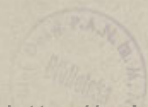

PNY 65

ROCZNIK ZARZĄDU
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

Rok 1875.

W KRAKOWIE.
W Drukarni Uniwersyteckiej
pod zarządem Ignacego Steciela.
1876.

UNIVERSITY OF TORONTO

LIBRARY

1977

1977

1977

1977

ROCZNIK ZARZĄDU
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

~~~~~  
**Rok 1875.**

~~~~~  
W KRAKOWIE.

NAKŁADEM AKADEMII.

W Drukarni C. K. Uniwersytetu Jagiellońskiego
pod zarządem Ign. Steciła.

1876.

DO CZYJĄ KASZUBI

WYDAWCA

W. KASZUBI

1907

W. KASZUBI

W. KASZUBI

W. KASZUBI

W. KASZUBI

1907

Treść.

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe . . .	1
Skład Akademii	23
Zarząd Akademii	23
Poczet Członków zwyczajnych	24
Poczet członków nadzwyczajnych	28
Wykaz stałych komisyj akademickich	56
Biuro Akademii	137
Wykaz stanu i użycia funduszy Akademii	70
Dary złożone Akademii w r. 1875	79
Dziela wydane przez Akademię od inauguracyi w r. 1873, po koniec 1875	98
Głos Dra J. Majera, Prezesa Akademii na dorocz- ném posiedzeniu publiczném d. 3 Maja r. 1876	102
Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii Umie- jętności od 3go Maja 1875 r. przez Sekretarza jeneralnego	114
Dodatki do wykazu Członków nadzwyczajnych . . .	134

Table 1

1	Introduction
10	Method
15	Results
20	Discussion
25	Conclusion
30	References
35	Appendix
40	Index
45	Author's address
50	Correspondence
55	Received
60	Accepted
65	Published
70	Copyright
75	Reprints
80	Subscription
85	Advertising
90	Back issues
95	Order forms
100	Notice to authors
105	Notice to subscribers
110	Notice to advertisers
115	Notice to readers
120	Notice to contributors

Ważniejsze uchwały i korespondencje urzędowe.

I.

Wybory Zarządu i Członków.

1. Wyciąg z protokołu posiedzenia walnego dnia 30 Października 1875 r.

Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego przedstawia imieniem tegoż Wydziału Prof. Jana Frankego we Lwowie na Członka korespondenta. Akademia propozycję Wydziału zatwierdza.

2. Wyciąg z protokołu jak wyżej.

Z powodu kończącego się z końcem roku urzędowania dotychczasowego Prezesa, Akademia pod przewodnictwem Dyrektora Wydz. filolog. przystępuje do wyboru Prezesa na trzy lata następne, t. j. od 1 Stycznia r. 1876 do Grudnia r. 1878. Jak okazało tajne głosowanie, wybór jednomyślnie padł na dotychczasowego Prezesa Dra Józefa Majera.

Wybór ten N. Pan zatwierdził d. 27 Grudnia 1875.

3. Wyciąg z protokołu posiedzenia Wydz. historyczno-filoz. (d. 30 Października), tudzież Wydz. matematyczno-przyrodniczego (d. 20 Listop. 1875).

Stanowiska Dyrektorów w tych 2ch Wydziałach opróżnione zostały, w pierwszym przez śmierć ś. p. Prof. Kremera, w drugim przez zrzeczenie* się dla nadwątlonego zdrowia Prof. Dietla. Wyborem przez te Wydziały dokonanym, powołani zostali w ich miejsce: w Wydz. historyczno-filoz. Dr. b. Prof. Zielonaeki, w Wydziale matematyczno-przyrodn. Prof. Czerwiakowski. W tym ostatnim razem, w miejsce ustępującego dla podupadłego zdrowia, Prof. Teichmanna, wybrano Zastępcą Dyrektora Prof. Piotrowskiego.

**4. Wyciąg z protokołu posiedzenia Zarządu Akademii
d. 29 Grudnia 1875 r.**

Ponieważ urząd Zastępcy Prezesa przywiązany jest do jednego z Dyrektorów wydziałowych, gdy zatem Zastępca Prezesa Dr. Dietl zrzekł się stanowiska Dyrektora, Zarząd w myśl §. 22 Stat. dokonał wyboru z pośród obecnych Dyrektorów. Wybrany tym sposobem Zastępcą Prezesa Dr. Czerwiakowski oczekuje Najwyższego zatwierdzenia.

II.

Wyjaśnienia udzielone na żądanie Władz i Instytucyj publicznych.

A. Na żądanie Wydziału Krajowego.

a) *W sprawie zaprowadzenia biura górniczego przy Wydziale krajowym.*

5. Odezwa Wys. Wydziału krajowego z dnia 19 Stycznia 1875 r.

Zob. Rozpr. i Sprawozd. Wydz. III. T. II. str. XIV.

6. Odpowiedź wypracowana przez Komisję fizyograf. z dnia 12 Marca 1875 r.

Zob. jak wyżej str. XLII.

b) *W sprawie badania kraju i stypendystów górniczych.*

7. Odezwa Wys. Wydziału krajowego z d. 18 Czerwca 1875 r.

Zob. jak wyżej str. LXXI.

8. Odpowiedź na zasadzie wypracowania Komisji fizyogr. co do stypendystów d. 15 Paźdz.

Zob. jak wyżej str. LXXXVII.

9. Odezwa Wys. Wydziału krajowego w odpowiedzi na wyjaśnienia powyższe z d. 7 Listop. 1875 r.

Zawiadomienie, iż, z jednym tylko wyjątkiem, ogłoszenie konkursu ułożone zostało według wskazówek Komisji. Zob. jak wyżej str. XCVI. Brzmienie samego konkursu następujące:

L. 24351. Ogłoszenie konkursu.

Celem nadania dwóch stypendyjów o rocznych 1000 zł. w. a. przeznaczonych dla ukończonych uczniów akademii górniczych, którzy zamierzają się wykształcić w zawodach przemysłu z górnictwem się stykających, na czas trzyletni, począwszy od 1 Kwietnia 1876 r. ogłasza się niniejszym konkurs.

Chcący ubiegać się o takowe, winni wnieść podania swoje do Wydziału krajowego najdalej do 1 Lutego 1876.

Do podań należy dołączyć:

1. metrykę urodzenia;
2. świadectwo o stósunkach majątkowych kandydata i rodziców jego;
3. wszystkie świadectwa uzyskane w akademii górniczej, którą kandydat ukończył;
3. oświadczenie kandydata, jakiemu kierunkowi przemysłu zamierza się poświęcić; nakoniec
5. własnoręczny rewers kandydata, w którym tenże ma się zobowiązać, że w ciągu pobierania stypendyjum, składać będzie Wydziałowi krajowemu co kwartał raporta o miejscu pobytu i zajęciach swoich, po ukończeniu zaś studjów trzechletnich, złoży Wydziałowi krajowemu wyczerpujące sprawozdanie ogólne, tudzież będzie się starał

nabyte wiadomości zużytkować w obrębie królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem.

Z Wydziału krajowego król. Galicyi i Lodomeryi i W. Ks. Krakowskiego we Lwowie dnia 7 Listopada 1875.

(podpis.) Gros.

c) *W sprawie ochrony ziemiopłodów.*

10. Treść odezwy Wys. Wydziału krajowego z d. 3 Listopada 1874 r.

Żądane objawienie zdania względem sprawozdania sejmowej Komisji kultury krajowej, o wniosku rządowym, co do ochrony ziemiopłodów od niszczących je owadów. Mianowicie zaś: 1) czy postanowienia wnioskiem rządowym objęte, a zdaniem Komisji niewykonalne, nie dałyby się zastąpić innemi? 2) w przeciwnym razie, czy byłoby odpowiedniem wydawać ustawę co do ochrony od owadów jedynie ogrodów, gdy takowe wylęgając się swobodnie po polach, łąkach i lasach, każdej chwili przenosićby się mogły do ogrodów.

II. Odpowiedź na zasadzie wypracowania Komisji fizyograficznej d. 1 Lutego 1875 r.

Zob. Rozpr. i Sprawozd. jak wyżej str. XV.

d) *W sprawie wydawnictwa Encyklopedyi krajoznawstwa Galicyi.*

12. Wyciąg z odezwy Wys. Wydziału krajowego z dnia 27 Sierpnia 1875 r.

W wykonaniu uchwały W. Sejmu krajowego z dnia 26 Maja 1875 r. polecającej Wydziałowi krajowemu, aby

wydawnictwo Encyklopedyi krajoznawstwa Galicyi z W. Ks. Krakowskiem pozostało w właściwych, celem wydawnictwa zakreślonych granicach, bez przybierania rozmiarów temu nieodpowiednich; Wydział krajowy wziął pod ścisłą krytykę Encyklopedyję krajoznawstwa Galicyi wydawaną przez p. Ant. Sznejdra, a przyszedłszy do przekonania, że rozmiary nadane dziełu i rozkład artykułów, nietylko nie odpowiadają celowi, ale wprost wykończenie dzieła czynią niemożliwem, postarał się o wypracowanie przez fachowych dokładnego planu, którego się Encyklopedyja trzymać ma i przesyła go Akademii umiejętności do ocenienia.

Plan ten obejmuje następujące działy: I. meteorologiczny; II. geognostyczny; III. mineralogiczny i górniczy; IV. botaniczny; V. zoologiczny; VI. orograficzny; VII. hydrograficzny; VIII. statystyczny; IX. administracyjny; X. etnograficzny; XI. archeologiczno-artystyczny; XII. biblijograficzny; XIII. higieniczno-humanitarny; XIV. ekonomiczny; XV. topograficzny.

13. Wyciąg z odpowiedzi Akademii z d. 7 Stycznia 1876.

Grono Członków, którym poruczono rozpatrzenie się w planie przedstawionym, uznało w zupełności trafność uwag co do fałszywej drogi, na którą weszła Encyklopedyja, jak niemniej niemożność wykonania jej w rozmiarach i rozkładzie dotąd zastosowanym. Plan też uznało za odpowiadający dzisiejszym wymaganiom nauki i najlepszym wzorom encyklopedyj zagranicznych. Wątpi wszakże o możliwości wykonania z przyczyny, że w znacznej części wyżej przytoczonych działów, badania nie postąpiły tak daleko, aby na zagadnienia pojedynczych tytułów tych działów naukowo odpowiedzieć można, zebranie zaś wiadomości bardzo

różnej wartości badawczej, jakie się znaleźć mogą, nie prowadziłyby do żadnego celu. Oświadcza się zatem przeciw specjalnym artykułom w działach od I—V (włącznie) z wyjątkiem chyba artykułów ogólnych na każdy z tych działów, jakieby specjaliści wypracować mogli. Encyklopedia i ze względu na możliwość wykonania i ze względu na praktyczną potrzebę, winna na podstawie geograficznej podać przede wszystkim wyczerpująco dział VIII, IX, XIII i XIV, uwzględniając X, XI, XII tylko w połączeniu z działem geograficznym i topograficznym. W końcu zwrócono uwagę na niektóre tytuły w planie, jak np. sztuka lékarska, które wydały się zbyt ogólnie i niejasno tamże postawione, tém bardziej, gdy osobne artykuły mają obejmować statystykę lékarzy, chirurgów, aptekarzy, szpitali i chorób panujących.

B) Na zgłoszenie się Starostw powiatowych.

14. Odezwa Starostwa Zaleszczyckiego z d. 5 i 14 Lipca 1875 r.

Zażądane zdeterminowanie nadesłanych okazów owadu, który pojawił się w Zeżawie, Skowiutynie i Torskiem i poczytywany był za płód szarańczy.

15. Bezpośrednia odpowiedź Komisji fizyjoğraficznej dnia 11 Lipca 1875 r.

Nadesłane okazy nie były płodem szarańczy. Przeważał między nimi *Caloptenus italicus*, mieszkaniec południowej Europy, a u nas Podolowi właściwy, niektóre były pasikonikiem zielonym (*locusta viridissima*). Że jednak okazy

były znacznie nadpsute, dla większej zatem pewności zażądano nadesłania świeżych. Po otrzymaniu tego przy odezwie Starostwa z d. 14 Lipca, wyjaśniono niezwłocznie, że nadesłane okazy należą do rodzaju *Stenobothrus s. Gomphocerus*, nie są zaś szarańczą, że więc nie ma potrzeby zajmować się ich niszczeniem skoro nie zrzadzają szkody.

16. Odezwa Starostwa powiatowego w Borszczowie d. 10 Lipca 1875.

Treść ta sama jak wyżej z Zaleszczyk z d. 5 tegoż m.

17. Odpowiedź Komisji fizjograficznej d. 14 Lipca 1875.

Nadesłane okazy nie były szarańczą, lecz gatunkiem nieszkodliwych koników, którym później okazały się téż owady nadesłane z Zaleszczyk.

C. Na zgłoszenie się c. k. Galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego.

18. Odezwa tegoż z d. 17 Maja 1874.

Zażądane uwagi pod względem podziału Galicyi wschodniej na strefy gospodarcze przyjętego przez Komitet tegoż Towarzystwa.

19. Treść odpowiedzi Komisji fizjograficznej d. 21 Lutego 1875.

Podział dotychczas przyjęty po większej części odpowiada stosunkom geologicznym w tej części kraju, może więc być tymczasowo zatrzymany ze wskazanymi zmianami, tak pod względem geologicznym jak i botanicznym. Więcej szczegółowe, ze stanowiska umiejętnego wyjaśnienie tego przedmiotu, wymaga dłuższych badań, których wypadki w pismach Akademii ogłoszone będą.

20. Treść odezwy Towarzystwa z d. 24 Lipca 1875.

Nadesłane okazy owadów i pszenicy przez nie uszkodzonej ze Świdowy, Bolestraszyce i Tuszkowa z prośbą o zbadanie i udzielenie opinii.

21. Odpowiedź Komisji fizyograficznej d. 4 Sierpnia 1875.

Chrząszczykiem wyrządzającym szkodę jest *Anisoplia fruticola*, o którym, tudzież o sposobie jego niszczenia znajduje się wiadomość w rozprawie Dr. Nowickiego: *O szkodach wyrządzonych 1869 r. w płonach polnych przez zwierzęta szkodliwe*. — Zob. Sprawozdania Komisji fizyogr. T. IV. str. 86, 147, 148, 164.

22. Treść odezwy Towarzystwa z d. 27 Września 1875.

Nadesłane okazy gąsienicy oraz żyta przez nią nadjeźdzonego z Wolicy Boryłowój z prośbą o opinię.

23. Odpowiedź Komisji fizyograficznej d. 9 Paźdz. 1875.

Rzecz wyjaśniona częściowo, a to z powodu, że gąsienice nadesłano już zeschnięte. Zresztą odpowiedź w całej osnowie zamieszczona w Rozprawach i Sprawozdaniach Wyd. IIIgo T. II. str. XCVIII.

24. Treść odezwy Towarzystwa z d. 4 Grudnia 1875.

Pragnąc gospodarzom ułatwić zoryjentowanie się w koniunkturach handlu zbożowego, postanowiło Tow. zbierać peryjodyczne raporty o stosunkach atmosferycznych, jako też o postępie wegetacyi główniejszych ziemiopłodów kraju. Z uwagi, że materiały zebrany może być użytkowany przez Komisję fizyogr., Towarzystwo nadsyła go

z prośbą o zdanie, jakie ulepszenia możnaby zaprowadzić w formularzach i w ogóle w treści i sposobie zbierać się mających wiadomości.

Ponieważ odezwa powyższa nadeszła do Komisji fizyogr. dopiero d. 14 Grudnia, już więc w roku ubiegłym załatwioną być nie mogła.

D. Na zgłoszenie się Dyrekcyi lasów i dóbr państwa w Bolechowie.

25. Treść odezwy z d. 8 Lutego 1875.

Prośba o zarządzenie badania stosunków meteorologicznych w Krynicy, i objawienie zdania, w jaki sposób postąpić sobie należy celem zabezpieczenia nadal spostrzeżeń meteorologicznych odpowiednio do potrzeb miejscowych, jako Zakładu zdrojowego.

26. Odpowiedź Akademii na zasadzie Sprawozdania Komisji fizyograficznej d. 14 Kwietnia 1875 r.

Za porozumieniem się z Drem Zieleniewskim lekarzem zdrojowym w Krynicy, poczyniono już stósowne kroki, ażeby potrzebie spostrzeżeń meteorologicznych uczynić zadość jeszcze przed rozpoczęciem się pory kąpielowej. Zresztą pożądaną jest rzeczą, ażeby na tej stacyi nie tylko w owęj porze, robione były tego rodzaju spostrzeżenia. Bliższe skazówki w tej mierze podać może zesłany na miejsce Delegat Komisji.

27. Odpowiedź Dyrekcyi d. 14 Kwietnia 1875.

Przychylając się w zupełności do wniosku Akademii, postanowiła Dyrekcyja przeznaczyć pewien fundusz na wynagrodzenie stałego obserwatora. Dyrekcyja oczekuje Delega-

ta, któryby wskazał miejsce i osobę do robienia obserwacji, nad którym nadzór przeznaczony będzie lekarzowi zdrojowemu i władzy miejscowej.

E. Na zgłoszenie się Towarzystwa Tatrzańskiego.

28. Podanie tegoż z d. 13 Marca 1875 r.

Objawienie życzenia wejścia w stosunki z Komisją fizyograficzną w celu badania Tatr; wydelegowanie Dra Altha dla określenia w tym celu podstawy.

Załatwienie tój sprawy zostawiono Przewodniczącemu Kowisiy fizyograficznój.

F. C. Akademia Umiejętności w Wiedniu.

29. Odezwa tójże z d. 30 Stycznia 1875. r.

Zwrócona uwaga na dołączoną rozprawę Radzcy ministr. kierującego pracami około regulacyi Dunaju G. Wexa, pod tytułem: *Ueber die Wasserabnahme in den Quellen, Flüssen und Strömen bei gleichzeitiger Steigerung der Hochwässer in den Culturländern*. Zaproszenie do wzięcia udziału w wyszukaniu i zbadaniu środków, któreby choć w części zapobiedz mogły klęskom zagrażającym w przyszłości, w skutek udowodnionego przez Autora ubywania wód w źródłach, potokach, rzekach i strumieniach, a coraz częściej kraje uprawiane nawiedzających powodzi.

Rzecz odstapiono Komitetowi z grona Komisji fizyograficznój, złożonemu z Profesorów: Altha, Czerwiakowskiego, Karlińskiego, Kuczyńskiego i Dra Żebrawskiego.

III.

W przedmiocie majątku i funduszków Akademii.

A. W sprawie legatu księcia Jerzego Romana Lubomirskiego.

30. Wyciąg z kodycyłu ks. J. R. Lubomirskiego spisane w Charzewicach d. 14 Marca 1863, publikowanego w sądzie obwod. Rzeszowskim d. 10 Marca 1865.

Art. XXX. Życzeniem mojem jest, aby ordynacyja niniejsza, którą dla pożytku rodziny mojej postanowiłem, także i krajowi korzyść przyniosła, nakładam przeto z osobna tak na starszą jak i młodszą ordynacyją obowiązek, wypłacania corocznie na cele niżej wyszczególnione po jednym tysiącu Złr., czyli razem na obie ordynacyje obowiązek wypłacania corocznie dwóch tysięcy Złot. Reńskich.

Art. XXXI. Sumę roczną jednego tysiąca Złr. z dochodów dóbr do ordynacyi starszej przydzielonych wypłacalną, przeznaczam na zbiory naukowe, pod zarządem c. k. Towarzystwa naukowego Krakowskiego i w miejscu przez niego wskazanem zostawać mające, nadając temuż Towarzystwu prawo za tę sumę takich przedmiotów naukowych zakupywania, jakie za stosowne uzna. Objawiam jednak życzenie, aby przy zakupnie miano równie wzgląd na nauki ścisłe i zastosowanie onychże.

Art. XXXII. Wypłata sumy powyższej pocnie się w rok po śmierci mojej i potem co roku w rocznicę śmierci mojej do Towarzystwa nauk. Krak. uiszczaną być ma.

Na wypadek uchybienia terminu należeć się będą procenta zwłoki po pięć od sta.

Art. XXXIII. Sumę roczną jednego tysiąca Złr. z dochodów dóbr do ordynacyi młodziej przydzielonych wypła-

całą, przeznaczam na nagrody dla autorów najlepszych dzieł naukowych polskich, bez różnicy przedmiotu o którym traktuje, tudzież na nakłady takichże dzieł, a fundacja tym sposobem powstająca nosić będzie nazwę: „fundacyi Jerzego Romana Księcia Lubomirskiego“.

Fundacją tą zawiadywać ma także c. k. Towarzystwo naukowe Krakowskie.

Art. XXXIX. Co w art. XXXII o płacy na zbiory naukowe postanowiłem, stosować się ma także do płacy postanowionój na powyższą fundację.

31. Treść podań Zarządu do c. k. Expozytury Prokuratorji skarbowej w Krakowie, z d. 8 Stycznia 1875.

Jak widać z wyciągów z kodycyłu ks. J. R. Lubomirskiego (zob. wyżej), Akademia miała wyznaczone rocznie 2000 Zł., w połowie na zbiory naukowe, w połowie na nagrody i popęd wydawnictw. Ś. p. Adam brat i spadkobierca księcia J. R. Lubomirskiego w piśmie swoim z d. 1 Grud. 1865 r. wyraził, co następuje. „Oświadczam, iż jakikolwiek los spotka utworzenie postanowionych przez ś. p. brata mego ordynacyj, ja zawsze obie fundacje na zbiory i nagrody w kodycyłu określone w mocy utrzymam, a to wtenczas nawet, gdyby ordynacje do skutku przyjsie nie miały: Po upływie roku od śmierci fundatora (7 Lutego 1865 r.) rozpocznę uiszczanie wypłat tak, że Tow. nauk. otrzymywać będzie odemnie co roku sumę 2000 Złr. w. a.“

Stosownie do tego oświadczenia ś. p. Książę Adam wnosił do kasy Towarzystwa rocznie 2000 fl. a. począwszy od r. 1866 do 1869 włącznie.

W tym roku część dóbr mających stanowić ordynację młodszą, a z nią i obowiązek płacenia odpowiedniej kwoty

1000 fl. rocznie na nagrody, przekazał na syna swego Hieronima.

Odtąd więc kwoty 1000 na zbiory i 1000 na nagrody, miały być płacone oddzielnie, pierwsza przez samego Księcia Adama, druga przez jego syna Hieronima.

Książę Adam uiszczając się ze swojej części, wnosił ją regularnie w Lutym od r. 1870 do 1873 włącznie, w którymto roku d. 13 Czerwca życie swe zakończył.

Książę Hieronim pierwszą ratę wniósł 1 Marca 1870 r., drugą 23 Czerwca 1871, trzecią 18 Maja 1873. Że zaś w r. 1872 wcale się z wypłaty nie uiscił, ostatnią przeto ratę uważać należało jako przypadającą za r. 1872.

Jeszcze poprzednio, na zapytanie uczynione przez Prezesa Akademii do ś. p. ks. Adama, czyby nie uważał za właściwe oświadczenia swego ubezpieczyć hipotecznie, uznał on z największą gotowością rzecz tę za wynikającą z prostego porządku, przedsięwziął stósowne kroki, o których skutku Akad. zawiadomioną została przez Sąd obwodowy Rzeszowski w d. 18 Maja, następnie przez Sąd krajowy Lwowski d. 1 Lipca 1874 w téj osnowie: że warunek w testamencie J. R. Lubomirskiego, mocą którego wypłata kwot legowanych Towarzystwu związaną była z przeprowadzeniem ordynacyj, wyekstabulowany został.

Z tém wszystkim, po śmierci Kcia Adama, z powodu pertraktacyi spadkowej i mającego nastąpić działu pozostałego majątku, żadna już rata uiszczoną nie była. Tym sposobem zalega wypłata na zbiory za rok 1874 i 1875 (do Lutego) razem 2000 fl. oraz odpowiednie procenta; wypłata kwoty na nagrody zalega za r. 1873, 1874, i 1875; razem 3000 fl. z odpowiedniami procentami.

Ogółem zatem zaległość przypadająca Towarzystwu, obe-

nie Akademii, od masy po ś. p. Kciu A d a m i e Lubomirskim wynosi do Lutego r. b. 5000 fl. tudzież odpowiednie procenta.

Celem uzyskania téj kwoty Akademia udaje się do Prokuratorji Skarbowej z prośbą o przedsięwzięcie odpowiednich kroków.

32. Treść zawiadomienia ze strony Sądu obwodowego Rzeszowskiego otrzymanego w d. 21 Stycz. 1875.

Przed zgłoszeniem się Akademii do Prokuratorji skarbowej, spadkobiercy ks. Adama Lubomirskiego wnieśli po jego śmierci rekurs do Sądu wyższego w Krakowie, w skutek którego warunek, stósownie do uchwał wyżej powołanych, według życzenia i woli ich ojca wyekstabulowany, przywrócony został w hipotecę. O działaniu tém Akademia żadnego poprzednio nie otrzymała zawiadomienia.

B. Legat ś. p. Henryka Cywińskiego.

33. Pełnomocnictwo do odbioru należności wystawione w myśl odezwy Expozytury c. k. Prokuratorji skarbowej z d. 18 Stycznia 1875.

Wydane upoważnienie W. Dr. A. W. Kalince, pełnomocnikowi c. k. Rządu austr. i Instytutów krakowskich w Kielcach, do odbioru i pokwitowania sumy 750 rubli sr. zapisanej na rzecz Akademii testamentem z d. 18 List. 1873 r.

34. Zawiadomienie od W. Dra Kalinki z d. 2 Kwietnia 1875 r.

Wyjaśnienie ze strony P. Bolesława Cywińskiego obowiązane do wypłaty, iż wymaganą być ona może od niego, dopiero w lat 3 od daty pierwszego aktu działyanego z rodzeństwem, a więc w roku przyszlým 1876.

C. Dar otrzymany z Warszawy.

35. Oświadczenie Dra Estreichera w d. 10 Grudnia 1875.

Niewiadomy dawca z Warszawy przesłał na jego ręce 300 rubli sr. jako nagrodę, do przyznania przez Akademię za pracę naukową treści później oznaczyć się mającej.

D. Dary w książkach i innych przedmiotach.

36. Umowa z W. Władysławem Walewskim z d. 9 Listopada 1875 r.

1. Władysław Walewski Właściciel biblijoteki i zbiorów po ś. p. Cypryjanie Walewskim obecnie w Warszawie złożonej, zbiór ten, liczący w dziale książek N. 10847, w dziale map i rycin od N. 10848—11103 wedle katalogu złożonego Akademii Umiejętności w Krakowie, biblijotekę tę i zbiory powyższe oddaje tytułem darmym na zupełną, nieograniczoną wieczystą własność téjże Akademii, a to pod następującymi zastrzeżeniami.

2. Ze zbioru tego a tém samém z aktu niniejszej darowizny wyjęte zostają osobną specyfikacją objęte Numera katalogu, które darowiznę czyniący wyraźnie wyłącza i dla siebie na dal zatrzymuje; podobnież te dzieła, które jako własność osób trzecich tymże wydane zostały, o czém przy każdym z odpowiednich Numerów znajduje się wzmianka.

3. Akademia zobowiązuje się darowaną biblijotekę pomieścić w zbiorach swych jako oddzielną całość i oddzielność tę uwydatnić napisem: *Oddział Imienia Walewskich*.

4. Złożony w Zarządzie Akademii katalog tych zbiorów jednocześnie strony umowę zawierające podpisują, czyniący zaś darowiznę według tego katalogu obowiązują się delegowanemu Akademii Umiejętności w Krakowie zbiory

te z wyłączeniem jedynie książek, o których w ustępie drugim uczyniono wzmiankę, wydać za stosowném poświadczeniem odbioru.

5. Zbiory wydane będą, skoro tylko po nie zgłosi się osoba w tym celu od Akademii upoważniona.

6. Koszta odbioru i ekspedycyi do Krakowa ponosi Akademia.

7. Gdyby kiedyś w przyszłości Akademia rozwiązana być miała, zbiory darowizną niniejszą objęte przejdą w posiadanie Towarzystwa naukowego, w myśl §. 30 Statutu Akademii w takim razie zawiązać się mającego. Gdyby atoli Towarzystwo takie zawiązaném być nie mogło, zbiory rzeczono należą do rodziny Walewskich, którzy, mając z kolei charakter Kuratorów téj fundacyi, o każdej zaszłej pod tym względem zmianie zawiadomią Akademię.

8. Akademia w przypadku pod 7 zastrzeżonym obowiązuje się te zbiory, ręcząc za ich całość, wydać prawnie legitymującym się w osobie Kuratora spadkobiercom darowiznę czyniącego.

9. Od powyższego zastrzeżenia wyjmują się duplikaty znajdujące się w tym zbiorze, te bowiem zostawiają się do dyspozycyi Akademii.

10. Wszelkie opłaty skarbowe od darowizny niniejszój, gdyby jakiegokolwiek wymierzone zostały, ponosi Akademia Umiejętności.

37. Zawiadomienie ze strony W. Falkenhagen Zaleskiego wykonawcy testamentu ś. p. Karola Hoffmana w Dreźnie z d. 24 Paźdz. 1875.

Ustęp kodycyłu datowanego d. 31 Stycznia 1875 r. dotyczący legatu dla Akademii, brzmi jak następuje: „Co do

obrazów, akwarel, rysunków, rękopismów i biblijoteki, pragnę, ażeby żona moja, wybrawszy z nich co jęj się spodoba do własnego użytku, resztę, jako dar ode mnie przesała Akademii w Krakowie, której jestem Członkiem“.

W. Hoffmanowa oświadcza, że według jęj testamentu, wszystkie obrazy jakie zatrzymała czasowo, po jęj śmierci bez żadnego wyjątku staną się własnością Akademii Krakowskiej.

38. Wypis z listu Członka Akad. J. I. Kraszewskiego z dnia 16 Grudnia 1875.

Na zaproszenie Akademii, Członek jęj czynny J. I. Kraszewski zająć się raczył zebraniem i wyprawieniem do Krakowa przedmiotów wyżej wzmiankowanych, podając ogółowo ich wykaz następujący: Ksiąg 902 po większej części oprawnych, 7 paczek ksiąg nieoprawnych, 220 broszur, 1 teka rycin, 27 map geograficznych., 1 Atlas statystyczny, 2 chronologii polskiej, 21 paczek rękopismów, obrazów olejnych 15 i 2 akwarele Hoffmana oprawne, 6 albumów rysunków Hoffmana z natury i 6 tek innych rysunków i rycin.

E. Stypendija imienia M. Konarskiego.

39. Uchwała Zarządu Akademii z d. 30 Grudnia 1876.

Stypendija imienia M. Konarskiego przyznane zostały na r. 1876 Panom: Władysławowi Kuleczyńskiemu dotychczasowemu stypendyście z działu fizyjografii, i Wilhelm. Dadlezowi z działu historii.

F. W przedmiocie nabytego domu.

40. Deklaracyja właściciela domu sąsiedniego z d. 2. Sierpnia 1875 r.

Deklaracyja mocą której niżej podpisany jako właściciel realności pod L. 284 Dz. I. w Krakowie, swoim

i swoich następców imieniem uznaję i oświadczam, że do realności sąsiedniej pod L. 283. Dz. I. w Krakowie położonej, obecnie Akademii Umiejętności własnej, wzdłuż całej linii granicznej, nie posiadam żadnego prawa służebności, a gdybym nawet *per inconcessum* jako właściciel realności pod L. 284 do realności pod L. 283, jakiegokolwiek prawo posiadał, to prawa tego niniejszém uroczyście się zrzekam, i właścicielowi realności pod L. 283 Dz. I. w wolném używaniu i przebudowaniu jego własnego muru do realności méj przytykającego, oraz w prowadzeniu jakiegółbądź budowy na gruncie realności pod L. 283 Dz. I., z tytułu jakiegółbądź bądź roszczeń, żadnej nie będę stawiał przeszkody.

41. Uchwała Akademii na walném posiedzeniu d. 30 Października 1875.

Z uwagi, że przykupienie domu sąsiedniego nastąpiło już z poprzednio uznanej potrzeby; że na tém samym uznaniu opierało się upoważnienie do przebudowania tymczasowo tyłów tegoż domu; że wreszcie bez dokończenia rozpoczętej budowy, niedogodności dotąd uczuwać się dające pozostałyby bez zmiany, mianowicie zaś, że z oczekiwanej po ś. p. Cypr. Walewskim biblijoteki, dla braku miejsca, zgoła użytkowałyby się nie dało, a posiedzenia wydziałowe i komisyjne, tudzież czynności kasowe i kancelaryjne, dotąd w jednym pokoju odbywane, takiej téż samój jak dotąd doznawałyby musiały przeszkody; — Zgromadzenie zgadza się na przyjęcie w budżecie na rok 1876 kwoty 6200 Zła. tytułem nakładu na dokończenie budowy w r. b. rozpoczętej.

IV.

**Dwie korespondencje ze stosunków naukowych
zewnętrznych.**

**42. J. E. Decazes Minister spraw zewnętrznych Rzpltej
francuzkiej do Prezesa Akademii d. 13 Maja 1875.**

Na zgłoszenie się Zarządu Akademii z prośbą o dozwolenie P. Kaz. Waliszewskiemu robienia na rzecz Akademii odpisów z Archiwum dyplomatycznego, odpowiada p. Minister, że Komisya tegoż Archiwum oświadczyła się przychylnie, że zatem P. Waliszewski zgłosić się może niezwłocznie do Dyrektora Archiwum i kancelaryi, który odda mu do użycia korespondencje odpowiednie życzeniu Akademii.

43. List Prof. Ryszarda Roeplla z d. 19 Grudnia 1875.

Najszanowniejsi Panowie! Dedykując Wam przyłączoną pracę, chciałem Panom publicznie podziękować za zaszczyt obrania mię Członkiem Akademii, a to ze względu, jak mniemam, na pierwszy tom mojej Historji Polski, który wyszedł przed 35 laty. Gdy podówczas zabierał się do robót przygotowawczych około drugiego tomu, mającego obejmować wiek XIV i XV, stanął mi na przeszkodzie tak wielki brak materyjału źródłowego, że musiałem pożegnać się z nadzieją dostatecznego skontrolowania tego, co podano dotąd, i uczynienia kroku stanowczego naprzód. Przez to zatrzymała się cała moja praca. Jakże od owego czasu zmienił się stan rzeczy! Z świeżą i żywą gorliwością zabrali się ziomkowie Wasi do zbadania przeszłości swojej; z Archiwów i Bibliotek ogłoszono materyjał historyczny w wiel-

kim ogromie, a zastęp pracowników na tém polu z dniem każdym rośnie w sposób prawdziwie pocieszający. Teraz Akademia stała się środkowym punktem tych usiłowań, pouczając, wspierając, wskazówek we wszystkich udzielając kierunkach, przedewszystkiém zaś wolna od przesądów, sympatyj i antypatyj, niosąc wysoko *palladium* wszelkiej umiejętności na świecie, dążenie do zbadania i głoszenia prawdy bez ogródek. Prawdzie téj chce służyć i moje pismo. Przyjmijcie je Panowie przychylnie, jako mały przyczynek do pracy, która mnie z Panami łączy, a niech bogatemu w owoce początkowi prac Waszych, odpowiada równie szczęśliwy ciąg dalszy.

V.

**Protokół publicznego posiedzenia Akademii
w d. 15 Czerwca 1875 r.**

a) Jego Excell. hr. Alfred Potocki zagaja posiedzenie jak następuje: W imieniu Jego Cesarskiej Wysockości Najdostojniejszego Protektora mam zaszczyt, zagajając dzisiejsze posiedzenie Akademii Umiejętności, powitać Was Panowie! I w tym roku Akademia wszelkich starań dołożyła, aby podnieść naukę i umiejętności, i dlatego Panowie z prawdziwém zadowoleniem spojrzeć możecie na dokonane prace w ubiegłym roku.

Wdzięczne uznanie Waszój gorliwej pracy możecie Panowie spostrzedz także i w żywym udziale, jaki między naszymi współobywatelami, którym na rozszerzeniu umiejętności zależy, ta Instytucja znalazła, a w tym leży właśnie rękojmia, że poważne badania Akademii w dzie-

dzinie nauki i umiejętności w coraz dalsze koła rozchodzić się będą.

Miejmy niezachwianą nadzieję, że tak jak dotąd, tak i w przyszłości, Akademia wypełniając na polu nauki wzniosłe swoje zadanie, stanie się godną najwyższych łask Najjaśn. Pana, jakie od powstania jój, tak obficie na nią spływały.

b) Prezes w odpowiedzi wynurza głęboką wdzięczność za nieustającą łaskę Najjaśn. Pana i życzliwość Wys. Rządu, uznając jeden jeszcze warunek za konieczny do rozwoju i skutecznego działania Akademii, jakim jest, przejęcie się kraju głębokiem i nie na chwilę, lecz daleko sięgającym znaczeniem téj Instytucyi, umiłowanie jój, jako dobra z dawna pożądanego a po wiekowych zabiegach, dziś wreszcie osiągniętego szczęśliwie.

c) Głos Prezesa Akademii na doroczném posiedzeniu 1875 (zob. Rocznik z r. 1874, s. 140).

d) Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii od 4 Maja 1874 podane przez Sekr. generalnego (zob. Rocznik z r. 1874. str. 152).

e) Członek Akademii Prof. Dr. Stanisław hr. Tarnowski czyta: *O niewydanych poezjach kasztelana Franciszka Wężyka* (zob. Rozpr. i Spraw. Wydz. fil. T. III, str. 220).

f) Sekretarz podaje do wiadomości propozycję Wydziału mat. przyr. co do kandydatów (zob. wyżej s. 1. L. 1).

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

PROTEKTOR

JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ ARCYKSIĄŻE

KAROL LUDWIK.

ZASTĘPCA PROTEKTORA

Jego Exc. hr. **ALFRED POTOCKI**

C. k. Namiestnik w Galicyi, Kawaler Złotego runa, Tajny
 Radzca Dworu, Podkomorzy Jego Ces. Mci, b. Prezes
 Ministerstwa.

ZARZĄD AKADEMII.

(z końcem roku 1875).

Prezes Prof. Dr. **J. Majer.**

Sekretarz jeneralny Prof. Dr. **J. Szujski.**

Dyrektor Wydz. filolog. **Ł. Siemieński.**

" hist. filoz. Prof. Dr. **J. Zielonacki.**

" mat. przyrodn. obecnie Zastępca

Prezesa Prof. Dr. **Ign. Czerwiakowski.**

POCZET CZŁONKÓW ZWYCZAJNYCH.

A. Czynni.

[K. znaczy Członek krajowy (w obrębie Galicyi), *zk.* zakrajowy (w obrębie Monarchii austr.), *zg.* zagraniczny].

1. Wydział filologiczny.

Dzieduszycki hr. Maurycy k.

Estreicher Karol k.

Fredro hr. Aleksander k.

Jireček Józef zk.

Klaczko Julijan k.

Koźmian Stanisław zg.

Kraszewski Józ. Ignacy zg.

Lepkowski Józef k.

Luszczykiewicz Władysław k.

Malinowski ks. Franciszek zg.

Małecki Antoni k.

Mecherzyński Karol k.

Miklosich Franciszek zk.

Pietruszewicz ks. Antoni k.

Siemieński Lucyjan k.

Skobel Fryderyk k.

Tarnowski hr. Stanisław k.

Węclewski Zygmunt k.

Razem Członków czynnych 18, między tymi: krajowych 13, zakrajowych 2, zagranicznych 3.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Bielowski August k.

Bojarski Aleksander k.

Burzyński Piotr k.
 Cieszkowski hr. August zg.
 Dunajewski Julijan k.
 Heyzmann Udalryk k.
 Morawski Teodor zg.
 Palacky Franciszek zk.
 Pawłowski ks. Franciszek k.
 Roeppel Ryszard zg.
 Stadnicki hr. Kazimierz k.
 Supiński Józef k.
 Szaraniewicz Izydor k.
 Szujski Józef k.
 Walewski Antoni k.
 Wołowski Ludwik zg.
 Zielonacki Jozafat k.
 Zoll Fryderyk k.

Razem Członków czynnych 18; między tymi: krajowych 13,
 zakrajowy 1, zagranicznych 4.

3. Wydział matematyczno - przyrodniczy.

Alth Alojzy k.
 Biesiadecki Alfred k.
 Czerwiakowski Ignacy k.
 Czarniański Emil k.
 Dietl Józef k.
 Domeyko Ignacy zg.
 Hyrtl Józef zk.
 Karliński Franciszek k.
 Kuczyński Stefan Ludwik k.
 Majer Józef k.

Nowicki Maxymilian k.

Piotrowski Gustaw k.

Rokitansky Karol zk.

Strzelecki Feliks k.

Teichmann Ludwik k.

Żebrawski Teofil k.

Żmurko Wawrzyniec k.

Razem Członków czynnych 17; między tymi krajowych 14, zakrajowych 2, zagraniczny 1.

Ogółem wszystkich Członków czynnych w obecnym składzie Akademii 53; między tymi krajowych 40, zakrajowych 5, zagranicznych 8.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Chodźko Alexander zg.

Essenwein August Ottmar zk.

Nehring Władysław zg.

Spasowicz Włodzimierz zg.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Kalinka ks. Waleryjan k.

Kętrzyński Wojciech k.

Liske Ksawery k.

Noailles (de) Henryk Margr. zg.

Uwarow hr. Alexy zg. (wybrany 31 Paźdz. 1874;
zatwierdzony 4 Marca 1875).

Zaleski Bronisław zg.

Zeissberg Henryk zk.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Franke Jan k. (wybrany d. 30 Paźdz. 1875 r.).

Radziszewski Bronisław k.

Skiba Edward k.

Strassburger Edward zg.

Tetmajer Józef zg.

Zajączkowski Władysław k.

Ogółem korespondentów 17; między nimi krajowych 7, zakrajowych 2, zagranicznych 8.

Według §. 14 Statutu Członków czynnych ogółem może być najwięcej 72; między tymi 42 krajowych, 30 zakrajowych i zagranicznych razem uważanych.

Jest zatem obecnie miejsc wolnych w Akademii 19, mianowicie na Członków krajowych 2, zakrajowych i zagranicznych 17.

Z tej liczby zostaje wolnych miejsc w *Wydziale filologicznym* na Członków krajowych 1, na zakrajowych i zagranicznych 5; w *Wydziale historyczno-filozoficznym* dla krajowych 1, dla innych 5; w *Wydziale matematyczno-przyrodniczym* dla zakrajowych i zagranicznych 7.

Co do Korespondentów, największa ich liczba wynosić może 36; jest ich rzeczywiście 17, nie wszystkie jednak z pozostałych miejsc 19 uważać się mogą za otwarte, przypadają bowiem na nie w znacznej części wybory już dokonane, lecz wymagające dla prawomocności Najwyższego potwierdzenia. Toż rozumieć o miejscach niezapełnionych w kategorii Członków czynnych zagranicznych.

ZMARLI
w ciągu r. 1875.

JÓZEF KREMER Czł. czynny d. 3 Czerwca.

HOFFMAN KAROL Czł. koresp. d. 6 Lipca.

POCZET CZŁONKÓW NADZWYCZAJNYCH.

Objaśnienie co do Członków nadzwyczajnych zob. w Roczniku za r. 1873, str. 107. — Ponieważ zamiarem niniejszego ogłoszenia było podanie prac przez każdego z Członków nadzwyczajnych dokonanych, jak to w roku przeszłym uczyniono przy wykazie Członków zwyczajnych (Zob. Rocznik za r. 1874, str. 36; o tyle zatem zamieszczają się w tym spisie, o ile potrzebne w téj mierze wiadomości Zarządowi udzielone zostały.

Baraniecki Adryjan.

1. *Notice sur le petit lait en general et en particulier Bains de petit lait en Bessarabie.* Paris 1858.
2. Program topografii lekarskiej. Lwów 1861.
3. O stowarzyszeniach lekarskich prowincjonalnych. Lwów 1861.
4. O Janie Smerze mniemanym lekarzu polskim. Warszawa 1862.

Bętcikowski Adam.

A. Do historii literatury.

1. Prelekeyja wstępna w b. Szkole Głów. Warszaw. 1866.
2. Mikołaj Rej z Nagłowic, studyjum literackie. Warsz. 1867.
3. O najdawniejszym romansopisarstwie w Polsce. Warsz. 1867.
4. Franciszek Zabłocki, szkic literacki. Warsz. 1868.
5. Wacław z Potoka Potocki, studyjum liter. Warsz. 1868.
6. Adam Naruszewicz, szkic literacki. Warsz. 1869.
7. Dwie epoki naszego pseudoklasycyzmu. Lwów 1869.
8. Jeden rozdział monografii o Krasickim. Lwów 1869.
8. O literaturze i sztuce w wieku XVII. Lwów 1870.
10. Konrad Walenrod, prelekeyja habilitacyjna w Uniwersytecie Jagiellońskim. Kraków 1870.
11. Samuel Twardowski (rozprawa). Lwów 1870.
12. Irydyjon Krasieńskiego, prelekeyja publiczna. Kraków 1871.
13. Andrzej Morsztyn, szkic literacki. Warsz. 1871.
14. Gustaw i Werter, prelekeyja publiczna. Kraków 1872.
15. Romantyczność przed Mickiewiczem. Warsz 1872.
16. Satyrycy polscy z wieku XVII. Lwów 1872.
17. Charaktery kobiece w poezyi polskiej, odczyt publiczny. Warsz. 1872.
18. O poezyi polskiej wieku XIX. Pozn. 1873.
19. Faust, prelekeyja publiczna (w książce zbiorowej „Wisła“) 1873.
20. O narodowym znaczeniu literatury XVIII wieku. Poznań 1873.
21. Kazimierz Brodziński, studyjum literackie. Lwów 1875.

22. Doktor Jan Faust. Warsz. 1874.
23. O filozofii Platona. Krakow 1875.
- B. Treści belletrystycznój
24. Dwa poemata. Kraków 1863.
25. Nie jesteśmy sobie nie winni, kom. w 1 akcie prozą. Kraków 1869.
26. Adam Tarło, dramat w 5 aktach wierszem. Lwów 1869.
27. Król-Donżuan, kom. w 5 aktach prozą. Lwów 1869.
28. Hunyadi, dramat w 5 aktach prozą. Lwów 1869.
29. Wizyta pana Feliksa, krotoczwila w jednym akcie. Kraków 1869.
30. Dwaj Radziwiłłowie, kom. w 5 akt. prozą. Kraków 1871.
31. Dług honorowy, powieść w 1 tomie. Warszawa 1872.
32. Patryjarcha, powieść w 2 tomach. Kraków 1872.
33. *Franceska di Rimini*, trag. w 4 aktach wierszem. 1873.
34. Protegujący i protegowani, kom. w 3 aktach prozą.
35. Kmita i Bonarówna, dram. w 5 aktach wierszem. Lwów 1875.
36. Król Mieczysław Drugi, dram. w 5 aktach wierszem. 1876 (nagrodzony pierwszą nagrodą na konkursie krak.).

Brandowski Alfred.

1. *De Stanislai Orichovi Annalibus polonicis*. Berolini 1860.
2. Zbiór przykładów do tłumaczenia z łaciny na polszczyznę a z polszczyzny na łacinę; przykłady na odmiany foremne. Poznań 1863.
3. O pomysłach lęchickich pana Augusta Bielowskiego w obec filologii klasycznej, z powodu *Monumenta Poloniae historica*. W Krakowie 1868.
4. Wykład budowy wierszów Owidego, Wergilego i Horacego. W Krakowie 1868.

5. Rozbiór ortografii najstarszego rękopisu kroniki łacińskiej błogosławionego doktora Wincentego, biskupa krakowskiego. W Krakowie 1869.
6. Założenie Uniwersytetu krakowskiego w roku 1364. W Krakowie 1872.
7. Uwagi nad Wilhelma Freunda *Triennium philologicum*. W Poznaniu 1875.
8. Oddany do druku manuskrypt: „O składni łacińskiej Mikołaja Kopernika“.
9. Oprócz tego wiele rozpraw po różnych pismach krajowych i zagranicznych, z których nie ma odbitek.
W rękopiśmie rozprawa: Peanijusz jako tłumacz grecki Eutropijusza *Breviarium ab urbe condita*.

Bratranek Tomasz.

1. *Beiträge zur Entwicklung des Schönheitsbegriffes*. Brünn 1841.
2. *Handbuch der deutschen Literatur-Geschichte*. Brünn 1850.
3. *Beiträge zu einer Aesthetik der Pflanzenwelt*. Leipzig 1853.
4. *Aesthetische Studien*. Wien 1853.
5. *Parallelen der deutschen und polnischen Poesie*. Wien 1853.
6. *Die Kirche bei St. Katharina*. Krak. 1855.
7. *Vinc. Pol's Mohort*. Wien 1855.
8. *Goethe's Egmont und Schiller's Wallenstein*. Stuttg. 1862.
9. *Die Sturm- und Drang-Periode. Eine Vorlesung*. Brünn 1864.
10. *Die Romantische Schule. Eine Vorlesung*. Brünn 1863.
11. *Die Institute der Krakauer Universität*, w *Czasop. Zukunft*. 1865.

12. *Das Mährische Volkslied.* Wien 1865.

13. *Vinc. Pol.* Wien 1867.

Buszczyński Stefan.

1. Podole, Wołyń, Ukraina. Lwów 1862.

2. *La Pologne et ses provinces meridionales.* Paris 1863.

3. *La decadence de l' Europe.* Paris 1869.

4. Minimum ludności polskiej Królestwa kongresowego w r. 1860 i 1872 krytycznie sprawdzonéj a z oficjalnych źródeł wyjętój. Lwów 1873.

5. Pol i jego pisma. Kraków 1873.

6. Oświata w Polsce i u Niemców za czasów Kopernika i w dzisiejszych czasach. Poznań 1873.

7. *Die Wunden Europas. Statistische Thatfachen mit ethnographischen und historischen Erlaeuterungen.* Posen 1874.

8. Mało znany poeta (Apollo Korzeniowski). Wspomnienie pośmiertne. Kraków 1874.

9. *Le cathéchisme social, plan d'une organisation politique, précédé d'un coup d'oeil sur la Société actuelle.* Paris 1876.

Chrzanowski Leon.

1. Chwila terażniejsza i posłannictwo Polski. Paryż 1846.

2. Dźwięki méj duszy. Krak. 1847.

3. Kilka słów o dzisiejszym obowiązku Sławian. Krak. 1848.

4. Pogląd na dzieje Słowiańszczyzny. Kraków 1850

5. Listy o Warszawie. 1859.

6. Przegląd położenia i działań na teatrze wojny. Krak. 1866.

7. Odpowiedź na artykuł P. H. L. w sprawie obwarowania Krakowa. Krak. 1868.

8. Korespondencyja z Pesztu. Krak. 1868.

9. *Einige Bemerkungen gegen die Befestigung Krakau's*. Krak. 1868.
10. Sprawa szkół ludowych i wychowania początkowego w Galicyi. Krak. 1871.

Fierich Edward.

1. O ważności zobowiązania wekslowego z podpisem przez pełnomocnika położonym. Krak. 1863.
2. Powszechny kodeks handlowy wraz z ustawą wprowadzającą go w życie i wszelkimi postanowieniami doń się odnoszącymi, bądź uzupełniającymi, bądź objaśniającymi. Krak. 1869.

Florkiewicz Juliusz *)

1. Potrzeba zakładania banków publicznych, ich korzyści i operacyje w ścisłym zastosowaniu do stanu materialnego W. M. Krakowa z okręgiem. Krak. 1837.
2. Projekt organizacyi gminnej do potrzeb Galicyi z W. Ks. krak. zastosowany. Krak. 1861.

Gorczyński Adam.

1. Powieści Jadama. Krak. 1838.
2. *Sylva rerum*. Lwów 1842.
3. Opowieści i legendy Jadama z ziemi zatorskiej. Lwów 1843.
4. Farmazon. Lwów 1844.
5. Zeno, powieść przez autora Farmazona. Lwów 1845.
6. O Janie Nep. Głowackim artyście krajowym i o krajobrazie w obecnym czasie. Krak. 1862.
7. Różne artykuły w Czasopismach krajow. i zagran.

*) W spisie podanym w r. 1873 nie umieszczony, z powodu nienadejścia na czas żądanego od Członków nadzwyczajnych oświadczenia. (Zob. Rocznik za r. 1873, str. 18).

Hoszowski Konstanty.

a) Wiadomości biograficzne.

1. Żywot Andr. Trzebieckiego bisk. krak. Krak. 1861.
2. O znakomitych zasługach w kraju rodziny Korycińskich. Krak. 1862.
3. Żywot Jana Muskaty bisk. krak. Krak. 1866.
4. Obrazy życia i zasług Opatów mogińskich. Krak. 1867.
5. Biografja ośmiu zgasłych Członków Tow. nauk. 1869.
6. Drobniejsze biografje (ks. Ant. Bystrzonowski, Jacek Molęcki, Eust. Wołłowicz bisk. wil., Piotr Pruszczyk, Prandota bisk. krak., Ludw. Rulikowski) głównie w Roczn. Tow. Dobr. krak.
7. Rozbiór krytyczny biografów Erazma Ciołka bisk. plock. Krak. 1875.

b) W innych przedmiotach.

8. *De re nummaria in Polonia*. Crac. 1828.
9. Wiadomość historyczna o obrazie N. P. Maryi w kaplicy domu schronienia ubogich Koletki zwanych, tudzież domu ubogich pod imieniem Bractwa P. Maryi. Krak. 1857.
10. O medalach i pieniądzach dawniej mniej lub zupełnie nieznanym. (Skarbiec polski) 1859.
11. O zakładzie wychowawczym pań ubogich Zofii Czeskiej. Krak. 1862.
12. O Instytutach dobroczynnych ze stanowiska administracyjnego. Krak. 1863.
13. Wiadomości historyczno-prawnicze w przedmiocie rzeczy menniczej w dawniej Polsce. Krak. 1864.
14. Różne artykuły w przedmiocie zakładów dobroczynnych i inne drobniejsze, w Roczn. Tow. Dobr. krak. i różnych Czasopismach.

Jakubowski Maciej Leon.

1. O niestrawności niemowląt. Krak. 1864.
2. Rzut oka na dzieje, piśmiennictwo i zakłady pediatryczne. Krak. 1865.

Janikowski Stanisław.

a) W przedmiocie Medycyny sądowej.

1. O różnicy oparzelin powstałych za życia i pośmiertnych. Warsz. 1860.
2. Uwagi o wykładzie medycyny publicznej, w szczególności zaś sądowej, w uniwersytecie paryzkim i w niektórych niemieckich. Warsz. 1861.
3. O wpływie uduszenia na ilość krwi w mózgu i płucach. Warsz. 1861.
4. Sprawozdania z czynności sądowo-lekarskich w r. 1861 do 1864. Warsz. 1864—1867.
5. Kazyistyka sądowo-lekarska, obejmująca 40 przypadków. Kraków 1866—1871, 1873, 1875.

b) W przedmiocie Higijeny publicznej i Policyi lekarskiej.

6. Nowe prawodawstwo angielskie w przedmiotach dotyczących się higijeny publ. Warsz. 1860.
7. O szlachtuzach paryzkich. Warsz. 1860.
8. O zakładzie oprawiania zwierząt pod Paryżem. Warszawa 1861.
9. Uwagi higijeniczne o szpitalach, zebrane w podróży w r. 1859 i 1860. Warsz. 1861.
10. Kąpiele i pralnie publiczne w Paryżu i Berlinie. Warszawa 1861.
11. Utrzymanie czystości ulic, ścieki, wychodki itd. w Paryżu, Berlinie i Wiedniu. Warsz. 1861.
12. O pralniach i kuchniach szpitalnych. Warsz. 1861.
13. Sprawozdanie z rewizyi kąpieeli publ. w Warszawie. 1862.

14. O szlachtuzach publicznych. Warsz. 1863.
 15. O badaniach topogr. lek. kraju naszego. Warsz. 1863.
 16. O pokątném leczeniu. Warsz. 1864.
 17. O zakładzie starców i kalék Warsz. Towarz. Dobr. Warsz. 1864.
 18. O składach kości w Warszawie. Warsz. 1866.
 19. Fabryki obić papierowych i kwiatów sztucznych w Warszawie. Warsz. 1866.
 20. Wskazówki do przepisów o utrzymaniu czystości miasta. Z akt b. Delegacyi higien. warsz. Warsz. 1866.
 21. Różne artykuły w przedmiocie organizacyi służby zdrowia w Galicyi. Krak. 1867, 1868, 1871, 1873.
 22. Uwagi lékarskie o włościanach. Krak. 1867.
 23. O projekcie zmian w ustawie uniwers. Krak. 1871.
 24. O potrzebie osobnych szpitali ospowych. Krak. 1872.
 25. O wściekliwości i o zapobieganiu téjże. Krak. 1872.
 26. Sprawozdanie z nowszych prac o środkach ochronnych przeciwko ospie naturalnej. Krak. 1872.
 27. Sprawy publiczno-lékarskie na 3ój sesyi 3go peryjodu sejmku galicyjskiego. Krak. 1873.
- c) W przedmiocie dziejów Higijeny publ i Policyi lékarskiej.
28. O rozwoju historycznym urzędzeń higijeny publ. we Francyi, w Anglii i w Prusach. Warsz. 1862.
 39. Materyjały do dziejów higijeny i policyi lékarskiej w Polsce: a) O łaźniach, b) o nierządzie. Warsz. 1864; c) o zarządach miejskich, d) o pokarmach i napojach. Warsz. 1866; e) o brukach, kanałach i utrzymaniu czystości miast. Warsz. 1867; f) Higijena publ. obozowa. Warsz. 1867; g) o wodach publicznych. Krak. 1868; h) rozporządzenia dotyczące się wykonywania sztuki lékarskiej i aptekarstwa. Krak. 1870; i) szcze-

góły o niektórych osobach tym zawodom poświęcających się. 1872.

30. Notatki do dziejów szpitalów i zakładów dobrocz. w dawniej Polsce. Krak. 1867.

d) W przedmiocie Medycyny praktycznej.

31. Uwagi nad chorobą Artura Wierzbowskiego, lekarza ord. w szpitalu Dziec. Jez. Warsz. 1858.
32. Trzy spostrzeżenia nowotworów w jamie brzusznej. Warsz. 1858.
33. Ostrożności potrzebne przy chloroformowaniu. Warszawa 1860.

e) Prace redakcyjne.

34. Redakcyja Pamiętnika Tow. lekar. warsz. Warszawa 1863—1866.
35. Redakcyja Przeglądu lekarsk. w Krakowie: a) wspólnie z Dr. Oettingerem od r. 1869 do 1871; b) wspólnie z DDr. Grabowskim i Lutostańskim w roku 1872; c) wyłącznie od r. 1873 do 1876.
36. Redakcyja Dwutygodnika Higijeny publ., wspólnie z DDr. Grabowskim i Lutostańskim. Krak. 1872.
37. Redakcyja Dwutygodnika higienicznego, wspólnie z Dr. Grabowskim. Krak. 1876.

Jawornicki Marcelli.

1. Redakcyja Tygodnika rolniczo-przemysłowego, wydawanego przez Tow. gosp. - roln. krak. Kraków r. 1 — 8, 1854—1862.

Kirkor Adam Honory (Jan ze Śliwina).

1. Bałwochwalcze zwyczajne na Białej-Rusi (po rosyjsku). Wilno 1839.
2. Radegast, pismo zbiorowe. Wilno 1843.
3. Pamiętniki umysłowe, 3 tomy. Wilno 1844—1845.

4. Pamiętnik statystycznego komitetu w gubernii wileńskiej (po rosyjsku). Wilno 1850, 1852, 1854.
5. Statystyczno-historyczne opisanie miast w gubernii wileńskiej, (po rosyjsku). Wilno 1852.
6. Statystyka gubernii wileńskiej, (po rosyjsku). Wilno 1854.
7. Starożytności litewskie, z ryciną chromolitografowaną, (po rosyjsku). Wilno 1854.
8. Wielki książę Witold, (po rosyjsku). Wilno 1854.
9. Redakcyja Pamiętników komisji archeologicznej wileńskiej, (po polsku i rosyjsku), w nim: *a*) znaczenie i postęp Archeologii w naszych czasach; *b*) rozprawa o posągu Światowita, znalezionym w Zbruczu. Wilno 1856—1858.
10. Przechadzki po Wilnie i jego okolicach, z planem m. Wilna. Wilno 1856; 2gie wyd. 1859.
11. Ludność miasta Wilna, studyja z 22 lat, z tablicami śmiertelności, prawdopodobieństwa życia i śmierci, (po rosyjsku). Petersburg 1858; po polsku w Tece wileńskiej.
12. Teki wileńska, pismo zbiorowe, tomów 6. Wilno 1857—1859.
13. Historyczno-statystyczne zarysy miasta Wilna, z planem, (po rosyjsku). Wilno 1858.
14. Katalog zabytków w Muzeum starożytności w Wilnie, (po rosyjsku). Wilno 1858.
15. Etnografija gubernii wileńskiej, z dołączeniem słownika narzecza białoruskiego, oraz zbiorem pieśni, podań itd., (po rosyjsku). Petersburg 1858.
16. Pismo zbiorowe wileńskie na rok 1859; toż na rok 1862. Wilno 1859, 1862.

17. Kuryjer wileński, gazeta literacka i polityczna, od roku 1860—1866. Wilno.
18. Ruch naukowy pod względem historii i statystyki na Litwie (i o Litwie) od najdawniejszych czasów, (po rosyjsku). Wilno 1862.
19. Wilno i koleje żelazne, z planem i mapą. Wilno 1862.
20. *Nowoje Wremia*, gazeta codzienna literacka i polityczna, (po rosyjsku). Petersburg 1868—1871.
21. Mennictwo na Litwie, (po rosyjsku). Moskwa 1870.
22. Na Dziś, pismo zbiorowe, trzy tomy. Kraków 1872.
23. O współczesnej literaturze rosyjskiej. Poznań 1873.
24. Obrazki litewskie. Poznań 1873.
25. O literaturze pobratymczych narodów słowiańskich. Kraków 1874.
26. O pierwotnej Słowiańszczyźnie, zarysy mitologiczne, podania itd. Warszawa 1875.
27. Słowianie na ziemi madziarskiej. Warszawa 1875.
28. Litwa i Rus, czyli zachodnie gubernije cesarstwa rosyjskiego, pod względem historycznym, geograficznym, statystycznym i archeologicznym. Warszawa 1875. Przygotowane nowe wydanie w 2 tomach.
29. Skarbice katedry wileńskiej. Warszawa 1876.
30. Sprawozdania z badań archeologicznych, szczegółowe wiadomości o zabytkach mitologicznego znaczenia, o hołośniakach, Szejbach - pole, o dawnych monetach i medalach litewskich, materyjały do Słownika archeol. (W Pamiętn. c. Tow. arch. w Petersb., w Starożytn. mosk. Tow. arch. i w Kuryjerze wileńsk.).
31. Badania archeol. w okolicach Babie i Kwaczały. Kraków 1874.
32. Badania archeol. w Kwaczale. Kraków 1874.

33. Pokucie pod względem archeol. Kraków 1876.
34. Przygotowane do druku: Zabytki pierwotne w bliższych okolicach Krakowa; tudzież: Zarysy Etnologii słowiańskiej.
35. Życiorysy (większych rozmiarów) i wspomnienia pośmiertne w rozmaitych czasopismach polskich, jak również w osobnych broszurach: *Kazimierza Ładenskiego, Izabelli Górskiej, Wiktora Każyńskiego, Józefa Rogowskiego, Ap. Kątskiego, ks. Alojzego Osińskiego, ks. Justyna Jakubowskiego, Dra Julijana Mozyńskiego, Pawła Saweljewa, Wacława Hanki, Ludwika Rittersberga, metropolity-arcybiskupa Wacława Żylińskiego, Mikołaja Malinowskiego, Ignacego i Dominika Chodźków, Michała Balińskiego, Aleksandra hr. Przeździeckiego, ks. biskupa Lipskiego* itd.
36. Rozmaitéj treści artykuły w różnych czasopismach polskich i rosyjskich.
37. W pismach rządowych rosyjskich artykuły treści ekonomiczno-statystycznej, tudzież pedagogicznej, mianowicie o wprowadzaniu języka polskiego jako wykładowego.

Kopff Wiktor.

1. *De donationibus inter virum et uxorem, secundum jus romanum et codicem gallicum.* Cracov. 1829.
2. Krótki rys organizacyi sądownictwa cywilnego we Francyi i urzędzenia wewnętrznego trybunałów paryskich. Krak. 1835.
3. O systemie karnym poprawczym i więzieniach stosownych do niego. Krak. 1835.

4. *Organisation politique, administrative et judiciaire de la Republique de Cracovie*. Paris 1836.
5. Urządzenie domów ochron dla małych dzieci w Krakowie. Krak. 1844. Toż 1847.
6. Zdanie sprawy o stanie i położeniu kraju W. M. Krakowa i Jego Okręgu w Zgromadzeniu reprezentantów. Kraków 1844.
7. Zarys organizacyi władz administracyjnych dla Galicyi. Kraków 1871.

Kozubowski Antoni.

1. *De ulceribus plicosis*. Würzb. 1833.
2. O karłakach mianowicie przedtatrowych. Krak. 1841.
3. O samcach przekopnicy okazałej (*Apus cancriformis*). Kraków 1858.
4. Sposoby rozmnażania morw. Krak. 1861.
5. Sprawozdanie z czynności całorocznych Tow. pszczeln.-jedwabn. i sadowniczego. Krak. 1870.
7. Jedwabnictwo czyli nauka o wychowie jedwabników morwowych, ze stanowiska nowszych badań naukowych. Krak. 1872.

Kremer Aleksander.

1. *Rasorii doctrinae principia*. Crac. 1837.
2. Rozmaitości lekarskie. Petersb. 1862.
3. Przegląd czynności Komisji fizyograficznej c. k. Tow. nauk. Krak. w ciągu r. 1868—9.
4. Słownik łacińsko-polski wyrazów lekarskich. Krak. 1868.
5. Słowniczek prowincjonalizmów podolskich ułożony w Kamieńcu Podolskim w r. 1863. Krak. 1870.

Langje Karol.

1. Falkland, powieść Sir. Edw. L. Bulwera przekł. Lwów 1835.

2. Świętojanka, noworocznik gospodarski. Kraków 1843.
3. Odezwa w przedmiocie napisów, godeł i nazwisk w polskim języku. Lwów 1835.
4. Sprawozdanie z wycieczki do Szląska górno-pruskiego i do Łużyc Serbskich. Krak. 1856.
5. Szkoły rolnicze jako zakłady dobroczynności powszechnej. Krak. 1856.
6. Kilka uwag o chowie koni w Galicyi. Krak. 1859.
7. Kalendarz naukowy. R. 1865. Przemyśl 1865.
8. O sprawie głodowej w Galicyi. Krak. 1866.
9. O uposażeniu szkółek początkowych w kraju niegdyś W. M. Krakowa i J. O. Krak. 1868.
10. Magistrat w obec wolnej Gminy. Krak. 1868.
11. O dobroczynności. Krak. 1869.
12. Ogród warzywny, jego urządzenie i pielęgnowanie roślin warzywnych. Krak. 1875.

Lutostański Bolesław.

1. Jad cholery i odtruwanie przenośników tegoż jadu. Krak. 1867.
2. Zbieranie szczegółów statystyczno-lekarskich i materyjałów epidemijologicznych, oraz udział jaki przypada w téj pracy Towarzystwom lekarskim. Krak. 1870.
3. O księgach zejścia czyli wykazach zmarłych. Krak. 1870.
4. Działanie i użycie lecznicze kumysu. Krak. 1872.
5. Hygiena zastosowana do potrzeb życia osobniczego i społecznego, oraz do rzeczy krajowych. Krak. 1874.
6. Żegiestów w Galicyi. Zarys balneologiczny. Krak. 1874.
7. Szezawnica w Galicyi, jój zdroje i urządzenia. Krak. 1874.
8. Redakcyjja pisma: Zdrojowiska. Krak. 1874—5.

Mertens Franciszek.

1. *De functione potentiali duarum ellipsoidum homogenearum.* Berolini 1864.
2. Obliczanie potencyału dla wielościanów jednorodnych. Krak. 1867.
3. *Bestimmung des Potentials eines homogenen Polyeders.* Berlin 1868.
4. *Bemerkung über die ebenen Schnitte der Flächen zweiten Grades.* Berlin 1872.
5. *Ueber die Mahlfatische Aufgabe für das sphärische Dreieck.* Berlin 1872.
6. *Ein Beitrag zur analytischen Zahlentheorie.* Berlin 1873.
7. *Ueber einige asymptotische Gesetze der Zahlentheorie.* Berlin 1874.
8. O funkeyi oskulacyjnej Pr. Żmurki. Krak. 1876.

Nowakowski Franciszek Kandyd.

1. Dowód, że Napoleon nigdy nie istniał. Tłómaczenie z niemieckiego. Poznań 1837.
2. *De Demetrio, Magno Russiae duce, Iwani filio.* Berolini 1839.
3. Tłómaczenie dzieła Józefa Her. Schmidta, które wydał Rob. Remak. Berlin 1841.
4. Torquata Tassa, Komedija pastesrka (z rękopismu). Berlin 1840.
5. *Jocoseria* (z rękopismu). Berlin 1840.
6. Źródła do dziejów Polski. 2 Tomy. Berlin 1841.
7. O emancypacyi kobiet. Rozprawa drukowana w Warszawie w Przeglądzie naukowym.
8. Opisanie Zamościa i Uchań w Starożytnój Polsce, M. Balińskiego.

9. Instrukcyjja dla szkół paraafjalnych. Krak. 1861.
10. W szkołach ludowych nie gramatyki, ale języka tak uczyć należy, ażeby zakres wyobrażeń rozszerzać i władzę pojmovania rozwijać. Lwów 1868.
11. Jak uczyć języka ojczystego w szkołach ludowych? Lwów 1869.
12. O potrzebie, zakresie i sposobie uczenia Historji i Geografji w szkołach ludowych. Lwów 1869.
13. Nauczycieli byt dobry a praca sumienna i umiejętna nieodzownym warunkiem oświaty ludu. Lwów 1869.
14. O majówkach, wycieczkach i przechadzkach młodzieży szkolnej. Lwów 1869.
15. O egzaminach publicznych. Lwów 1870.
16. O wychowaniu. Odczyt miany w Żywcu. Krak. 1871.
17. O Elementarzu Komisji edukacyjnej z r. 1785. Lwów 1871.
18. O przestankach między godzinami w szkole. Lwów 1871.
19. Jak Izba edukacyjna polecała przygotowywać dzieci do nauki pisania i czytania. Lwów. 1874.
20. Jak niemieccy pedagogowie polecają przygotowywać dzieci do nauki pisania i czytania. Lwów 1874.
21. Jak uczyć języka ojczystego w szkołach początkowych? Rozprawa czytana na Zgromadzeniu walnym Tow. Pedag. w Stanisławowie r. 1875.

Oettinger Józef.

a) Pr. lekarsko-historeczne i biograficzne.

1. *Jos. Struthii med. posn. vita et 2^{rum} ejus operum bibliogr. critica disquisitio.* Crac. 1843.
2. Umiejętność lek. w obec szkół etc. Kraków 1863.
3. O przesądach lek. Kraków 1867.
4. O obłędach pospolitych, streszczenie wykładu publ. Krak. 1868.

5. Rzut oka na najcenniejsze nabytki doświadczenia lek. Krak. 1870.
6. Kilka wspomnień z dawnych dziejów Wydz. lek. Uniw. Jagiell. Krak. 1874, 1875.
7. Wspomnienia pośmiertne i żywoty: Nikod. Bętkowskiego, Andrż. Janikowskiego, Fr. Herbicha, Józ. Jakubowskiego i inne pomniejsze w Przegl. lek. 1864—1866.
8. O zasługach naukowych K. Rokitanskiego na uczenie 70tej rocznicy jego urodzin. Krak. 1874.
 - b) Epidemiologia i statystyka lek.
9. Cholera nagminna w Krakowie 1866. Kraków 1867.
10. Przyczynę do obrazu epidemiologicznego miasta Krakowa. Kraków 1869.
11. Spostrzeżenia lek. i ruch chorych w Szpit. starozak. w Krakowie 1862—1875.
 - c) Medycyna publiczna.
12. Uwagi nad projektem zawiązania Towarzystwa lekarzy polsk. w Galicyi. Krak. 1863.
13. Nadzór nad szpitalami Krak. 1867.
14. Prawidła ochrony osobistej od cholery, zalecone i ogłoszone przez Komis. zdrowia Rady M. Krak. 1866.
15. Upośledzona wolność moralna lekarza. Krak. 1871.
 - d) Kazyjstka praktyczno lek.
16. Kilkanaście tej treści artykułów w Przegl. lek. 1862—1874.
 - e) Sprawozdania i krytyki naukowe.
17. Sprawozdania roczne z piśmiennictwa lek. polskiego do niemieckich roczników Virchowa i Hirscha; z r. 1874: z anatomii, fizjologii, farmakologii, historii med. Z r. 1875: z fizjologii, patol. ogólnej, hist. med.

18. Krytyka i rozbiory dzieł lekarskich w Przegl. lek. i Roczn. Tow. przyj. nauk. Pozn. 1863—1874.
f) Prace redakcyjne.
19. Redakcyjja główna Przeglądu lekarskiego od jego założenia w r. 1862, aż do r. 1870 włą. w ostatnich dwóch latach spółna z Prof. Dr. Janikowskim.
g) Prace lingwistyczne.
20. Niektóre ważniejsze właściwości polszczyzny w porównaniu z mową niemiecką. Kraków 1869.
21. Jak spolszczyć Hypospadias i Epispadias? w Przeglądzie lek. r. 1872.
h) Przekład na polskie.
22. Dr. Jana Kundrata: Wykład objaśniający do anatomicznych tablic ściennych. W Wiedniu 1872.

Popiel Paweł.

1. Z polecenia Biura Dyplomatycznego, Artykuły polityczne w sprawie Polski do Powszechnej Gazety Augsburskiej 1831.
2. Polityczna odpowiedź dyplomacie rosyjskiemu (po francuzku w *Revue-Européenne*) 1833.
3. List do Józefa Kremiera o Rozwodach. Krak. 1844.
4. Żywot Józefa Gołuchowskiego. Krak. 1860.
5. List do X. Adama Sapiehy. Lipsk 1864.
6. List polityczny do X. Jerzego Lubomirskiego. Krak. 1865.
7. W r. 1866. Kilka słów do Józefa Szujskiego. Krak. 1866.
8. Austryja Monarchia federalna; 5 broszur, jedna po franc.: *Considérations sur l'organisation politique de l'Autriche*. Wszystko między r. 1866 a 1873.
9. O władzy doczesnej Papięza. 1866.
10. *Le prince Czerkawski. Etude psychologique et poli-*

tique. 1866.

11. *Żywot Andrzeja Zamojskiego*. Krak. 1874.

Sawiczewski Floryjan.

1. *Dissertatio medico-chirurgica de Struma*. Crac. 1824.
2. *Apparat parowy farmaceutyczny połączony z suszarnią i łaźnią parową*. Krak. 1830.
3. *Pamiętnik farmaceutyczny Krakowski*. Krak. T. I, II. 1834—6.
4. *Wiadomość o wodzie słoniej krakowskiej*.
5. *O łożyszce krakowskiej*. (Oba artyk. w *Roczn. Wydz. lek. w Un. krak.*).

Ściborowski Władysław.

a) *Prace wyd. osobno.*

1. *Krótki rys historyczny chorób zaraźliwych i epidemicznych w Polsce do końca wieku XVIII*. Warszawa 1861.
2. *Rady dla Matek, zachowania się podczas ciąży, porodu i położu oraz obchodzenia się z dziećmi, skrócone dla ludu wiejskiego*. Warszawa 1863.
3. *Poradnik dla niewiast wiejskich*. Warszawa 1868.
4. *Kilka słów o narzędziach używanych do badania gardła i części przyległych*. Kraków 1865.
5. *Pogląd na ruch i postęp w zdrojowiskach krajowych podczas pory zdrojowej roku 1864*. Kraków 1865.
6. *Kilka słów o działaniu i zastosowaniu leczniczym wody Żegiestowskiej*. Kraków 1869.
7. *Wiadomość o zakładzie leczniczym dla chorych piersiowych w Goerbersdorfie w Szląsku pruskim*. Kraków 1874.

b) *Zamieszczone w czasopiśmie.*

8. *Przeglądy czynności i ważniejsze spostrzeżenia w Szpitalu Ś. Alexandra w Willanowie z lat 1857—1863*. (w *Tyg. lek. warsz. tudzież w Przegl. lek. krak.*) 1857—1863.

9. Rozprawy i artykuły treści balneologicznej zamieszczone: w Tygodniku lekarskim warszawskim, Przeglądzie lekarskim krakowskim, Klinice, Zdrojowiskach, Czasie, Kraju i Dzienniku literackim lwowskim od 1864 do 1875.
10. Rozprawy i artykuły różnej treści lekarskiej w Pamiętniku Tow. lek. warsz., Tygodniku lek. warsz., Przegl. lek. od 1860—1875.
11. Artykuły dla nauki ludu zamieszczone w Czytelnicy niedzielnej 1861—1863.
12. Rozbiory krytyczne i przeglądy nowych dzieł lekarskich, zamieszczone w różnych Czasopismach lekarskich i w Przeglądzie krytycznym od 1859—1875.

Seredyński Władysław.

1. Sprawa obioru następcy na tron za panowania i po abdykacji Jana Kazimierza. Krak. 1864.
2. Kilka myśli dotyczących przyszłego urządzenia zakładów nauczycielskich dla szkół ludowych. Krak. 1866.
3. Grzegorz z Sanoka Arcybiskup Lwowski. Krak. 1867.
4. Pedagogija polska w zarysie. Lwów 1868.
5. Rękopisy Towarzystwa Naukowego systematycznie zestawione. Krak. 1869.
6. W sprawie ankiety gimnazyjalnej — szereg artykułów. Krak. 1870.
7. Akademia Umiejętności w Krakowie — szereg artykułów. Lwów 1871.
8. Andrzeja Morsztyna nie wydane poezyje, objaśnione wstępem i uwagami. Krak. 1874.
9. Zakres nauki kosmografii w Seminarjach, z metodycznym użyciem przyrządu Schönningera. Krak. 1875.
10. *Scriptores rerum polonicarum*. tom III obejmujący:

Stefana Franciszka z Prószeza Medekszy księgę pamiętniczą wydarzeń zaszłych na Litwie 1654—1668 r. Krak. 1875.

11. Kilkanaście recenzyj książek szkolnych i metodycznych w pismach czasowych.

Serwatowski Waleryjan.

1. Wykład Pisma Św. Nowego Zakonu. To jest, komentarz do czterech Ewangelij, do Dziejów Apostolskich, i do wszystkich listów Św. Pawła Apostoła Krak.. 1854.
2. Wykład Pięcioksięgu Mojżesza i Księgi Joba. Wydawany peryjodycznie w poszytach Pamiętnika religijno-moralnego w Warszawie.
3. Pierworys systematu filozofii, ze stanowiska chrześcijańskiego pojętj. Krak. 1872.
4. Nauki Parafijalne dogmatyczne dla ludu wiejskiego. Warsz. 1860.
5. Jak Mama małego Jasia religii uczyła? Praca katechetyczno-pedagogiczna, wydana w Krakowie.
6. Życiorysy Biskupów rzymsko-katolickich w Kijowie i Czernichowie. Tłómaczone z łacińskiego, wydane w Krakowie.
7. Różne artykuły w pismach peryjodycznych w Poznaniu, w Warszawie i w Krakowie.

Steczkowski Jan Kanty.

1. *De longitudine geographica.* Crac. 1828.
2. Elementarny wykład Matematyki:
 - a) Arytmetyka. Krak. 1851.
 - b) Algebra. Krak. 1852.
 - c) Geometryja. Krak. 1858.
 - d) Geometryja analityczna. Krak. 1859.

- e) Trygonometryja. Krak. 1859.
3. Astronomija sposobem dla każdego dostępnym wyłożona. Krak. 1861.
 4. Pogadanki nauczyciela wiejskiej szkółki z gospodarzem téjże wsi o kulistości ziemi oraz jój dziennym i rocznym ruchu. Cieszyn 1872.
 5. Gwiazdy spadające, kule ogniste, aerolity i komety. Krak. 1874.
 6. Świat widzialny i świat powszechny. Krak. 1875.

Stopczański Aleksander.

1. *Ueber Bestimmung des Kreatinins im Harn und Verwerthung desselben beim Diabetes mellitus.* Wien 1863.
2. Rozbiór chemiczny wody mineralnej szczawnickiej. Krak. 1865.
3. Pogląd na wypadki otrzymane w pracowni chemiczno-patologicznej c. k. Uniwersytetu Jagiell., skróślony w Lipcu 1867 r. Krak. 1867.

Teliga Karol.

1. Kazania świąteczne na pamiątkę 500-letniej rocznicy założenia Uniwersytetu krak. wydane. Krak. 1864.
2. O stosunkach między probostwem kościoła św. Floryjana na Kleparzu a szkołą przy tym kościele i Uniwersytetem Jagiell. Krak. 1868.

Tupy Eugenijusz (Bolesław Jabłoński).

1. *Růže Sionská.* Praga 1852.
2. *Básně.* Praga. Wyd. 1sze 1841, ostatnie 5te 1872.
3. Poezyje polskie przygotowane do druku.

Warschauer Jonathan.

1. *De vi et efficientia aquae medicatae ivonicensis.* Crac. 1843.

2. O cholercze epidemicznej. Krak. 1850.
3. Rzut oka na niektóre choroby w r. 1852 panujące w Krakowie i porównanie odry tegorocznej z odrą 1845 r. Warszawa 1853.
4. *Brunnenärztliche Mittheilungen über die Badesaison des J. 1858 in Szczawnica*. Wien 1859.
5. O niezycie ostrym i długotrwałym jamy bębenkowej i jego leczeniu. Krak. 1867.
6. Choroby trąbki Eustachego i jój leczeniu. Krak. 1867.
7. Rozprawy i listy z podróży z zakresu kliniki lek. otiatrii, okulistyki, gynecol. pediater. balneol. itd. w różnych Czasopismach lek. krajowych i zagranicznych.
8. Rozbiory i oceny dzieł lékarskich polskich i obcych w Czasopismach polskich i niemieckich.

Wilczek Józef.

1. Kazania pasyjonalne o warunkach pokuty i homilije o mecie Pańskiej. Krak. 1862.
3. Pastoralna. Tomów 3. Krak. 1864—1871.
3. Rocznik drugi kazań niedzielnych na cały rok. Kraków 1874.

Witte Karol.

1. Magazyn powszechny. Współpracownictwo z Piotrem Chlebowskim. Warsz. od 1836 do 1841.
2. Kosmorama Europy. Warsz. 1838.
3. Pamiętnik sceny warszawskiej. T. I—III. 1838—1840.
4. Redakcyja wyłączna i wydawnictwo Gazety Powszechnej i Pisma dodatkowego p. t. Pamiętnik literacki. Warsz. 1842. (Artykuły treści krytycznej pióra redaktora).
5. Redakcyja i wydawnictwo Dziennika krajowego. (Dział literacki pióra redaktora). Warsz. 1843.

6. Korynna, Pani de Staël, tłumaczona spólnie z jenerałową Rautenstrauchową. Warsz. 1843.
7. Gazeta Warszawska, w niej dział ruchu literackiego, od 1844—1854.
8. Krytyka literacka w Bibliotece warszawskiej od 1844 do 1849.
9. Hrabia de Monte-Christo. Romans Al. Dumasa, tłumaczenie. T. I—VIII. Warsz. 1845.
10. Gawędy pedagogiczne. Warsz. 1865.
11. Obraz biblijograficzno-literacki za rok 1868. (Przeгляд krytyczny). Warsz. 1869.
12. Broszura treści politycznej. Krak. 1870.
13. O wychowaniu publiczném w szkołach średnich. Kraków 1871.
14. Krzemieniec— opowiadanie studenta pierwszej klasy. (System wychowania w szkole). Krak. 1873.
15. Rozprawa o budowie zgłosek w języku polskim, na podstawie dzieła P. Sławińskiego. Krak. 1874.
16. O szkołach początkowych czyli elementarnych. Samouctwo. Klasa wstępna. Krak. 1875.
17. Fantazyje językowe galicyjskie; (błędy językowe w piśmie i mowie). W Kraju 1870.

Zarański Staniław.

1. Nauka Chronologii podług Jaźwińskiego — przełożył z francuzkiego z objaśnieniami. Lwów 1849.
2. Dziejobraz Polski. Lwów 1851.
3. Dzieje powszechne Dra Jerzego Webera, przełożone na język polski i w rzeczach słowiańskich do potrzeb narodowych zastósowane. Lwów 1851—1855.
4. Dzieje powszechne ułożone na wzór roczników, kronik i właściwej historii z dziejobrazami. Tom I. Wie-

- deń 1857. Tom II. Kraków 1864 — 1867. Toż po niemiecku 1858—1865.
5. Początkowanie w pracy około Słownika wyrazów prawniczych, wydane przez Tow. nauk. krak. 1860.
 6. O sposobach w wykładaniu dziejów. Krak. 1864.
 7. *Der Geschichtsunterricht auf Grundlage der Geschichtsschreibung*. Wien 1865.
 8. Rzecz o naszym wychowaniu publiczném. Krak. 1866.
 9. Zadania Rady szkolnej. Lwów 1867.
 10. O reformie wykładów dziejowych na podstawie indukcyi. Krak. 1867.
 11. Zarys dziejów nauki czytania w celu zawiązania dydaktyki narodowej i reformy elementarza. Krak. 1868.
 12. Ocenienie „Szkoły“. Krak. 1868.
 13. O zasadach w układaniu dzieł elementarnych. Kraków 1869.
 14. Elementarz pierwszy ułożony śladem dziejowego rozwoju nauki pisanja i czytania. Krak. 1869.
 15. Wykład elementarza ułożonego jak wyżej. Krak. 1869.
 16. Uwagi nad uchwałą Rady szkolnej krajowej z d. 26 Grudnia 1869 do l. 6568. Krak. 1870.
 17. Komisya Edukacyi narodowej a Rada szkolna krajowa, rozważane w głównym kierunku reformy wychowania publicznego. Krak. 1870.
 18. O Elementarzu Rady szkolnej krajowej. Krak. 1871.
 19. Do zacnych Lwowian pragnących oświaty ludu. Kraków 1872.
 20. Wykład zasad ekonomii społecznej, zastosowany do potrzeb wychowania narodowego. Krak. 1873.
 21. Nauka o rolnictwie dla dzieci polskich. Krak. 1873,

22. O zmianach koniecznych w nauce dziejów ojczytych. Lwów 1874.
23. Lichwa a Szkoła. Lwów 1875.
24. Żywiół ekonomiczny w wychowaniu publiczném. Kraków 1876.
25. Przygotowany do druku: Słownik geograficzny nazw słowiańskich, przez Niemców, Włochów, Węgrów, Turków itp. przeistoczonych w liczbie więcej nad 12.000.

Zatorski Maksymilijan.

1. O kontrakcie kupna zawartym w drodze licytacyi według zasad prawa rzymskiego i austryjackiego, z uwzględnieniem prawa pruskiego, francuzkiego, saskiego i projektu drezdeńskiego wspólnego niemieckiego prawa o zobowiązaniach. Krak. 1868.
2. Redakcyja „Czasopisma“ poświęconego prawu i umiejętnościom politycznym, wydawanego przez Wydział prawa i umiejętności politycznych w c. k. Uniwersytecie Jagiell. w r. 1869.
3. Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii austryjackiej. Z późniejszymi odnośnemi ustawami i rozporządzeniami, (opracowane łącznie z Prof. Kasparkiem). Cieszyn 1875.

Zieleniewski Michał.

1. O przesądach lékarskich ludu naszego. Krak. 1845.
2. *De chlorosi*. Crac. 1852.
3. Wody lékarskie szczawnickie. Krak. 1852.
4. Przyczynek do historyi akuszeryi w Polsce. Warszawa 1857.
5. Kilka słów o wodach lékarskich w Wysowój. Kraków 1859.

6. *Heilquellen im Krakauer Regierungs-Bezirke.* Krakau 1865.
7. Notatki do historii akuszeryi. Warsz. 1862.
8. Przewodnik podróży do zdrojowiska krynickiego. Krak. 1862.
9. Rys historyczno - balneologiczny o dawnych i dzisiejszych łaźniach. Krak. 1864.
10. Obrazy doroczne ze stanu zdrojowiska w Krynicy. Kraków 1865—1872.
11. O napelnianiu wód lékarskich na sprzedaż rozsyłanych. Krak. 1861.
12. O borowinie i zastósowaniu jój na kąpiele w ogólności z poglądem na torfowiska w Polsce i Krynicy. Krak. 1866.
13. *Der Kurort Krynica in Galizien und seine Entwickelungsperiode im letzten Decennium.* Wien 1868.
14. Rys balneologii powszechnój 1873. Warsz. 1873.
15. Krynica i jój zakład zdrojowy. Krak. 1874.

ZMARE

z pomiędzy Członków nadzwyczajnych
w ciągu roku 1875.

Aleksandrowicz Adolf. d. 28 Kwietnia.

WYKAZ STAŁYCH KOMISYI AKADEMICKICH

z końcem r. 1875.

A) W Wydziale filologicznym.

I.

Komisyja biblijograficzna.

Przewodniczący.

Estreicher Karol *).

Dyrektor Wydawnictwa.

Nowakowski Franciszek.

Sekretarz.

Bełcikowski Adam.

Członkowie Akademii czynni.

Mecherzyński Karol.

Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Hoszowski Konstanty.

Janikowski Stanisław.

Jawornicki Marcelli.

Kremer Aleksander.

Krzyżanowski Stanisław.

Oettinger Józef.

Seredyński Władysław.

Witte Karol.

Zatorski Maksymilijan.

*) Gdzie przy nazwisku Członka téj i następnych Komisyj nie wymieniono miejsca pobytu, miejscem tém jest Kraków.

Członkowie przybrani.

Celichowski Zygmunt w Korniku.
Wisłocki Władysław.

II.**Komisja dla historii sztuki.****Przewodniczący.**

Siemieński Łucyjan.

Sekretarz.

Łuszczkiewicz Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Lepkowski Józef.

Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Górczyński Adam.

Kossak Julijusz.

Popiel Paweł (sen.).

Pokutyński Filip.

Paszkowski Franciszek.

Członkowie przybrani.

Gąsiorowski Wilhelm.

Gebauer Alexander.

Gujski Marcelli.

Sokołowski Maryjan.

Tomkiewicz Stanisław.

III.**Komisja językowa.****Przewodniczący.**

Skobel Fryderyk Kaz.

Sekretarz.

Bełcikowski Adam.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Alexander.

Estreicher Karol.

Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Brandowski Alfred.

Janikowski Stanisław.

Kremer Alexander.

Nowakowski Franciszek.

Oettinger Józef.

Seredyński Władysław.

Warschauer Jonatan.

Witte Karol.

Zarański Stanisław.

Członek przybrany.

Wisłocki Władysław.

IV.

Komisja dla badań w zakresie historii literatury i oświaty w Polsce *).**B) W Wydziale historyczno - filozoficznym.**

I.

Komisja historyczna.

Przewodniczący zarazem Dyrektor wydawnictwa.

Szujski Józef.

*) Organizacja tej Komisji właśnie jest na porządku dziennym. Z Komisją tą połączyła się dawniejsza Komisja filozoficzna, ile że celem jej zbiorowego działania było gromadzenie materiału literackiego do historii filozofii w Polsce.

Sekretarz.

Seredyński Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni i korespondenci.

Bielowski August,
 Dzeduszycki Maurycy,
 Kętrzyński Wojciech,
 Liske Fr. Ksawery,
 Małecki Antoni,
 Pietruszewicz Antoni,
 Szaraniewicz Izidor,
 Walewski Antoni,
 Węclewski Zygmunt.
 Żebrawski Teofil.

} we Lwowie.

Zaleski Bronisław, Czł. kor. w Paryżu.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon.
 Hoszowski Konstanty.
 Kirkor Adam.
 Popiel Paweł (sen.).
 Mieroszowski hr. Sobiesław.
 Scipio del Campo ks. kanonik.

Członkowie przybrani.

Bobrzyński Michał.
 Boeszermeny w Gdańsku.
 Bukowski ksiądz.
 Celichowski Zygmunt w Korniku.
 Czerny Franciszek.
 Doleżan Wiktoryn.
 Ermisch Hubert w Dreźnie.
 Gloger Z. w Jeżowie.
 Hirsberg Leopold we Lwowie.

Kalicki Bernard we Lwowie.
Kluczycki Franciszek w Krzeszowicach.
Kubala Ludwik we Lwowie.
Lekszycki w Kaliszu.
Link Henryk we Lwowie.
Łukowski ks. w Gnieźnie.
Łuszczyński Bogdan.
Maciszewski Maurycy w Brzeżanach.
Midowicz ks.
Partycki Emilijan we Lwowie.
Perlbach Maksymilijan w Królewcu.
Philippi dyr. Arch. rząd. w Królewcu.
Piekosiński Franciszek
Pietrzykowski ks. w Mogile.
Pilat Roman we Lwowie.
Piwowarski Adam.
Polkowski Ign. w Lubostroniu.
Popiel Paweł (jun.).
Przeddziecki hr. Konstanty w Warszawie.
Puławski Kazimierz.
Reiche w Królewcu.
Reifenkugel w Czerniowcach.
Smolka Stanisław.
Stoeger Eugenijusz w Bochni.
Sokołowski August.
Waliszewski Kazimierz w Paryżu.
Wisłocki Wład.
Wojciechowski Tad.
Wolański Franciszek w Tarnowie.
Zakrzewski Ignacy w Poznaniu.
Zakrzewski Wincenty.
Zarewicz Ludwik.

Komisyja dzieli się na trzy Sekcye: 1) *paleograficzną*, pod kierunkiem Dra Piekosińskiego; 2) *do Akt publicznych* od 1507—1795, pod kierunkiem Dra Szujskiego; 3) *do historyczno-geograficznego opisu Dyjecezyi krakowskiej*, pod kierunkiem ks. Scipiona del Campo. Oprócz tego istnieje Komitet do wydawnictwa *Aktów Jana III*, złożony z pp. Szujskiego, Kluczyckiego i K. Walliszewskiego; Komitet do wydawnictwa *Korespondencyi kardynała Hozyjusza*, złożony z pp. Piekosińskiego, Szujskiego, Wisłockiego, Zakrzewskiego i ks. Z. Golliana, uproszonego przez Komisyję do udziału w tej pracy.

III.

Komisyja archeologiczna.

Przewodniczący.

Łepkowski Józef.

Sekretarz Komisyi.

Umiński Piotr.

Członek zwyczajny.

Żebrawski Teofil.

Członkowie nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon.

Drożdziejewicz Jan ks.

Gorczyński Adam.

Hoszowski Konstanty.

Jawornicki Marcelli.

Kirkor Adam H.

Kolberg Oskar.

Kossak Julijusz.

Dr. Kremer Aleksander.
 Paszkowski Franciszek.
 Pokutyński Filip.
 Popiel Paweł.
 Scipio del Campo hr. ks.
 Sereżyński Władysław.
 Serwatowski Walery ks.
 Witte Karol.

Członkowie przybrani.

Böhm Ignacy.
 Dzieduszycki Wojciech hr.
 Kopernicki Izidor.
 Mieroszowski Stanisław.
 Morawski Szczyński.
 Przybysławski Władysław.
 Sadowski Jan N.
 Schneider Antoni.
 Sokołowski Maryjan.
 Soltan Michał hr.
 Strutyński Julijan hr.

Komisyja archeol. ma Sekcyje: 1) *Wykopalisk*, pod kierunkiem A. H. Kirkora; 2) *Encyklopedyi starożytności polskich*, pod kierunkiem Dra A. Kremera; 3) *Muzealną*, pod kierunkiem Dra W. Sereżyńskiego; 4) *Epigrafiki polskiej* (obecnie organizującą się).

IV.

Komisyja prawnicza.

Przewodniczący.

Heyzman Udalryk.

Sekretarz.

Bobrzyński Michał.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Aleksander.

Burzyński Piotr.

Dunajewski Julijan.

Zoll Fryderyk.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Boroński Franciszek.

Fierich Edward.

Hoszowski Konstanty.

Kański Mikołaj.

Kopff Wiktor.

Kurtz Aleksander.

Langie Karol.

Szlachtowski Feliks.

Wodzicki Henryk hr.

Zatorski Maksymilijan.

Zybliekiewicz Mikołaj.

Członek przybrany.

Kasperek Franciszek.

Co do wysadzonego z téj Komisji Komitetu do nadzoru polskiego przekładu Ustaw Państwa, zob. Rocznik z r. 1874, str. 12.

C) W Wydziale matematyczno - przyrodniczym.**I.****Komisya fizyograficzna.****Przewodniczący.**

Kuczyński Stefan.

Sekretarz.

Kremer Aleksander.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.

Czerwiakowski Ignacy.

Czyrniański Emil.

Karliński Franciszek.

Radziszewski Bronisław we Lwowie.

Nowicki Maksymilijan.

Skiba Edward.

Żebrawski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Baraniecki Adryjan.

Langie Karol.

Lutostański Bolesław.

Nowakowski Franciszek.

Ściborowski Władysław.

Zieleniewski Michał.

Członkowie przybrani.

Alth Tytus na Bukowinie.

Andrzejowski Antoni w Skale, obw. Czortkowski.

Böhm Ignacy.

Buchwald ks. kan. w Dobrzechowie.

Buszak Jan w Gródku.

Ciesielski Teofil we Lwowie.

Claus Edward w Wieprzu, obw. Wadow.

Czerkawski Julijan we Lwowie.

Czarnecki Jan w Kaczanowce.

Czermak Edward w Drohobyczu.

Dzieduszycki Włodzimierz hr. we Lwowie.

Dziędzielewicz Józef w Kołomyi.
 Freund August we Lwowie.
 Godlewski Emilijan.
 Graczyński Adolf w Wadowicach.
 Habeni Franc. Ksaw. ks. w Starój wsi, pow. Brzoz.
 Hahn Franciszek w Bochni.
 Hankiewicz Włodzimierz w Przemyślu.
 Hoff Teodor.
 Hütkel Edward we Lwowie.
 Jachno Jan w Stanisławowie.
 Janczewski Edward.
 Janota Eugenijusz we Lwowie.
 Jabłoński Wincenty.
 Karo Ferdynand w Łosicach (Król Polsk.).
 Kolbenheyer Karol w Bilsku.
 Konopka Józef w Mogilanach.
 Kopernicki Izydor.
 Kotowicz Antoni.
 Kotula Bolesław.
 Krentz Szczęsny we Lwowie.
 Król Żegota.
 Krziż Alojzy w Złoczowie.
 Kurowski Mateusz w Brzeżanach.
 Leigert Józef w Krządce.
 Lemoch Leon w Jarosławiu.
 Lentz Herman w Nivrze, w Czortkowskiem.
 Lomnicki Maryjan w Stanisławowie.
 Majewski Edward w Krzeszowicach.
 Mayer Emanuel w Makowie.
 Michałowski Ludwik.
 Niedzwiedzki Julijusz we Lwowie.

Olszewski Karol.
Olszewski Stanisław.
Płachetka Seweryn w Złoczowie.
Podhorecki Franciszek w Jarosławiu.
Reichenberg Ferdynand w Tenczynku.
Rehman Antoni.
Romer Konstanty.
Rostafiński Józef obecnie w Strasburgu.
Roszek ks. prob. w Poroninie.
Roziński Karol w Żółkwi.
Sadowski Jan Nep.
Sławiński Marcelli w Kołomyi.
Stanecki Tomasz we Lwowie.
Stengel Ireneusz.
Strzelecki Henryk we Lwowie.
Strzelecki Stan. w Wieliczce.
Suszycki Zenon w Dźwiniarzu.
Taczanowski Wład. w Warszawie.
Textoris Leopold ks. prob. w Kołaczycach.
Trattinig Karol w Przemyślu.
Tyniecki Władysław w Dublanach.
Turczyński Emeryk w Drohobyczu.
Uznański Adam w Poroninie.
Wachtel Fryderyk w Sobotni.
Wachtel Henryk.
Waga Antoni w Warszawie.
Waigl Leopold w Kołomyi.
Walter Henryk.
Walecki Antoni w Warszawie.
Werhratski Jan we Lwowie.
Wierzbicki Daniel.

Wierzejski Antoni.
 Wodzicki Kazimierz hr. w Olejowie.
 Zaręczny Stanisław.
 Zimmerman Jan we Lwowie.

Prace téj Komisji rozdzielone na 5 Sekcyj, pod kierunkiem: 1) *meteorologiczna* Prof. Karlińskiego, 2) *geologiczno-orograficzna* Prof. Altha, 3) *botaniczna* Prof. Czerwiakowskiego, 4) *zoologiczna* Prof. Nowickiego, 5) *chemiczna* Prof. Czyrniańskiego.

II.

Komisja antropologiczna.

Przewodniczący.

Majer Józef.

Sekretarz.

Kopernicki Izidor.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.

Biesiadecki Alfred.

Kuczyński Stefan.

Łepkowski Józef.

Łuszczkiewicz Władysław.

Nowicki Maksymilijan

Szujski Józef.

Teichman Ludwik.

Żebrowski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Baraniecki Adryjan.

Kirkor Adam Hon.

Kossak Julijusz.

Kremér Alexander.

Lutostański Bolesław.

Ściborowski Władysław.

Członkowie przybrani.

Bieńczewski Alexander w Birczy.

Dzieduszycki Włodzimierz hr. we Lwowie.

Gralewski Mateusz.

Kolberg Oskar.

Kołychanowski Józef w Turce.

Krzyż Alojzy w Złoczowie.

Lechowski Wiktor w Drohobyczu.

Niesiołowski Władysław w Kolbuszowy.

Pilat Tadeusz we Lwowie.

Rekowski Ludwik w Lesznie.

Romanowicz Tadeusz we Lwowie.

Sadowski Nepomucyn.

Sołtan hr. Michał.

Stanko Wojciech w Żyweu.

Szczaniecki Michał w Nawrze.

Umiński Piotr.

Werner Władysław w Śniatynie.

Witwicki Sofron prob. w Żabiu.

Żuliński Tadeusz we Lwowie.

III.

Komisya balneologiczna.

Przewodniczący.

Dietl Józef.

Sekretarz.

Ściborowski Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.
Czyrniański Emil.
Kuczyński Stefan.
Piotrowski Gustaw.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Lutostański Bolesław.
Zieleniewski Ludwik.

Członkowie przybrani.

Blatteis Jakób.
Buszek Jan.
Grabowski Kazimierz.
Kopernicki Izydor.
Korezyński Edward.
Olszewski Karol.
Pareński Stanisław.

WYKAZ

Stanu i użycia funduszków Akademii

w r. 1875.

I.

Fundusz żelazny.

zł. a. ct.

Stan tego funduszu w niczem nie zmienił się w ciągu roku 1875, a zatem tenże wynosił w końcu r. 1875, podobnie jak w końcu r. 1874.

A) *W papierach publicznych:* W listach zastawnych Tow. kred. ziemsk. poz. 400 tal.; w obligacyi drogi żel. Warsz. Bydg. 500 rs.; w obligacyjach długu Państwa austr. 250 zł. a.; w listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 4-proc. 2,000 zł. a., w listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 5-proc. 18,800 zł. a.; w obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich 600 zł. a.; w listach zastawnych galic. Zakładu kred. ziemsk. 13,700 zł. a.; w listach dłużnych galic. Zakładu kred. ziemsk. 13,000 zł. a.;

Razem w papierach publ. 400 tal., 500 rs. 48,350 —

B) *W gotówce* (w kasie oszczędności) . . . 46 8

II.

Fundusz spólny na wydatki coroczne.

A) **Dochody.**

	zł. a.	ct.
1. Pozostałość z r. 1874 (zob. Rocznik z r. 1874, str. 134)	8,586	3
2. Odsetki od funduszu żelaznego	3,331	70
3. Uposażenie ze Skarbu Państwa za r. 1875.	12,000	—
4. Uposażenie ogólne z funduszków krajowych za r. 1875	10,000	—
5. Zasiłek z funduszu krajowego (za r. 1873) na Zabytki pismienne i archeologiczne	250	—
6. Uposażenie od m. Krakowa za r. 1875	500	—
7. Dar Rady powiatowej Tarnowskiej	100	—
8. Ofiara Wgo Popiela z Kotowej Woli na Ko- misję fizyjograficzną	4	—
9. Ofiara na Komisję biblijograficzną, za pośred- nictwem Dra Nowakowskiego:		
Hr. Art. Potockiego	100.50	
„ Konst. Branickiego	44	—
„ Ksaw. Branickiego	188	50
10. Dochód ze sprzedaży dzieł wydanych przez Akademiję	641	41
11. Komorne z kamienicy Nr. 283.	1,000	30
12. Z Kasy Magistratu za usunięcie studni	120	—
Suma dochodu w gotówce	36,721	94

Nadto w *papiérach publicznych*: Z daru Wgo
Dra Aleksandra Kremiera list zastawny ga-
licyjjski (stanowy) 5-proc. wartości nomin.
1,000 zł. a.

B) Wydatki.**a) Administracyjne.**

1. Płace (Prezesa, Sekretarza, Kustosza, Podskarbiego, Kancelisty i Woźnego)	5,403	76
2. Diety Członków zamiejscowych krajowych	480	—
3. Odsetki od ciężarów domowych i podatki	514	50
4. Potrzeby kancelaryjne (doliczają się tu koszta przesyłek publikacyj. Członkom i Zakładom zagran.)	228	36
5. Porządki domowe	167	20
6. Opał i oświetlenie	172	57
7. Wydatki nieprzewidziane (marki stemplowe, koszta sprowadzenia biblijoteki ś. p. Cypryjana Walewskiego i ś. p. K. B. Hoffmana, oprawy ozdobniejsze i t. d.)	332	17
Razem	7,298	56

b) Naukowe.**α) Wspólne.**

8. Zbiory biblijoteczne	117	32
-----------------------------------	-----	----

β) Wydział Iszy i 2gi.

9. Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy, i Sprawozdania; udział druku Rocznika	8,975	58
10. Komisya biblijograficzna	500	25
11. Komisya historyi sztuki	50	—
12. Komisya historyczna	2,345	48
13. Komisya archeologiczna	286	50

γ) Wydział 3ci.

zł. a. ct.

14. Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy, i Sprawozdania; tudzież udział w druku Rocznika	1,371	18
15. Wynagrodzenie Sekretarza Wydziału za Spra- wozdania z posiedzeń	200	—
16. Komisya fizyjograficzna	3,629	51
17. Komisya antropologiczna	430	73
Razem	14,006	55
c) Na budowę oficyny wydano	10,887	28
Suma wydatków funduszu wspólnego (a. b. c)	32,192	39

**Porównanie dochodu i wydatku z funduszu
wspólnego na potrzeby coroczne.**

Dochód w gotówce	36,721	94
Wydatki „	32,192	39

Pozostaje zatem w gotówce nadwyżka, którą po-
kryje się w ciągu będące nakłady zeszłoroczne 4,529 55

Nadto w *papiérach publicznych*: List zastawny
galicyjski (stanowy) 5-proc. wartości nomin.
1,000 zł. a. _____

III.

Fundusze do użycia w pewnych terminach.

A) Fundusz ks. J. R. Lubomirskiego
na nagrody i popęd wydawnictw naukowych.

D o c h ó d.

Remanent

a) W *papiérach publicznych* wartości nominal-
nej: W obligacjach indemnizacyjnych gali-

	zł. a. ct.
cyjskich 1,500 zł. a.; w obligacyjach kredytowych ziemskich węgierskich 1,000 zł. a.	
Razem 2,500 zł. a.	
b) W kasie oszczędności krakowskiej	204 16
Ze sprzedaży 4ech obligacyj kredytowych węgierskich wartości nominalnej 400 zł. a.	350 71
Odsetki w r. 1875	197 28
Razem . . .	752 15

W y d a t e k.

a) Sprzedano 4 obligacje kredytowe węgierskie po 100 zł. a., wartości nominalnej 400 zł. a.	
b) Gotówką: Zasilek na dzieło Osk. Kolberga: Lud (Seryja IX), 204 zł. a.; na <i>Monumenta</i> Bielowskiego 401 zł. a.	
Razem . . .	605 —

Stan tego funduszu z końcem r. 1875: w papierach publicznych 2,100 zł. a., w kasie oszczędności 147 zł. a. 15 ct.

U w a g a. Z powodów, na które w roku zeszłym zwrócono uwagę (zob. Rocznik za r. 1871, str. 135), fundusz ten nie doszedł do kwoty potrzebnej na przyznanie nagród. Z reszty jego udzielają się zasiłki na popęd wydawnictwa dzieł naukowych.

B) Fundusz Konarskiego.

D o c h ó d.

Remanent

a) W listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 4-proc. wartości nom. 4,700 zł. a.	
b) W kasie oszczędności krak.	3,010 91

	zł. a. ct.
Odsetki w r. 1875	362 25
Razem . . .	3,373 16

W y d a t e k.

Na stypendyja dla 2ch uczniów	330 —
---	-------

Stan tego funduszu z końcem r. 1875:

- a) W papierach publicznych wartości nominalnej 4,700 zł. a.;
- b) W kasie oszczędności 3,043 zł. a. 16 ct.

C) Fundusz Jana Radwańskiego.

D o c h ó d.

Pozostałość z r. 1874	99 68
Wkładka z r. 1875	13 10
Odsetki z r. 1875	5 96

Stan tego funduszu z końcem r. 1875 . . 118 74

D) Fundusz imienia Kopernika.

D o c h ó d.

Pozostałość z r. 1874	214 48
Rata za rok 1875	100 —
Odsetki z r. 1875	44 13

Stan tego funduszu z końcem r. 1845 . . 332 52

E) Fundusz Niewiadomego na nagrody za dzieła.

D o c h ó d.

Pozostałość z r. 1874	725 2
Odsetki z r. 1875	44 13

Stan tego funduszu z końcem r. 1875 . . 769 15

U w a g a. Wyjaśnienie co do tego funduszu zob. w Roczniku za r. 1875. str. 14, L. 23. 24.

F) Fundusz Nieznajomego na nagrody za opis ziem polskich.

D o c h ó d.

	zł. a.	ct.
Pozostałość z r. 1874	653	6
Odsetki z r. 1875	39	23
Stan tego funduszu z końcem r. 1875 . .	692	29

Uwaga jak wyżej pod E. str. 16, L. 27. 29.

G) Fundusz Bezimiennego na nagrody.

Na cel powyższy złożono w dniu 10 Grudnia 1875 za pośrednictwem Wgo Dra K. Estreichera, Członka zwycz. Akad., trzy listy zastawne miejskie warszawskie, ogółem wartości nominalnej 300 rub. sr.

IV.

Kwoty depozytowe.

A) Fundusz na pomnik Bolesława Wstydlivego

(pod zarządem osobnej Komisji z Członków Oddziału sztuk i archeologii b. Tow. nauk. krak.)

D o c h ó d.

Remanent z r. 1874:

W obligacjach indemnizacyjnych galicyjskich nominalnej wartości 200 zł. a.

W kasie oszczędności krak. 218 31

Odsetki w r. 1875 22 51

Stan tego funduszu z końcem r. 1875: W piąć-

rach publ. 200 zł. a.; w kasie oszczędności
240 zł. a. 82 ct.

B) Fundusz restauracyi sarkofagu Kazimierza W.

(pod zarządem delegowanych b. Towarzystwa nauk. i Rady
miejskiej).

Dochód.

Remanent z r. 1874	264 75
Odsetki z r. 1875	13 80
Razem	278 55

Wydatek.

Reszta należitości za kratę około grobowca . . .	50 —
Stan tego funduszu z końcem r. 1875 . . .	228 55

C) Fundusz na restauracyję grobów królewskich

(pod zarządem delegowanych z b. Tow. nauk.,
Rady miejskiej i Kapituły, obecnie pod przewodnictwem
Prezesa Akademii).

Dochód.

Remanent z r. 1874	2,809 55
Odsetki z r. 1875	113 99
Razem	2,923 54

Wydatek.

Na koszta restauracyi grobów królewskich wy- dano	992 72
Stan tego funduszu z końcem r. 1875 (w kasie oszczędn.)	1,930 82

D) Fundusz Komisji balneologicznej
(na teraz pod zarządem Akademii).

Dochód.

zł. a. ct.

Remanent z r. 1874:

a) W obligacjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nominalnej 1,700 zł. a.;	
b) W kasie oszczędności	152 —
Odsetki w r. 1875	89 31
	<hr/>
Razem	241 31

Wydatek.

Wydano za asygnacjami Przewodniczącego Komisji balneologicznej 70 —

Stan tego funduszu z końcem r. 1875: W obligacjach indemnizac. 1,700 zł. a.; w kasie oszczędności 171 zł. a. 31 ct.

E) Depozyt JW. Senatora Franciszka Brzozowskiego
(pod zarządem Wgo Karola Estreichera,
Członka zwyczajnego Akademii Umiejętności).

Fundusz ten wynosi w obligacjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nomin. 3,000 zł. a. bez kuponów.

DARY
złożone Akademii w r. 1875
 od
Instytucyj publicznych i osób prywatnych.

I. Dary w Książkach.

A) Instytucyje publiczne.

Berno. *Matyca morawska:*
 Časopis Matice. Ročník šestý 1874 Z. 1 — 4. Ročník 7y 1875 Z. 1 i 2.
 Slovanska Poezije II Svazok. Brno 1875.
Morawsko-szląskie Tow. roln. Oddz. hist.:
 Schriften der histor.-statist. Section. B. 22. Brünn 1875.

Bordeaux. *Société des sciences phys. et nat.:*
 Memoires de la Société 2e Série 1 et 2 Cahiet.
 Bordeaux 1875.

Budziszyn. *Mačica Serbska:*
 Czasopis Mačicy Serbskeje 1873 i 1874.
 Kalendarz na r. 1875.

Cambridge. *Museum of comparative zoologie:*
 Annual report of the Museum of J. 1873. Boston 1874.

Chrystyjanija. *Królewski Uniwersytet:*
 La vie et les oeuvres de P. Chr. Asbiorsen. Chr. 1873.

- Forhandlinger. Aar 1872, 1873. T. I. II. 1874.
 Siebke: Enumeratio insectorum Norvegiar. Chr. 1874.
 Sur l'état de la statistique officielle du R. du Norv.
 S. A. Sexe: Jaettegyder og gamle Strandlinier.
 Christ. 1874.
 T. Kierulf: Om Skuringsmåker Glacialformationen
 og Terrasser. I. Grundfjeldet 1874. II. Sparag-
 mitfjeldet 1873.
 Lieblein: Die aegyptischen Denkmäler. Chr. 1873.
- Dorpat.** *Etnische Gelehrten-gesellschaft:*
 Sitzungsberichte für das Jahr 1874.
 Verhandlungen VIII. Bd. 2. Heft. Dorp. 1875.
- Gdańsk.** *Naturforschende Gesellschaft:*
 Schriften der Naturforschenden Gesellschaft. 3. Bd.
 3. Heft. 1874.
- Getynga.** *Gelehrten-gesellschaft:*
 Abhandlungen der Gesellschaft. B. XIX. f. d. J. 1874.
 Nachrichten der Gesellschaft f. d. J. 1874.
 Göttingische gelehrte Anzeigen f. d. J. 1874. B. I. u. II.
- Gradec.** *Historischer Verein für Steiermark:*
 Mittheilungen des Vereins. XXII. Heft 1874.
 Beiträge zur Kunde der Geschichte. 11. Jrg. 1874.
 Zahn: Urkundenbuch des Herzogthums Steiermark.
 B. I. Gratz 1875.
 Bischoff: Steiermärkisches Landrecht des Mittelal-
 ters. Gratz 1875.
- Keszmark.** *Węgierskie Towarzystwo karpackie:*
 Jahrbuch des ungar. Karpathenvereines. II. Jahrg.
 Kesmark 1875.
- Kopenhagen.** *Société royale des antiquaires du Nord.*
 Memoires de la Société. Nouv. Série zlat: 1870—1874.

Kraków. Uniwersytet:

- Brodowicz. Ważniejsze dokumenta w sprawach zakładów naukowych b. W. M. Krakowa. 1874.

Londyn. Anthropolog. Inst. of Greate Brit. and Irel.:

- Journal of the anthrop. Inst. Vol. IV. w 2 Zesz. 1874.
- " " " " Vol. V. Zesz. Iszy 1875.
- List of the membres. London 1875.
- Geological Society of London:*
- The quarterly journal of geolog. Society 1865—1875 tomów 10.

Lubeka. Verein für Hansische Geschichte:

- Hansische Geschichtsblätter. Jahrgang 1871, 1872, 1873. Leipzig.
- Zeitschrift des Vereins für Lubeck'sche Geschichte. Heft I. Leipz. 1855.
- Fr. Crull. Die Rathslinie der Stadt Wismar. Halle 1875.

Lwów. C. k. Namiestnictwo:

- Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich od r. 1872—1874. Lwów 1875.

Towarzystwo gospodarcze galicyjskie:

- Sprawozdanie komitetu z r. 1874. Lwów 1875.
- Statut wystaw krajowych. Lwów 1875.
- Rolnik. Pismo pośw. gospodarstwu. Lwów 1875.

Wydział krajowy:

- Akta grodzkie i ziemskie z Arch. Bernardyńsk. T. V Lwów 1875.
- Memoryjał Wydziału o c. k. Radzie szkoln. kraj. galic. Lwów 1875.
- Sneidera Encyklopedyi krajoznawstwa Zesz. 8my.
- Wiadomości statystyczne wydane przez biuro pod przewodn. Dra Tad. Pilata. 2 Zesz. Lwów 1875.

- Sprawozdania stenograficzne sejmowe z r. 1875 i Allegata.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich:

- Sprawozdanie z czynności Zakładu za r. 1874.

Monachium. *Akademie der Wissenschaften:*

- Abhandlungen der philos.-philolog. Classe. B. X—XIII.
- " " mathm.-physikal. Classe. B. X, XI.
- " " historischen Classe. B. X, XI, XII.
- Sitzungsberichte d. philol. u. histor. Classe. 1871—1874.
- " " d. mathm.-physik. Classe. 1871—1874.
- Monumenta boica. Vol. 40, 41, 42.
- Almanach 1847, 1849, 1855, 1859, 1867, 1871, 1874.
- Festreden w liczbie 13.
- Averreos übersetzt von Müller. München 1875.
- Radlkofer. Serjana. Preisschrift. Münch. 1875.

Moskwa. *Société Imp. des natural. de Moscou:*

- Bulletin de la Société Nr. 1, 2, 3, 4 z r. 1874.
- Nr. 1 i 2 z r. 1875.

Norymberga. *Germanisches Museum:*

- Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit. Nr. 12 z r. 1874.

Padwa. *Societa Veneto-Trentina di scienze naturali:*

- Atti della società. Vol. 1, 2, 3 et 4. Padova 1875.

Paryż. *Académie des inscriptions et Académie des sciences:*

- Nakłady obudwu tych Akademij z lat 10ciu w liczbie 78 dzieł w 150 tomach zapisanych w inwentarz bibliot. od Nru 12.865—12.943 włącznie.

Ministerstwo oświecenia we Francji:

- Documents inédits sur l'histoire de France. Tomów 14 in 40.

- Société entomologique de France:*
 — Bulletin des séances de la Société z r. 1875.
- Société linguistique de Paris:*
 — Bulletin de la Société Nr. 11 et 12 z r. 1875.
- Société philologique de France:*
 — Actes de la Société philologique 1869—1874 T. 4.
- Towarzystwo historyczno-literackie:*
 — Posiedzenia publiczne Towarzystwa z r. 1875.
- Towarzystwo do nauk ścisłych:*
 — Pamiętnik Towarzystwa do nauk ścisłych. T. VI.,
 r. 1875.
- Petersburg.** *Akademija Umiejętności:*
 — Zapiski Akademii T. 24 w 2 Vol. Tom 25 V. I.
 z r. 1874.
- Bulletin de l'Academie. T. XX. Nr. 1, 2, 3 z r. 1875.
- Memoires de l'Academie. T. 22, Nr. 1, 2, 3 z r. 1875.
- Biblijoteka Cesarska:*
 — Nakłady własne od r. 1859—1873 w 16 tomach.
- Poznań.** *Towarzystwo Przyjaciół nauk:*
 — Rocznika Towarz. (Sekeyja lékarsk.) T. VIII. 1874.
- Praga.** *Česka Společnost nauk:*
 — Sitzungsberichte. Jhrg. 1874.
- Abhandlungen der Gesellschaft. B. 7. 1874.
- Emler. Regesta Bohemiae. Nr. 6 et 7. 1875.
- Ryga.** *Historischer Verein der Ostseeprovinzen:*
 — Sitzungsberichte für das Jahr 1874. Riga 1875.
- Mittheilungen der Gesellsch. B. 12, Heft 1. Riga 1875.
- Szweryn.** *Verein für Meklenburgische Geschichte:*
 — Meklenburgisches Urkundenbuch. B. I—IX.
- Jahrbücher des Vereines. B. 15—39.

Warmija. *Historischer Verein für Ermeland:*

- Zeitschrift für Gesch. u. Alterthumskunde Ermlands 1858—1874. Zeszytów 16.
- Woelky et Saage. Codex diplom. Warmiensis. T. 1, 2, 3. Mainz 1858—1870.
- Woelky et Saage. Scriptores rerum Warmiens. Mainz 1865—1866.
- Hipler. Literaturgeschichte des Bisthums Erml. 1867.
- „ Spicilegium Copernicanum. Braunsberg 1873.

Warszawa. *Towarzystwo lékarzy:*

- Pamiętnik Towarz. lékarzy Warsz. z r. 1875.
- Towarzystwo Osad rolnych:*
- Rocznik Towarzystwa z r. 1874.
- Uniwersytet:*
- Warszawskije uniwersyteckije izwiestije. R. 1873 Zesz. 6; r. 1874 Zesz. 6; r. 1875 Zesz. 6.

Washington. *Smithsonian Institution:*

- Report of the Sm. Inst. 1873.
- Surgeon general office:*
- Report on the hygiene of the United States Army Circular 8 Wash. 1875.

Wiedeń. *Akademie der Wissenschaften:*

- Denkschriften der math.-naturwiss. Classe. B. 33. Wien 1874.
- Denkschriften der philos.-histor. Classe. Band 23. Wien 1874.
- Sitzungsberichte der math.-naturwiss. Class. I. Abth. B. 68 u. 69.
- Sitzungsberichte der math.-naturwiss. Classe. II. Abth. B. 68 u. 69.

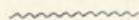
- Sitzungsberichte d. math.-naturwiss. Classe. III. Abth. B. 68 u. 69.
- Sitzungsberichte der histor.-philos. Classe. B. 75, 76, 77.
- Archiv für österr. Geschichte. B. 51 u. 52, und Register.
- Almanach für das Jahr 1874.
- Fritz Hermann. Verzeichniss beobachteter Polarlichter. Wien 1873.
- Centralanstalt für Meteorologie:*
- Jahrbuch der Centralanstalt. B. X. Wien 1875.
- Centralcommission für Erforsch. u. Erhalt. d. hist. Denkmähler:*
- Mittheilungen. Neue Folge. 1tes Heft. 1875.
- Ministerstwo oświecenia:*
- Jahresbericht für 1874. Wien 1875.
- Archeologische Untersuchungen auf Samothrake ausgeführt im Auftrage des Ministr. Wien 1875.
- Geologische Reichsanstalt:*
- Jahrbuch u. Verhandlungen z lat 1874 i 1875.
- Wiesbaden.** *Nassauischer Verein für Naturkunde:*
- Jahrbuch. Band 27 u. 28. Wiesbaden 1874.
- Wrocław.** *Verein für Geschichte u. Alterthm. Schlesiens:*
- Regesten. Codex diplom. Band 7. Breslau 1875.
- Scriptorum rerum Silesiac. Band 9.
- Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur:*
- 52er Jahresbericht der Gesellschaft. Breslau 1875.
- Festgruss an die 47. Versammlung deutsch. Naturforscher. Breslau 1874.
- Zagrzeb.** *Jugoslovenska Akademja znanosti i umietnosti:*
- Rad jugoslov. Akad. Knijga 29, 30, 31, 32.

- Opis jugoslov. novaca przez Ljubica. 1875.
 - Stari pisci: Djela Marina Držica. 1875.
 - Theineri Vetera monumenta Slav. meridion. Zagrzeb 1875.
- Zgorzelec. *Oberlausitzische Gelehrten-gesellschaft in Görlitz:*
Lausitzisches Magazin. Band 51. Görlitz 1874.
- Żabików. *Zakład rolniczy imienia Haliny:*
— Czternaście rozpraw napisanych przez abiturjentów tegoż zakładu z r. 1875.

B) Redakcje i Nakładcy Czasopism.

- Cieszyn. Zwiastun ewangeliczny.
- Kraków. Czas.
- Przegląd krytyczny.
 - Przegląd lékarski.
 - Przegląd polski.
- Lwów. Gazeta Lwowska.
- Ojczyzna.
 - Prawnik.
 - Przewodnik naukowy i literacki.
 - Pszczołka. Pismo dla ludu.
 - Szkoła. Tygodnik pedagogiczny.
 - Wieniec. Pismo dla ludu.
 - Ruch literacki z r. 1875.
- Poznań. Kuryjer Poznański.
- Warszawa. Biblijoteka Warszawska.
- Gazeta lékarska.
 - Gazeta Polska.
 - Niwa. Dwutygodnik literacki.
 - Ognisko domowe.

C) Osoby prywatne.

Anczyce Władysław swe prace:

1. Perły. Zbiór powieści dla młodzieży. Warsz. 1871.
2. Przygody prawdziwe żeglarzy. Warsz. 1870.
3. Duch puszczy. Warsz. 1872.
4. Robinson Krusoe. Warsz. 1870.
5. Opisy i przygody po różnych częściach świata. Warszawa 1873.
6. Księga odkryć geograficznych. Warsz. 1870.
7. Wykład snów. Kraków 1875.

Bauduin de Courtenay z Kazania swe prace:

1. Rozbiór gramatyki ks. Malinowskiego. Warsz. 1875.
2. Opit fonetyki Rezjańskich goworow. Warsz. 1875.
3. Rezjański katechizm. Warsz. 1875.

Bełcikowski Adam z Krakowa:

Kmita i Bonarówna. Dramat. Lwów 1875.

Boniecki z Warszawy swą pracę:

Szkice histor.—Książęta Szląscy. Cz. II. Warsz. 1875.

Celichowski Zygmunt z Kórnika:

Słowniczek łacińsko-polski wyrazów prawa magdebur-
skiego z w. XV. Poznań 1875.

Chodźko Aleksander z Paryża:

Wszystkie swoje publikacje filologiczne i etnograficz-
ne w 16 tomach.

Chodźko Józef z Tyflisu:

1. Sbornik swiedenii o kawkazkich gorcach. Tomów 8. Tyflis 1868—1875.
2. Siserman. Sbornik materialow dlia opisania tyfliskoj gubernii. T. I. Tyflis 1870.
3. Woronow. Sbornik statisticzeskich swiedenij o Kawkazie. T. I. Tyflis 1869.

Dobieszewski Zygmunt z Krakowa:

Uwagi nad wskazaniem do użycia źródeł marienbadzkich. Warsz. 1875.

Estreicher Karol z Krakowa swą pracę:

1. Zestawienie przedmiotów zawartych w 136 tomach Biblioteki warszawskiej. Krak. 1875.
2. Jeskego Pedagogika. Warszawa 1875.

Faigl J. kanonik św. Floryjana z Linca swą pracę:

Johann Nep. Hinteröcker Missionär in Australien. Linz 1876.

Friedlein księgarz w Krakowie:

Jaworskiego kalendarz ilustrowany na r. 1875. Warszawa 1875.

Giller Agaton ze Lwowa:

Pamiętka uroczystości jubil. S. Goszczyńskiego we Lwowie 1875.

Girdwojn Michał swą pracę:

Anatomija pszczoły. Paryż 1875.

Gumplowicz Ludwik z Krakowa:

Müllera Wykłady o umiejętności języka tł. Dygasiński. T. 2. Krak. 1875.

Hofman Karol Bor. z Drezna:

Dzieł 902 i 220 broszur.

Hube Romuald z Warszawy swe prace:

1. Prawo polskie w XIII wieku. Warsz. 1875.
2. Statuta nieszawskie z r. 1454. Warsz. 1875.

Jabłonowski książę, Stanisław z Krakowa:

Preisschriften der Jablon. Gesellschaft. Zeszyt 18ty. Leipzig 1875.

Jabłoński Adolf z Bóbrki pod Krosnem:

1. Annual report of the board of the public. education. Philad. z r. 1872 i 1873.

2. Report of Agriculture. 1872.
3. The scientific education of mechanics and artisans. Washingt. 1873.
4. Annual report of the board of directors of the public library of the Chicago z r. 1873 i 1874.

Janikowski Stanisław z Krakowa:

1. Husson Armand. Le consommations de Paris. 1856.
2. Fijałkowski Ign. Zbiór wiadomości potrzebnych akuszerce. Warsz. 1842.
3. Pięćdziesiąt broszur treści przyrodniczej i lékarskiej.

Iireček Józef z Pragi swe prace:

1. Anthologie z literatury české. Praga. 2 tomy 1875 i 6.
2. Rozprawy z oboru historie, filologie a literatury. Wiedeń 1860.

Kantecki ze Lwowa:

Verzeichniss der Bibliothek der livländischen Ritterschaft in Mittau. Leipzig 1872.

Karłowicz Jan ze Święcan na Litwie:

Hauteville. An account of Poland. Londyn 1698.

Kopernicki Izydor z Krakowa swe prace:

1. Sur la conformation des crânes bulgares. Paryż 1875.
2. Zakład kąpielowy w Rabce r. 1874. Krak. 1875.

Kornecki z Krakowa:

Wszystkie druki swego nakładu z r. 1874.

Kotlarewski A. z Dorpatu swe prace:

1. Drewnosti prawa baltickich Slawian. Praga 1874.
2. Knijga o drewnostjach i istoryi pomorskich Slawian. Praga 1874.

Krasińska hr. Władysławowa z Warszawy:

Muzeum Konstantego Świdzińskiego. T. I. Warsz. 1875.

Kudelka Feliks swą pracę:

Ueber die Entwicklung und den Bau der Frucht und Sammenschalle unserer Cerealien. Berlin 1875.

Kunik z Petersburga:

Ruskaja istoriczeskaja bibliografija. 4 tomy. Petersburg 1861 — 1867.

L... J... z Poznania swą pracę:

Wykaz miejscowości W. Ks. Pozn., których nazwy zmieniono. Poznań 1875.

Libelta rodzina z Krakowa:

Libelta K. Filozofija i krytyka. 2gie wydanie tomów 6. Poznań 1874 i 1875.

Limanowski Bolesław ze Lwowa swą pracę:

Socjologija Augusta Comte'a. Lwów 1875.

Lepkowski Józef z Krakowa:

1. Dr. Engel. Statistischer Congres in Florenz 1867. Berlin 1868.
2. Dr. Engel. Preussische Volkszählung 1864. Berl. 1866.

Maryjański Edward z Jarmoliniec na Podolu ros.:

Fundukleja: O mogiłach, wałach i grodziskach gubernii kijowskiej. Kijów 1848.

Mazurkiewicz ks. Józef z Tarnowa swą pracę:

Theologiae moralis compendium 2 tomy. Tarnów 1875.

Miklosich Franciszek z Wiednia swe prace:

1. Chronica Nestoris text. rus.-sloven. Vindobonae 1860.
2. Monumenta spectantia ad unionem ecclesiarum. Vindobonae 1872.
3. Slavische Bibliothek. 2 tomy. Wiedeń 1851 i 1858.
4. Monumenta Serbica. Viennae 1858.
5. Altslovenische Formenlehre. Wien 1874.
6. Apostolus e codice monasterii Šišatovac. Wiedeń 1853.
7. Kopitars kleinere Schriften. Wien 1857.

Mikucki z Warszawy swą pracę:

Materyjały dla sako-aryjskiego kornesłowa. Warsz. 1875.

N. N. ze Lwowa:

Po dziesięciu latach. Lwów 1875.

Niedźwiecki Kazimierz z Warszawy:

Bolesław Maleszewski: Zasadnicze rachunki dotyczące urzędzenia kas emerytalnych. Warsz. 1874.

Ostrowski Krystyn z Paryża:

Oeuvres choisies de Kristien Ostrowski. Paris 1875.

Pelczar ks. Józef z Przemyśla swą pracę:

Ziemia Święta i Islam. 2 tomy. Lwów 1875.

Piekosiński Franciszek z Krakowa:

Belsebubs Reisen und Tahten seit Erober. v. Mexico bis auf Targowitscher Bund. Leipzig 1796.

Pietruszewicz ks. A. S. ze Lwowa swą pracę:

Swodnaja galicko-ruskaja ljetopis 1600—1700. Lwów 1874.

Piotrowski Dyjonizy z Paryża:

Lusiada Camoensa, tłumaczona wierszem. Litogr. jedna z 50ciu.

Polkowski ks. Ignacy z Lubostromia swą pracę:

1. Dawny zabytek języka polskiego opisany. Gniezno 1875.
2. Kopernikiana — Tom IIIci. Gniezno 1875.

Potocki hr. Mieczysław z Kociubińczyk:

Sprawozdanie z czynności konserwatorskich 1870—1874. Lwów 1874.

Rabinowicz I. M. z Paryża swe prace:

1. La religion nationale des anciens Hebreux. Paris 1873.
2. Nouveaux principes de la prononciation anglaise. Paris 1874.
3. Grammaire de la langue latine. Paris 1869.

Rychlicki Franciszek z Wilczój Woli swą pracę:

Tadeusz Kościuszko i Rozbiór Polski. Kraków 1872.

Spasowicz Włodzimierz z Petersburga:

Czterdzieści dzieł rossyjskich treści historycznej prawniczej, archeologicznej i geograficznej, wydanych w trzech ostatnich latach w Petersburgu, Moskwie i Kijowie; razem tomów 70.

Stański z Paryża swą pracę:

Les conclusions du Congrès sanitaire international. Paris 1875.

Struve Henryk z Warszawy swe prace:

1. Cechy charakterystyczne filozofii. Mowa. Warsz. 1875.
2. Psychologisch-metaphysische Analyse des Bgrfs der Freiheit.

Świerzbiniński Romuald z Elizabetgradu:

1. A. M. Fredro. Gestorum sub Henrico Valesio. Liber unus. Dantisci 1876.
2. Lubieniecki. Historia reformationis polon. Freistadii 1685.

Tetmajer I. Przerwa z Krakowa:

Dziewięćdziesiąt i dwa dzieła treści matematycznej pierwszorzędnej biblijograficznej i naukowej wartości.

Walewski Cyprian z Warszawy:

Zbiór książek zapisanych w Inwentarzu Oddziału Imienia Walewskich od 1 do Nru 10847.

Wereszczyński z Krakowa:

1. Przycki. Ojczyzna czyli ziemia, niebo i piekło. Paryż 1875.
2. List otwarty Korczaka względem założenia osady polsk. w Oceanii. Kraków 1875.

Wołowski Ludwik z Paryża swe prace:

Ośm raportów i mów treści ekonomicznej, przedłożonych Zgromadzeniu narodow. w Paryżu.

Zaleski Bohdan z Paryża:

Bezimienny. Bolesław Wstydlivy i Leszek Czarny. Paryż 1875.

Zaleski Bronisław z Paryża swe prace:

1. Kilka słów z powodu listu z kraju. Paryż 1862.
2. Michał Bakunin. Paryż 1862.

Załęski ks. Stanisław z Krakowa swą pracę:

Zniesienie Zakonu Jezuitów w Polsce. Lwów 1875.

Zieliński Władysław z Lublina swą pracę:

Opis Lublina. Lublin 1876.

Zienkowiec Wiktor z Medyolanu:

Siedemset dzieł przeważnie przyrodniczej treści w języku niemieckim i francuzkim, zapisanych w Inwentarzu Akademii od L. 11,900 do 12,523 — i w duplikatach.

Zoubek Fr. I. ze Śmichowa swój przekład:

Jana Amosa Komenskeho Škola pansoficka. Praga 1875.

Zubrzycki Piotr swe tłumaczenie:

Rovani. Młodość Julijusza Cezara. Krak. 1876.

Żebrawski Teofil swój przekład:

Pieśni Ossyjana. Kraków 1875.

II. Rękopismy.

Hoffman Karol Bor. z Drezna:

Dwadzieścia jeden paczek rękopismów, obejmujących częścią prace jego własne, częścią listy do spraw publicznych i emigracyjnych się odnoszące.

Karłowicz Jan ze Świącan:

1. Projekt różnych listów i manifestów Ordynacyi Ostrogskiej dotyczących z r. 1754.
2. Rękopism łaciński z 18 wieku, obejmujący kilka rozpraw o wymowie i formach stylu.

Okaz Kazimierz nauczyciel z Tarnowa:

1. *Judicia bannita villae Jadowniki.*
2. *Liber formularum* z końca XV wieku.
3. *Status regni Poloniae*, rkpsm. z połowy 18 wieku.
4. *Geografia powszechna* dtto dtto tejże ręki.

P z Krakowa:

1. *Approbatio Card. Radziwiłł. Episc. Crae. tutoris fundationis factae 1598 a Pric. Stanislao* i 4 inne dokumenty.
2. Zebranie arcybiskupów i biskupów ruskich wszystkich katedr Korony polsk. — autograf ks. Stebielskiego.

Walewski Cypryjan z Warszawy:

Rękopismów 158 zapisanych p. L. 10690 do 10848.
Dyplomów papierowych 24, pergaminowych 34.

Żmgirodzki Michał z Monachium odpisy:

1. *Relation von der Retirade des Kön. Stanislaus aus Danzig 1734.*
2. *Kurze Relation von Königr. Polen u. Portugal in zweien Briefen von Römer. 1753.*

III. Mapy.

Biuro statystyczne Bawaryi z Monachium:

Trzy mapy Bawaryi statystyczno - antropologicznych spostrzeżeń r. 1874.

Chodźko Józef z Tyflisu:

Plan i profil Piatygorskich mineralnych wód.

Hoffman Kar. Bor. z Drezna:

1. Dwadzieścia i siedm map Polski, Niemiec, Włoch i Francyi.
2. Atlas statystyczny Polski. Warsz. w litogr. Sławińskiego.
3. Atlas géographique et histor. Le Sage mniejszy.

Sołtan hr. z Krakowa:

Keller. Archeologische Karte der Ostschweitz. Zürich 1874.

Walewski Cyprian z Warszawy:

Map 235 zapisanych w inwentarzu Oddziału Imienia Walewskich od L. 10,848 do L. 11,083.

IV. Obrazy, Ryciny, Rzeźby, Fotografije.

Bentkowska z Wyleżyńskich Maryja z Krakowa:

Kalendarzyk Floryjana Burczak Abramowicza z 18 wieku.

Greim Michał z Kamieńca Podolskiego:

Sześćdziesiąt i ośm fotografij widoków i typów ludności okolic Kamieńca.

Hoffman Kar. Bor. z Drezna:

Obrazów olejnych 15; dwie akwarelle, i sześć albumów rysunków własnych — tudzież sześć tek rysunków innych artystów i rycin.

Kremera rodzina z Krakowa:

Biust gipsowy ś. p. Józefa Kremera.

Piekarski z Krakowa:

Litografije Jędrzeja i Jana Śniadeckich roboty Walkiewiczza.

Textoris ks. proboszcz z Kołaczyc:

Fotografije widoków Krakowa stereoskopowych.

Głowa rysunku Matejki z r. 1857.

Walewski Cyprian z Warszawy:

Rycin zbiorowo w inwentarzu Oddziału Imienia Walewskich wykazanych od L. 11,083 do 11,103 około 790.

V. Przedmioty muzealne.

Gorzowski Maryjan z Krakowa:

1. Dyptych starostawiański z Matką Boską i Św. Mikołajem.
2. Bożek Kalmucki Szagdimini w puszcze srebrnej do noszenia przez gielunów (popów), przestany z nad Kaspijsk. morza.

Karłowicz Jan ze Świącan:

1. Cztery siekierki kamienne z Świącan i z Lidzkiego.
2. Trzy srebrne trojaki i 4 miedziane pieniądze.
3. Paciorek gliniany i skamieniały orzech.

Kęczycki Natęcz hr. Marcin z Dzwiniaczki:

Młot kamienny znaleziony na gruntach w Sieciechowicach w Olkuskiem, tudzież skamieniałości z koryta rzeki Dłubni.

Komitet ochron dla dzieci w Krakowie:

Dukat Władysława II. króla Węgiersk. (1490—1516), wykopany w fundamentach domu ochrony na Kazimierzu przy ulicy Piekarskiej r. 1875.

Rolle Józef z Kamieńca Podolskiego:

1. Siekierka brązowa wykopana w Kamieńcu.
2. Trzy kawałki mozaiki z Sofijskiego zboru w Kijowie.
3. Pierścionek, żelazna i krzemiona strzała, kawałek ostrogi, znalezione w strumieniu w Przewrociu Makowskiem pod Kamieńcem.

Textoris ks. prob. z Kołaczyc:

Kompas starożytny.

Walewski Cyprian z Warszawy:

Medali i monet srebrnych 45 i spiżowych 49.

Wepnik c. k. rotmistrz ułanów z Bochni:

Pełną zbroję rycerską z XV wieku.

Włodek Zdzisław z Krakowa:

Dwie siekierki kamienne, wykopane pod Krosnem.

~~~~~

Girdwojn Michał z Paryża:

1. Okazy rozwoju ryb łososiowatych od chwili powstania zarodków do zupełnego wykształcenia.

2. Okazy zniekształtnień w rozwoju ryb powyższych.

Przez pośrednictwo Dra Piekosińskiego:

Sześćdziesiąt okazów wodorostów z Morza Adryjatyckiego.

~~~~~

DZIEŁA

WYDANE PRZEZ AKADEMIEJĘ
od inauguracyi w r. 1873, po koniec r. 1875.

A) Własnym staraniem i nakładem.

1. Dwa pierwsze publiczne posiedzenia Akademii. (1. Na cześć Kopernika; 2. na inauguracyję Akademii).
2. Rocznik Zarządu Akademii za rok 1873.
3. Rocznik Zarządu Akademii za rok 1874.
4. Pamiętnik Akademii umiejętności. (Wydz. filologicz., tudzież histor. filozof.) Tom I.
5. Pamiętnik Akademii umiejętności. detto Tom II.
6. Pamiętnik Akademii umiejętności. (Wydz. matem.-przyrod.) Tom I.
7. Rozprawy i Sprawozd. z posiedzeń Wydziału filolog. T. I.
8. " " " " " T. II.
9. " " " " " T. III.
10. Rozprawy i Spraw. z posied. Wydz. histor.-filozof. T. I.
11. " " " " " T. II.
12. " " " " " T. III.
13. " " " " " T. IV.
14. Rozprawy i Spraw. z posied. Wydz. matem.-przyrod. T. I.
15. " " " " " T. II.
16. Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia. Tom I. Cathedralis ad s. Venceslaum ec-

- clesiae Cracov. Diplomatici codicis Pars I. 1166—1366.
Opracował Dr. Franciszek Piekosiński.
17. *Scriptores rerum polonicarum*. Tom II. *Chronicorum Bernardi Vapovii Pars posterior 1480—1535*; opracował, objaśnił i życiorysem Wapowskiego pomnożył J. Szujski. (Tom I. należy do czasów Towarz. nauk. krak.).
18. *Scriptores rerum polonicarum*. Tom III. Stefana Franciszka z Proszcza Medekszy, Sekret. Jana Każ., Sędziego ziemsk. Kowieńs. Księga pamiętnicza wydarzeń zaszłych na Litwie 1654—1668. Z rękopismu powierzonego Akademii opracował i objaśnił Dr. Władysław Seredyński.
19. *Correctura Statutorum et Consuetudinum Regni Poloniae a. 1532 decreto publico per Nic. Taszycki, Bern. Maciejowski, Georg. Myszkowski, Bened. Izdubiński, Alb. Policki et Nic. Koczanowski confecta et Conventioni generali Regni a. 1534 proposita; ex rariss. edit. authent. opera Michaeli Bobrzyński nunc iterum edita*. (Stanowi T. III Ant. Zygm. Helela Starodawnych Prawa polskiego Pomników).
20. *Statuta Synodalia Episcoporum Cracoviensium XIV et XV saeculi e codicibus manu scriptis typis mandata additis Statutis Vielunii et Calissii a. 1420 conditis et ex rarissimis editionibus, etiam authenticis nunc iterum editis*. Editionem curavit Prof. Dr. Udalricus Heyzmann. (Stanowi Tom IV. A. Z Helela Starodawnych Prawa polskiego Pomników).
21. A. Z. Helela Pism pozostałych wydanie pośmiertne. Tom I. Dawnego prawa prywatnego polskiego Część I.

22. Niemiecko-polski Słownik wyrazów prawniczych i administracyjnych. Wyd. 2. pomnożone.
23. Biblijografja polska XV—XVI Stólecia. Zestawienie chronologiczne 7200 druków w kształcie rejestru Biblijografii, tudzież spis abecadłowy tych dzieł, które dochowały się w biblijotekach polskich. Przez Karola Estreichera.
24. Sprawozdanie Komisji fizyograficznój, obejmujące materyjały do Fizyjografii Galicyi. Tom VII, VIII i IX z lat 1873, 1874 i 1875. (Poprzednie tomy należą do czasu Tow. nauk. krak.).

B) Z pomocą lub całkowitym nakładem Akademii.

(Własność autorów).

25. Biblijografja polska XIX Stólecia, przez K. Estreichera. Tom II. Tomu IIIgo Zeszyt 1, 2 i 3ci. (Tom 1szy wydany z udziałem b. Tow. nauk. krak.).
26. Dzieje bezkrólewia po śmierci Jana III. przez Prof. A. Walewskiego. T. I.
27. Lud. jego zwyczaje, sposób życia, mowa i t. d., przedstawił Oskar Kolberg.
Krakowskie. Część 2ga, 3cia i 4ta.
Poznańskie. Część 1wsza.
28. Jan Śniadecki. Jego stanowisko w dziejach oświaty i filozofii w Polsce. Rzecz napisana przez Dra Maurycego Straszewskiego. Poświęcone przez Akademię pamięci Jana Śniadeckiego, w setną rocznicę jego promocyi na Doktora filozofii w Uniwersytecie krakowskim.

C) W druku znajdują się w dalszym ciągu:

1. Pamiętnik Akademii um. w Krak. Wydziału filolog. tudzież historyczno-filozoficznego. Tom III. Oddziału historyi sztuki i archeologii. T. I.
2. Pamiętnik Akademii um. w Krak. Wydz. matem.-przyr. T. II.
3. Rozprawy i Sprawozdania z posiedzeń Wydz. filol. T. IV.
4. Rozprawy i Sprawozdania z posiedzeń Wydz. histor-filoz. T. V.
5. Rozprawy i Sprawozdania z posiedzeń Wydz.-matem.-przyr. T. III.
6. Monumenta medii aevi historica, res gestas Poloniae illustrantia. Tomus II. Acta historica ab anno 1384—1492 ex libris formularum et aliis manuscriptis deprompta. Ed. Dr. J. Szujski et Dr. A. Sokołowski.
7. Monumenta medii aevi historica, res gestas Poloniae illustrantia. Tomus III. Codex diplomaticus Minoris Poloniae ad 1386. ed. Dr. F. Piekosiński.
8. Monumenta historica Civitatis Cracoviensis. Tomus I. Continet: Libros antiquissimos Civitatis ad a. 1400.
9. Biblijografija polska XIX Stólecia, przez K. Estreichera. Tomu III Zeszyt 4ty.

~~~~~

Skład główny publikacyj Akademii i dzieł po Towarz. naukowém pozostałych (zob. Roczn. Zarz. z r. 1874, p. 126.) mają powierzony:

D. E. Friedlein w Krakowie.
 K. Wild we Lwowie.
 Gebethner i Wolff w Warszawie.
 Leitgeber i Spół. w Poznaniu.

GŁOS

Dr. **J. Majera**, prezesa Akademii
na doroczném posiedzeniu publiczném
w d. 3 Maja r. 1876.

Trzy lata, które przebyła dotąd nasza Akademia, w życiu Instytucyi, mającej służyć szeregom pokoleń, czas to za krótki, ażeby działanie jój wystąpiło w całej pełni rozkwitu, i widocznym owocem usprawiedliwiło ważność jój zadania, zjściło nadzieję życzliwych, obojętnych rozbudziło, niechętnym odjęło odwagę bałamucenia opinii.

Z drugiej jednak strony 3 lata, to czas znowu za długi, żeby mógł usprawiedliwiać wstrzymywanie się z podaniem publicznemu sądowi, wprawdzie nie osiągniętych ostatecznie skutków, ale przynajmniej wytkniętych kierunków działania; nie zebranych owoców, ale dokonanego w ich widoku posiewu; nie owój bezpośredniej dla narodu korzyści, która dopiero w ostatecznych skutkach okazać się może, ale przynajmniej objawu téj pracy, która pośrednio do tego prowadzi.

Ta też nie inna myśl przewodniczy naszym publicznym zebraniom; myśl stawienia w jednym ogólnym treściwym obrazie, cząstkowych w ciągu każdego roku naszych usiłowań i trudów, podejmowanych w dalej sięgającym celu podniesienia duchowego poziomu narodu, uczynienia go

czynnikiem ogólnego postępu, wprowadzenia tém samym w międzynarodowy naukowy stosunek, zjednania u obcych tego poszanowania na polu umiejętności, które na polu poezji i sztuki dotąd zjednać sobie potrafił, u siebie wreszcie, w celu rozszerzenia zamiłowania pracy, nie owój pozornej, nęcącej złudnym blaskiem zyskiwanego chwilowo oklasku, ale spokojną drogą wiodącą do skrzepienia się w sobie, harmonijnego rozwoju sił i wytrwałości w zdobywaniu warunków szczęśliwszego bytu.

Takito widok przedstawia nam się dopiéro na dalekim planie, nie dziw więc że mglisty, lub zgoła ukryty przed okiem spoglądającym pobieżnie lub nieumiejętnie; a przecież do niego prowadzą starania i prace, których obraz, już każdemu dostępny, obecnie skreślić zamierzamy. Dopelni tego co do ruchu naukowego szan. Kolega jeneralny Sekretarz, mnie zaś niech będzie wolno, oprócz zwykłego poglądu na stronę administracyjną, zwrócić jeszcze uwagę na ważne pytanie: czyli i o ile ten ruch naukowy potrafił dotąd przełamać zapory dawniejszego niekorzystnego dla nas uprzedzenia obcych? czyli i o ile praca ducha polskiego, przy pomocy Akademii, zaczyna być jedném z ogniw w międzynarodowych naukowych stosunkach?

Inaczéj na prace nasze spoglądać muszą obcy, inaczéj kraj własny, od nich oczekiwać nam należy jedynie surowego sądu, od kraju prócz sądu, mielibyśmy prawo oczekiwać pomocy, opartéj na spółezuciu i wyrozumiałości; widoki korzyści dla kraju występujące na dalekim planie, mogą być dla obcych obojętne, bo obchodzi ich to tylko, co im przedstawiamy obecnie, co téż w téj zaraz chwili uznaćby mogli za przydatne dla ogólnego postępu wiadomości.

Nieszczęściem, rozproszone dotąd sporadycznie prace naukowe polskie, nie mogły tyle zwrócić na siebie uwagi,

żeby je uznać miano za godne łamania się z trudnością obcego języka. Dziś skupione w jednym ognisku, otwartym dla każdego w kraju zawodowego badacza, pojmującego cel i zadanie Akademii, a rozszczerzone po wszystkich ogniskach naukowych świata, mimo tej samej jak przedtem trudności języka, już samą swą wielością nie mogły ująć i nie uszły ich bacznej uwagi. Efemerycznym przecież byłoby uznanie oparte na samej tylko ilości; bo na te nasze prace spoglądano by niby na sfinxy lub stopy kamieni w niezrozumiałych piramidach egipskich, bez zainteresowania się ich treścią, co przecież ostatecznie zjednywać im winno uznanie.

Trudno zaprawdę myśleć o zajęciu zagranicznych uczonych publikacjami naszymi, gdy z małym wyjątkiem język nasz jest im niedostępny; trudniej jednakże byłoby pomyśleć o zrzeczeniu się dlatego owój rodzinniej szaty, którą myśli nasze przyodziewamy, która sama jedna nadaje im narodowy charakter, świadczy o ich pochodzeniu, a przez to samo własność ich dla nas zabezpiecza. Wszak bez tego charakteru praca nasza utonąłaby w odmęcie naukowej produkcji obcych, a zlaną z ich literaturą, przestałaby być świadectwem odrębnej naszej żywotności. Szczęśliwym więc nazwać musimy pomysł przyjęty zgodnie przez wszystkie Wydziały, który, bacząc na potrzebę zainteresowania obcych publikacjami naszymi, ochrania przytém ich rodzimy charakter, a tak dla jednego celu nie poświęca drugiego. Jestto, już w części wprowadzony w wykonanie, zamiar ogłaszania w niemieckim i francuzkim języku najkrócej, tak jednak streszczonej osnowy każdej naszej pracy, żeby ztąd poznać można było, co przynosi nowego, w czém dotychczasowe w swoim zakresie wiadomości rozszczerza, uzupełnia lub prostuje. Po tej skazówce sumienny badacz trafi już do

źródła, które rzecz ważną dla niego obszerniej traktuje, skorzysta z niego choćby przy obcej pomocy, a zwolna oswoi się może z myślą, że dogodniejby było gdyby bez tej pomocy obejść się potrafił. Wstępnym bojem skutku tego zdobyć nie podobna; zasób podawanych ważnych dla nauki nabytków zwolna drogę torować mu musi; tymczasem godziwem jest usiłowanie, które zmierza do tego.

Spółzucie i uznanie okazane dotąd Akademii, budzi w tej mierze niejaką otuchę. Za dowód tego przytoczyć mogę uprzedzającą gotowość, z jaką tak pojedynczy zagraniczni uczeni, jak liczne Towarzystwa i Akademije naukowe zawiązały z nami stosunki, udzielały lub wzajem od nas żądały pomocy, podnosiły nasze przedsięwzięcia, lub jawne uznaniu naszych usiłowań dawały świadectwo.

Komu powodzenie Akademii nie jest obojętnem, temu także nie mogą być obojętni dowody okazanego jej spółzucia i uznania. Gdy atoli z natury swojej znajdować się one muszą w tegorocznym Roczniku Zarządu, w tém zaś miejscu wystarczy krótka tylko wzmianka: że sam Instytut francuzki obdarzył nas 150 tomami prac swoich Akademij, nie licząc otrzymanych prócz tego z Paryża publikacyj Ministerstwa oświecenia i różnych tamecznych naukowych Towarzystw. Nie mniej bogatą przesyłkę otrzymaliśmy od Akademii monachijskiej, petersburskiej i wiedeńskiej, a w miarę produktyjności, od Zakładów i Towarzystw naukowych z Berna, Budziszyna, Moskwy, Pragi, Zagrzebia, Zgorzelca, Chrystyjani, Kopenhagi, Dorpatu, Gdańska, Getyngi, Gradeu, Lubeki, Norymbergi, Rygi, Szwerynu, Warmii, Wiesbadenu, Wrocławia, z Bordeaux, Padwy, Cambridge, Londynu i Washingtonu.

Do pomocy naszej odwołała się Akademia wiedeńska,

celem przyjęcia udziału w poszukiwaniu i zbadaniu środków mogących choć w części zapobiedz klęskom zagrażającym z udowodnionego ubywania wód w źródłach, rzekach i strumieniach, a coraz częściej kraje uprawiane nawiedzających powodzi. Nawzajem różne Instytucyje zagraniczne udzielały nam cennych dokumentów do naukowego użytku, gdy znowu Kże Decazes, Minister spraw zagranicznych Francyi, doniósł w uprzejmém piśmie, iż Dyrekcya Archiwum dyplomatycznego francuzkiego odda pełnomocnikowi Akademii do użycia korespondencyje życzeniu jęj odpowiednie.

Nie bez pewnego zadowolenia czytaliśmy wzmiankę uczynioną na zjeździe Antropologów niemieckich w Monachium przez słynnego Anatoma, dziś Antropologa Virchowa, iż za staraniem naszej Komisyi akademickiej, poszukiwania antropologiczne w Galicyi, treścią i rozciągłością uprzedziły podobne badania w Niemczech. Wyrazy mowcy: że nastąpił to w kraju, po którym najmniej spodziewać się tego należało, pokazują wprawdzie, że nie tyle chodziło mu o życzliwe uznanie naszych usiłowań, ile o groźne przedstawienie zgromadzonemu faktowi, niezgodnego z podszeptem ich miłości własnej; chociaż wszelako wobec tak surowego sądu, mielibyśmy może tém większe prawo pochłubienia się taktem, który bądź co bądź uznanym być musiał, miłszym jest jednak dla nas płynący z niego dowód, że jeśli było źle, to dzięki Bogu, nie bez jakiegoś skutku staramy się o to, żeby było lepiej.

Pełen natomiast życzliwości i szczeręgo uznania, był list otwarty Prof. Rysz. Roeppla, dołączony do dzieła nam poświęconego. Kraj dawno uznał zasługę jego badań w przedmiocie historii polskiej, badań powodowanych jedynie miłością prawdy, tém samém wyższych nad wszelkie prze-

sądy i niechęci rodowe, wykazujących dobre strony bez umizgu; złe, bez nienawistnego jątrzenia sere i tak zbolałych. W uznaniu téj zasługi Akademia powołała go na Członka, a gdyby kto powołania tego zrozumieć nie chciał lub nie mógł, ten w obu razach godnym byłby litości.

Tak nam się dotąd przedstawiła zagranica; — przechodząc od niej do kraju, powtarzam, co wyżej wyrzekłem, że od niego oczekiwaiby nam należało pomocy, opartéj na spółczuciu i wyrozumiałości. Kiedy atoli zważam na przejścia, jakich doznawać nam przychodziło, myśl, że: *nemo propheta in patria sua*, nasuwa się natarczywie. Z tém wszystkiém jednak ustąpić ona musi wobec porównania złego z dobrém, które nas spotkało. Drobne niechęci, zarozumiałość i wynikiłe ztąd bałamucenia opinii, wobec prawdy umilknąć musiały; mogły one uczynić nas na własne kroki baczniejszymi, ale nie zdołały i nie zdołają sprowadzić nas z drogi, którą postępować nakazuje miłość kraju, rozum i sumienie.

Do dodatnych objawów zrozumienia i popierania celów Akademii, liczymy przedewszystkiém coraz większe skupianie się około tego ogniska naukowych sił kraju. Ten popęd do jednoczenia pracy celem przedstawienia wydatniejszego z niej plonu, nie w każdym wprowadzie kierunku równo się objawił, boć téż nie w każdym z nich równa liczba pracowników, nie w każdym równa dostępność środków i niezbędnej pomocy badania. Gdy jednak ostatecznie nigdzie go nie brakło, to widzimy w tém dowód, że choć nikomu nie wzbroniono działać na własną rękę, przecież sumienne obliczenie się z okolicznościami, tłumiąc przeciwne podszepty, prowadzi do uznania korzyści kojarzenia pracy w tém spólném ognisku, jakie przedstawia Akademia. Im jaśniej ono się rozżarzy, tém większa chluba narodu, boć jasność ta opromieni pracę jego ducha.

Zużytkowanie prac własnych albo nadesłanych wymagało środków, którym nie zawsze starczyły posiadane fundusze. Zasilki zatém otrzymane w tym celu tém większej nabierały wartości. Zawdzięczamy go w roku zeszłym przede wszystkim nadwyzczajnemu Członkowi Akademii Dr. Aleks. Kremerowi, który bliski świadek troski, jakiej nabawiła trudność opędzenia nakładu na prace już do ogłoszenia przeznaczone, ofiarował 1000 Zł. w ogóle na popęd wydawnictw. Otrzymana znowu jak w roku poprzednim od niewiadomego dawcy z Warszawy kwota 300 rubli sr. ma być użytą na nagrodę konkursową.

Zasilki te należą do roku zeszłego, do nich téż ograniczyćby mi się należało w obrazie kolei jakich w tymże roku doznała Akademia. Sądzę wszelako, że nie godzi mi się przemilczeć o fackie zaszyłem przed nie wielu dniami i puszczać w odwłokę wyznanie wdzięczności. Wprawdzie wyznanie to za późném nigdy być nie może; im przecież rychlejsze, tém zaszczytniejsze dla zobowiązanego, a godniejsze wobec tego komu się należy. Chcę tu mówić o świeżo zapadłej uchwale Sejmu krajowego, podnoszącej dotychczasowe roczne uposażenie Akademii o 5000 Zł. a. począwszy od roku przyszłego. Ile korzystną tyle i zaszczytną jest ta uchwała dla Akad. bo zasilek ten wymierzono jój na zasadzie dotychczasowych jój prac naukowych i po należyтім ocenieniu stosunku wynikłych ztąd potrzeb, do środków jakimi rozporządzała dotychczas; zaszczytną jest i dla kraju, dowodzi bowiem, że jego Reprezentacja w nawale wszechstronnych potrzeb, umiała dostrzedz mniej na pozór wydatną, a jednak zasadniczą dla normalnego rozwoju społeczeństwa, jaką jest oświata. Hojna w jój zaradzaniu u dolnego krańca, dosięgła okiem i szczytu; gdy

więc skrzepiła podstawę poświęcając krocie oświacie ludowej, nie poskąpiła zasiłku i dla Akademii, o ile tylko możność na to zezwalała. Stało się to pod sympatyczną laską tego Przewodnika Sejmu, którego tu jako gościa serdecznie witamy; stało się na wniosek gorliwego w tym przedmiocie referenta Dra Zyblikiewicza, z tak zgodnym udziałem całej Komisji budżetowej, iż wniosek referenta nie znalazł tam ani jednego przeciwnego głosu. Kiedy delegacja Akademii składała N. Panu należną podziękę za jej utworzenie i obdarzenie hojnym zasiłkiem z własnego prywatnego majątku, rzekł on: „pragnę i spodziewam się że dar mój będzie przykładem dla kraju“. Otóż te słowa wyrzeczone z wysokości tronu, znalazły godną odpowiedź w uchwale sejmowej.

Oprócz zasiłków funduszu, obdarzoną została Akademija w roku przeszłym innemi jeszcze cennemi darami. Na czele tego stanęła znowu Warszawa, nie patrząca na to, gdzie się Akademija znajduje, lecz czego się od niej spodziewać należy. Darem tym jest bogata biblijoteka polska po ś. p. Cypryjanie Walewskim, odziedziczona przez brata jego Władysława, a przez tego, zgodnie z myślą nieboszczyka, wraz z inwentarzem i katalogiem kartkowym ofiarowana naszej Akademii i już w posiadaniu naszym będąca. Zbiorem tym zasilona biblijoteka Akademii, obok biblijoteki uniwersyteckiej i spodziewanych rychło zbiorów keia Wł. Czartoryskiego, uczynią Kraków najzamożniejszym w naukowe pomoce dla pracowników na polu historyi i literatury polskiej.

Z pomiędzy zbiorów ofiarowanych nam przez osoby prywatne, wymienić tu należy znaczny dar dzieł przeważnie treści geologicznej, ofiarowany przez p. Zienkowicza z Medyolanu; tudzież legatem ś. p. Karola Hoffmana z Drezna, przeznaczone dla Akademii dzieła, obrazy, akwarele i ry-

ciny; wreszcie cenne dzieła nadesłane przez p. Spasowicza z Petersburga. O innych darach, których tu dla samej wielości wyszczególnić niepodobna, a o których zamilczeć wzbrania nam uczucie wdzięczności, podajemy osobno wiadomość w Roczniku.

Mimo tak licznych przybytków, nie mogły one zadosyć uczynić wymaganiom badaczy zwłaszcza z zakresu nauk przyrodniczych, wzbogacających się codziennymi spostrzeżeniami i doświadczeniami, z którymi sumienny badacz obliczać się musi. Towarzystwa i Akademije, o których wyżej nadmienilem, a nadewszystko téż Akademia nauk w Paryżu znacznie nas w tym kierunku zasiłała. Nie usunęło to jednak konieczności nabywania dzieł odpowiedniej treści z własnego funduszu. I w tymto względzie boleśnie dał nam się uczuć brak owój kwoty, którą niegdyś kże Jerzy Roman Lubomirski w tym celu testamentem legował, a kże Adam jego brat i spadkobierca aż do końca dni swoich sumiennie wypłacał. Skoro i biblijoteka Uniwersytecka nie jest o tyle w fundusze bogatą, żeby wszelką potrzebę zaspokoić mogła, życzliwe więc porozumienie się z naszą doprowadziło do tego, że dzieł sprowadzonych przez jedną nie nabywa druga, że zatem braki jednej uzupełnia druga, przez co łatwiej już zadosyć uczynić żądaniom miejscowych badaczy. Był to skutek rozsądnej gospodarności, na którą przy każdym kroku w użyciu funduszków Akademii oglądać się należało.

Ta sama oględność była powodem, że mimo dawniej zapadłej uchwały, raz jeszcze w roku zeszłym wzięto pod rozwagę, czy wobec nakładu potrzebnego na przygotowane już publikacyje, nie należałoby wstrzymać się z wykończeniem budowy w roku przeszłym rozpoczętój. Oględność zaiste niemal już zbyt uczynna, skoro dawniejsza uchwała wynikła

z jawnej i powszechnie uznanj koniecznoŝci; którjto uchwałj wypadek ponownej narady tjm bardziej potwierdzić tż musiał, że żywo za tjm przemawiała biblijoteka po ś. p. Cypr. Walewskim, dla braku miejsca spoczywać mająca bez użyciu w ukryciu, i gdy rażąca stawała się niedogodnoŝć, wynikająca z mieszczania się w jednym i tym samym pokoju biura Prezesa, Sekretarza i Podskarbiego, a nadto czytelni i posiedzeñ Wydziałów i licznych komisyj.

Jakie prace ściśle naukowe dokonywała Akademia wśród tych gospodarzo-administracyjnych zabiegów i starañ Zarządu, jak nadmienilem, zda z tego sprawę kolega jeneralny Sekretarz. Korzyŝci z tych prac wynikające dla kraju, dziś nie každy jeszcze ocenić potrafi, nie brakło jednak i takich na nauce opartych czynnoŝci, które bezpośrednio związane z jego dobrobytem, łatwiej pod tym względem uznane i ocenione być mogą. Należą tu wyjaŝnienia i opracowania dokonywane w miarę chwilowej potrzeby na żądanie Władz krajowych, rządowych lub autonomicznych. Za przykład niech posłużą udzielone za zgłoszeniem się Wydziału krajowego wypracowania: w sprawie zaprowadzenia przy tymże biurze górniczego, w sprawie badania kraju fizyograficznego i stypendystów górniczych, w sprawie ochrony ziemioplodów od niszczących owadów; na odezwj ze Starostw: determinowanie i opinija co do owadów, które pojawiły się w rozmaitych miejscach powiatu borszczowskiego i zaleszczyckiego; podobnie wyjaŝnienie na żądanie c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, tudzież w sprawie podziału Galicyi wschodniej na strefy gospodarskie, i w sprawie zamierzonego zbierania wiadomoŝci o stosunkach atmosferycznych i postępie wegetacyi glówniejszych ziemioplodów kraju, celem łatwiejszego oryjentowania się

w widokach handlu zbożowego. W innym znowu względzie nie może też być obojętną dla kraju, dokonywana przez osobny Komitet Akademii, mozolna rewizycja polskich tłumaczeń Ustaw Państwa; przez co i sama ustawa staje się zrozumialszą, i szerzyć się mogącemu tą drogą skażeniu języka zapobiega się stanowczo.

Skład Akademii zmienił się w roku zeszłym utratą dwóch Członków zwyczajnych, czynnego i korespondenta, tudzież jednego nadzwyczajnego. Dwom z nich, mianowicie Członkowi czynnemu ś. p. J. Kremerowi, i Ad. Aleksandrowiczowi Członkowi nadzwyczajnemu, tudzież faktycznie złączonemu z nami Kar. Libeltowi, już w roku zeszłym z tego miejsca krótką poświęciłem wzmiankę; ich bowiem śmierć nastąpiła tak rychło przed dorocznym posiedzeniem, iż pod jej świeżym wrażeniem, nie oglądając się na chronologję. serce przemówić musiało.

W miesiąc prawie po śmierci J. Kremera zmarł w Dreźnie Członek korespondent Karol Bor. Hoffman, towarzysz życia pamiętnej Klementyny z Tańskich, zasłużony w publicznej służbie sądowej i administracyjnej, w życiu obywatelskim i zawodzie literackim, któremu historia polska zawdzięcza wiele cennych przyczynków, a mianowicie, pierwsze badania w przedmiocie reform politycznych w Polsce. Te jego zasługi wprowadziły go do Akademii, zbiory zaś naukowe i artystyczne, któremi ją obdarzył, trwale zapiszą jego imię w jej wdzięcznej pamięci, bo będą jeszcze pośmiertnym dowodem tego, co zajmowało go za życia i jaką była jego dla nas życzliwość. Cześć mu i błogi spoczynek!

Z miejsc nie zajętych w Akademii jedno tylko w roku zeszłym zapełnione zostało, a to przez wybór Jana Fran-

kego Prof. i b. Rektora Akad. technicznej we Lwowie na Członka korespondenta w Wydziale matematyczno-przyrodniczym.

Jeżeli po tym ryczałtowym poglądzie na koleje, jakimi w roku przeszłym toczyły się sprawy i czynności nasze, obraz zebranego w tym czasie doświadczenia stawimy sobie przed oczy, znajdziemy w nim z jednej strony dowód dawno znaną prawdę, że zamiar choćby najzaciejszy, obmyślony i wykonywany z świadomością i miłością dobra wspólnego, nie da się osiągnąć bez trudu, pracy, walki i udręczeń; że jednak, gdyby nawet w tych zapasach moc własnego przekonania mdlą się już stawała podniętą wytrwania, nie braknie dobrej sprawy zwolenników, których przyjazne tchnienie ożywi nadzieję, spólczenie pokrzepi ducha, pomoc doda nowej siły do pokonania trudności i sporszego osiągnięcia celu. Że nam na takim udziale nie brakło, na to już wyżej z wdzięcznością zwróciłem uwagę; że nie braknie go i nadal, śmiem sobie tuszyć z coraz żywszego zajęcia, jakie sprawy Akademii obudzają w kraju. W moc tegoż przekonania, śmiem czytać w sercach Twoich zacna Publiczności zapisane dla nas życzenie: szczęście Boże do dalszej wytrwałości w pracy!

ZDANIE SPRAWY

z ruchu naukowego Akademii Umiejętności

od 3go maja 1875

podane przez

Sekretarza jeneralnego.

Gdy przed rokiem z tego samego miejsca miałem zaszczyt zdawać sprawę z naukowych czynności Akademii, wypowiedziałem podówczas obawę, że prace zgłaszające się do druku i nagromadzone przez nas materyjały popadną co do liczby swój w coraz bardziej rażącą sprzeczność z środkami naszymi do ich publikacyi. Obawa ta ziściła się: w miesiącu marcu b. r. ramy naszego wydawnictwa tegorocznego były już przepełnione, druki, które przed nami leżą, obejmują przeważnie przeszłoroczny dopływ naukowy. Ujemnej stronie tego zjawiska starał się zaradzić świeżo zamknięty Sejm krajowy, podniesieniem dotacyi akademickiej ułatwiający nam przywrócenie równowagi w roku przyszłym; tém radośniej też podnoszę na początku sprawozdania stronę dodatnią, świadczącą, jak się wyraził referent komisji budżetowej poseł Zybkiewicz o niespożytej sile narodu.

Tak jest! W spełnieniu nadziei niepłonnych, które położono nie w nas, ale w umysłowym ruchu polskim, podnosimy i stwierdzamy fakt, że ruch naukowy nie tylko się wzmacnia, ale wyzłabia sobie, że się tak wyrazimy, koryto coraz głębsze. Przyszło do tego zdrowego i życiodajnego objawu w nieuchronnej naszych losów i doświadczeń kolei, nie jest on też czemś od życia oderwanym, tém mniej istocie narodowej wrogiem i do kosmopolityzmu dążącym zjawiskiem. Dwie pobudki czysto-narodowej natury dają temu ruchowi siłę i wytrwałość patryjotycznem zażęgniętą uczuciem. Generacja nasza pragnie rzuceniem ogólnego światła badawskiej nauki na przeszłość i terażniejszość naszą, pragnie tą przedmiotowością, z którą energiczny i rozumny lékarz bada stan najdroższej mu nawet osoby, przyjść do zdobycia prawdy o naszej przeszłości i położeniu, o wszystkich w ogóle fizycznych i moralnych naszych stósunkach, w imię wielkiej nadziei: *Et veritas liberabit vos!* zbawienie jest w chęci prawdy i w woli stósowania się do zdobytej prawdy! Z drugiej strony generacja ta, wiedząc jak dalece świat dzisiejszy, szczególnie po ostatnich naszych, własnowolnych klęskach, radby przejść do porządku dziennego nad imieniem polskiem, ratuje to imię dążeniem do naukowej doskonałości w najróżnorodniejszych zawodach, ufna, że gdzie wytrwała praca, trafne odkrycie, skuteczne badanie związało się z nazwiskiem Polaka, tam przybył jeden odporny czyn więcej, skuteczniejszy od wszelkiej protestacyi, tam zdobywając uznanie dla siebie, zdobyło się je i dla potępionego społeczeństwa. Czujemy te dwie potężne ruchy umysłowego polskiego pobudki, dotykając z bliska wszystkich jego niemal na ziemiach polskich objawów, zostając w stósunku z pracownikami najróżnorodniejszych za-

wodów. Nie przysądżając sobie też przewodniczenia i zwierzchnictwa moralnego, o które kusić się będziemy w lepszych czasach i po dłuższem dopiero trwaniu prac naszych, jako najliczniejsza tylko dzisiaj i najlepiej zorganizowana falanga pracowników, obowiązana wszechstronnością, obmyśleniem planu, wskazaniem i zadośćuczynieniem najnaglej- szym potrzebom służyć całości umysłowej pracy — stwierdzamy, że z dniem prawie każdym ułatwia się i mnoży praca nasza, bo się mnoży praca powszechna, bo nad tém, co nas tutaj zajmuje, pokrewne i przyjazne umysły myślą i pracują gdzieindziej, bo wydawnictwa nasze stają w gęstszym coraz szeregu innych wydawnictw naukowych, gdzie- indziej przedsięwziętych, bo nie doznaliśmy nigdy odmowy pomocy i rady, bo młodzi pracownicy zaprzęgają się oho- czo do naszych ciężkich często zadań, bo powierzone nam do użytku skarby wzniecają nietylko dyletancką ciekawość, ale poważne i wytrwale zajęcie, bo bez porozumienia i or- ganizacyi zastęp ten mnożący ożywia myśl jedna, jedno szlachetne dążenie, aby utrzymać nad burzliwymi i nie- przyjaznymi falami świata stary sztandar naszej cywilizacyi.

Wy tłumaczywszy ogólną na faktach opartą uwagę nasz wzrost i postęp w pracach, uznany i dzisiaj przez Dostojnego naszego Wiceprotektora, przechodzę do właści- wego mego zadania.

Dwa są szczególnie kierunki działania naszego w Aka- demii: jeden, który przyjmuje, sądzi i ogłasza prace bądź to samychże członków, bądź po za instytucją stojących uczonych; drugi, który daje sam pracy początkowanie, po- trąca ją ku zadosyuczynieniu najbliższym i najgorętszym potrzebom naukowym. Pierwszy znajduje swoje ognisko w Wydziałach, drugi w komisjach przez Wydziały powo-

lanych i kierowanych. Odłączymy w tegoroczném sprawozdaniu te dwa kierunki pracy, aby postawić obok siebie obrazy owoców terażniejszości i dążeń przyszłości. Przejdziemy kolejno dostarczone Wydziałom i przeznaczone do druku lub drukujące się prace, złożymy w całość jeenego obmyślanego planu zorganizowaną już dzisiaj działalność komisij akademickich.

Z zakresu matematycznych nauk dostarczył ubiegły rok sześciu prac: Dra Oskara Fabiana: *Obliczenie wartości nieskończonych a zwłaszcza szeregów o bardzo słabej zbieżności*; Czł. Wawrzyńca Żmurki: *Przyczynek do rachunku przemienności*, który wywołał: Uwagi Dra Fr. Mertensa: *O funkcji oskulacyjnej Żmurki* i odpowiedź na te uwagi: *O ważności i zastosowaniu funkcji oskulacyjnej w rachunku przemienności*; Dra Dominika Zbrożka: *Teoryję planimetru biegunowego*; Czł. W. Zajączkowskiego: *Teoryję ogólną rozwiązań osobliwych równań różniczkowych zwyczajnych*. Z zakresu Fizyki, Astronomii i Klimatologii było rozpraw pięć, a mianowicie: dwie Czł. Karlińskiego: *Przyczynek do teoryi wahadła sekundowego i: O okresowych zmianach ciepłoty powietrza w Krakowie*; Czł. Kuczyńskiego: *Nowy sposób oznaczenia biegunów matematycznych w prętach magnetycznych, oraz ilości nagromadzonego w tych biegunach magnetyzmu wolnego, w mierze bezwzględnej*; Dr. Karol Olszewskiego: *O dwóch bateryjach galwanicznych swojego pomysłu*; Dr. Oskara Fabiana: *O linii prężności wody nasyconej*. Z zakresu Chemii podał: Czł. kor. Dr. Radziszewski: *O działaniu siarki na sole borowe kwasów aromatycznych*; Czł. Czyrniański: *Teoryję mechaniczno-chemiczną, na nowo rozwiniętą*. Z nauk przyrodniczych dostarczono prac pięciu:

Czł. Alth: *Rzecz o belemnitach, a w szczególności o belemnitach krakowskich*; Dr. Godlewski: *O powstawaniu i znikaniu skrobi w gałeczkach zieleni*; Dr. Janczewski: *Poszukiwania nad rozwojem płodnicy u krasnorostów*; Dr. Rostafiński: *Historyja wydętki korzonkowatości*; Dr. Kamiński: *Porównawcza Anatomija piérwiosnkowatych*. Zakres fizjologii i umiejętności medycznych dostarczył rozpraw trzech, mianowicie: Dr. Zawilski: *O prężności gazów w tkankach w stanie chorobowym*; Dr. J. Merunowicz: *O wpływie środków wzniecających silny ruch robaczkowy jelit na wydzielanie limfy*; Dr. Tadeusz Browicz: *O pozimniczych zmianach w wątrobie, śledzionie i szpiku kostnym*. W ogóle było na Wydziale matematyczno-przyrodniczym rozpraw 21, przeciętnie 2 na jednym posiedzeniu Wydziału.

W oddziale historyczno-filozoficznym czytano: Z zakresu historyi rozpraw sześć, a mianowicie: Czł. Szaraniewicza: *Rzecz o beneficjach ruskich w czasach Rzeczypospolitej*, rozprawę, która w skutek niezależnych od autora i Akademii przyczyn osobno wydaną została; Czł. K. Stadnickiego: *Monografię o Koryatowiczach*, jako dalszy ciąg wznowionych przez Autora badań nad dziejami synów Gedymina; Czł. J. Szujskiego: *Rzecz o zjeździe Kaliskim r. 1343*; Czł. A. Walewskiego: *Dalszy ciąg dziejów bezkrólewia po Janie III*; Dra S. Smolki: *Rzecz o Archiwach w W. Ks. Poznańskiem i Prusiech zachodnich i wschodnich*; Dra A. Sokołowskiego: *Elekcya czeska po śmierci Zygmunta Luksenburczyka*. Z zakresu archeologii: A. Honorego Kirkora: *Pokucie pod względem archeologicznym*, jako sprawozdanie z wycieczki podjętej, tegoż: *Sprawozdanie z archeologicznej wycieczki*

w okolicy Krakowa; Czł. n. K. Hoszowskiego: *Wiadomości historyczne o kościele katedralnym krak., tudzież o rezydencji prymasów i biskupów w Krakowie*. Z zakresu prawa rozpraw cztery: Czł. Burzyńskiego: *O prawie bliższości w Polsce*; Czł. Zielonackiego: *Czy w prawie rzymskiem można było zasiedzieć na mocy wyroku*; Czł. U. Heyzmanna: *O uprawnieniu per subsequens matrimonium podług prawa kanonicznego*; Dra Michała Bobrzyńskiego: *O nieznanym układzie prawa polskiego z XVI w. przez J. Sierakowskiego*. Zakresu filozofii tyczą się dwie prace: Dra Kruczkiewicza: *O filozofii Lucyjusza Anneusza Seneki* i Dra Maurycego Straszeńskiego: *Jan Śniadecki*. W ogóle przedstawiono Wydziałowi prac piętnaście.

Wydział dla filologii, historii, literatury i sztuki z zakresu lingwistyki polskiej otrzymał prac trzy: Od Czł. Karola Mecherzyńskiego: *Wzór odmian gramatycznych wedle Psalterza floryjańskiego*, od p. O. Kolberga: *Rzecz o właściwościach mowy w Wielkopolsce*, od p. Z. Glogiera: *Nazwy weselne*. Z zakresu biblijografii: od Dra Wisłockiego: *Kazania niedzielne czeskie z manuskryptów biblijoteki dzikowskiej*, od Dra Celichowskiego: *O autorze Ustaw prawa ziemskiego polskiego*. Zakresu historii literatury i oświaty dotknęli: Czł. Karol Mecherzyński: *Konrad Celtes i jego pobyt w Polsce*; Czł. Z. Węclewski: *Groddek na uniwersytecie wileńskim*; A. Wejnert: *O bractwach literackich w Polsce*; A. Moczyński: *Kronika szkoły pijarskiej w Międzyrzeczu koreckim i kronika szkoły pijarskiej w Lubieszowie*; Dr. Sereżyński przedstawiając *Rys działań dyrekcji edukacji w Warszawie wedle urzędowego sprawozdania J. Głu-*

szynskiego. Historyja sztuki zapełnia wspólnie z Archeologią cały tegoroczny Pamiętnik obu wydziałów, a mianowicie dostarczyli: Czł. Władysław Łuszczkiewicz: *O kościołach i rzeźbach Duninowskich*, p. M. Sokołowski: *O ruinach na ostrowiu jeziora Lednickiego*. W ogóle przedstawiono Wydziałowi dla filologii prac trzynaście, trzem Wydziałom Akademii razem prac 49.

Wydano w ciągu tego roku: na Wydziale matematycznym IIgi tom Rozpraw i Sprawozdań tego Wydziału, na ukończeniu jest tom IIgi Pamiętnika, w druku zaś tom III Rozpraw. Na Wydziale historyczno-filozoficznym Rozpraw i Sprawozdań tom III i IV, na ukończeniu tom V, osobno wydano pracę Dra Maurycyego Straszeńskiego o *Janie Śniadeckim*. Na Wydziale filologicznym: Rozpraw i Sprawozdań tom II i III, w druku IV, wspólnie wydają oba Wydziały w tym roku Pamiętnik wyłącznie Archeologii i historii sztuki poświęcony, który jest na ukończeniu.

Przechodzimy z kolei do prac, którym Akademia sama daje początek i pobudkę, do prac komisyj Wydziałowych. Ważność ich podwójna: komisyje gromadzą neutralny materiał naukowy na całą przyszłość naukowego badania, komisyje, pracując na gruncie polskim, zbierają materiał naukowy wyłącznie polskich dotyczący się rzeczy, stają się skarbnicą nauki o rzeczach polskich. Wobec ograniczonej statutem liczby członków Akademii, komisyje korzystają z innego postanowienia statutu: wzywają na uczestników pracy siły z poza grona Akademii, siły młode a fachowe, pomnażając przez to niezmiernie zasób zdolności i pracy, sięgając téż tam, gdzie dotąd nieprzyjazne okoliczności zakorzeńić się nie pozwoliły. Bliskiemu prac tych niech tu będzie wolno podnieść fakt, trzechletniem spraw-

dzony doświadczeniem, że jeżeli uznany wśród kół poważnych kraju i zagranicy, kierunek zdrowy i przewodnictwo trafne zawdzięczamy członkom naszej instytucji, jeżeli im i uczonym zgłaszającym się do pism naszych, zawdzięczamy nieustanne Wydziałów ożywienie: to ilekroć idzie o pracę mozolną a wytrwałą, o gorące podjęcie i chętną służbę poszukiwaniom naukowym, o rozumną walkę z ogromem niezbadanego materiału, komisye akademickie, do których wstąpili także nasi nadzwyczajni członkowie, są tym zastępem pełnym poświęcenia, który podniósł do zaszczytu należenie do komisji akademickiej, bo dbał zawsze o rzecz samą, o dobro tej instytucji, nie o tytuł, jaki mu służy w jej gronie.

Dokonano ostatecznie w tym roku uorganizowaniem Komisji dla zadań historii literatury i oświaty w Polsce całkowitego planu badania naukowego rzeczy polskich. Komisja fizyjoğraficzna, najstarsza z komisji instytucji naszej, bo od roku 1865 istniejąca, podzielona na liczne sekcye, a uzupełniona komisją do badania naukowego zdrojowisk krajowych (balneologiczna) daje tym poszukiwaniom podstawę w poznaniu przyrodniczych właściwości ziemi naszej badając je stałemi obserwacyjami i wycieczkami, a składając zdobycze w muzeum i sprawozdaniach drukowanych. Świeżo założona komisja antropologiczna za inicjatywą Prezesa Akademii, podjęła jak ujrzymy bardzo skutecznie, badanie człowieka z jego fizycznej i psycho-fizycznej strony, przygotowując etnografię ludu polskiego w najobszerniejszym tego słowa znaczeniu. Krok dalej w sferę moralną idą komisje drugiego Wydziału: archeologiczna, zajęta badaniem zamierzonego przedhistorycznego czasu i niepiśmiennych zabytków dziejowego życia; historyczna poświęcona

badaniu przeszłości narodu; prawnicza, zwrócona, jak ujrzymy, zarówno ku badaniom prawa polskiego, jak ku zadaniom w stosunku z dzisiejszym życiem zostającym. W trzecim Wydziale komisye: biblijograficzna, historyi literatury i oświaty, i komisya historyi sztuki podejmują gromadzenie faktów do dziejów umysłowej czynności na ziemiach polskich od zestawienia w całość ruchu wydawniczego do odsłonięcia dziejów szkół, zakładów naukowych i dokładniejszego poznania życia i myśli pisarza, poety, sztukmistrza, który ślad swój na ziemi polskiej zostawił; gdy komisya językowa, zajęta słowem polskim, jako ostatnim przyrody i ducha narodu wyrazem, zamyka koło badań, rozpoczęte u ziemi, a skończone w najpiérwszym duchowości ludzkiej objawie, którym, niby w szatę daną od Boga, pokrywa się twory myśli, uczucia i wyobraźni.

Jeżeli w tych kadrach skuteczność pracy i rezultata jej nie były wszędzie jednostajnymi, wina w tém nie przewodniczących, nie uczestników, ale wina: ówdzie świeżo rozpoczętej pracy, gdzieindziej jeszcze wina niedostatecznych materyjalnych środków wobec wielkości zadania. Pożytki wszędzie były znaczne, choć nie wszędzie równe: rzeczą przyszłości wyrównać, co sprawiła różnica czasu i sił, nadzieją przyszłości, że praca nad polskimi rzeczami w Akademii stanie się popularną w kraju sprawą.

Najstarsza z komisyj akademickich fizyjograficzna, pod przewodnictwem Dra Kuczyńskiego, a sekretaryjatem Dra Aleksandra Kremiera wygotowawszy IX tom Sprawozdań pod redakcją przewodniczącego, a z współudziałem Dra Karlińskiego w dziale meteorologicznym, zebrała tego roku znaczne zasoby nowego materyjału bądź przez obserwacyje w założonych już stacyjach, bądź przez

podróże lub nadsyłane spostrzeżenia naukowe. Dostarczyli go mianowicie: w sekcji meteorologicznej: Członkowie Kuczyński i Karliński, pp. Boehm, Łomnicki, Majewski, Wierzbicki, Trattig. W sekcji botanicznej podejmowano badania Flory krajowej w Stanisławowskim i Kołomyjskim przez p. Ślodzińskiego, w okolicach Krakowa i Tatrach przez p. Kuleczyńskiego, w okolicach Janowa przez prof. Króla, p. Kotowicz badał okolice Bięcza. W sekcji zoologicznej badano faunę szarańczaków (prof. Łomnicki), galasówek, komornic i pasożytów (p. Wachtl), pajęczaków (p. Kuleczyński). Pomiarami w sekcji orograficznej trudnili się prof. Kuczyński i Kolbenheyer (w Tatrach), badaniem geologicznym Podola Dr. Stanisław Olszewski, Członek Alth badał trasę kolei tarnowsko-lełuchowskiej i dolinę Złotej Lipy aż po Zbrucz. Tytońskimi warstwami w okolicach Rogoźnika i Maruszyny, wedle skamielin nadesłanych przez p. L. Kamińskiego trudnił się p. Zaręczny. — Zbiory muzealne wzrosły tego roku szczególnie: zbiorem galasówek od p. Wachtla, szarańczaków od p. Łomnickiego, zielnikami dostarczonemi przez pp. Kuleczyńskiego i Kotowicza; okazami geologicznymi od pp. Olszewskiego, Sochánika, Bernadzikiewicza, L. Kamińskiego, Nałęcza Kęszyckiego (skamieliny). — Rozpoczęto gromadzić okazy ryb krajowych. Porządkowanie zbiorów szło dalej za pilną pracą pp. Zaręcznego i Kuleczyńskiego. Rezultaty tegorocznych badań znajdują miejsce w dziesiątym tomie Sprawozdań komisji. W bliskim związku zostająca komisja balneologiczna pod przewodnictwem Dra Dietla a sekretaryjatem Dra Ściborowskiego rozpoczęła też swoje czynności od zawiązania stósunków ze wszystkimi prawie

zakładami wód mineralnych, nie tylko w Galicyi, ale ziem polskich, celem nowego naukowego ich zbadania.

Komisya antropologiczna, wypracowawszy instrukcje i tablicowe schemata do wypełnienia spostrzeżeniami nad fizycznością naszej ludności, zebrała znaczny acz jeszcze niedostateczny zbiór obserwacyj (przeszło 4000) od 27 starostw powiatowych, do których się w czasie poboru wojskowego w roku przeszłym udała. Ponowienie tego wezwania w tym roku przyniesie zapewne uzupełniające plony. Zużytkowaniem tych spostrzeżeń zajmuje się obecnie komisya, która w ciągu tego roku jeszcze rozpocznie pierwszy tom swoich Sprawozdań. Badania statystyki żywotności etnicznie wyróżnionych rodów, jak niemniej śmiertelności i denegeracyi mniejszy dotąd plon przyniosły: prof. Kosiński z Wadowie dostarczył tu zajmujących wykazów. Rozpoznawano też naukowo czaszki cmentarzysk pokuckich, babickich i czaszkę z Daniłowicz przez p. Zawiszę determinowaną, a pierwsze, przywiezione z wycieczki archeologicznej p. Kirkora dały powód rozprawie Dra Kopernickiego, sekretarza komisji, umieszczonej w Pamiętniku Wydziału matematyczno-przyrodniczego. W zakresie etnografii w ściślejszym słowa tego znaczeniu, odbył p. O. Kolberg z pomocą Akademii podróż naukową przez W. Ks. Poznańskie, Prusy zachodnie do Kaszub, z powrotem przez ziemię Michałowską i Warmiję, której rezultata objął dalszy tom jego materiałów etnograficznych z pomocą Akademii wydanych (W. Ks. Poznańskie t. I).

Wielostronnie związana z etnografią komisya archeologiczna dostarczywszy do tegorocznego Pamiętnika obszerniej pracy p. J. N. Sadowskiego: *O drogach handlowych greckich i rzymskich przez porzeczca Odry, Wisły, Dniepru*

i *Niemna*, przedsięwzięła zbadanie najbliższej okolicy Krakowa pod względem przedhistorycznych zabytków. W wycieczkach tych wzięli udział czł. komisji: Kirkor, Uminski, i hr. Strutyński. Z wycieczki na Pokuciu zdał p. A. H. Kirkor obszernie sprawę w archeologicznym opisie tego ważnego ziemi polskiej zakątka. Prowadzono dalej repertoarz archeologicznych odkryć i katalogowanie Muzeum akademickiego. Podjęto myśl zebrania epigrafiki średniowiecznej, do czego już Tow. nauk. krakowskie pewne przygotowało materiały. Zajęto się rozbiorem bronzów muzeów tutejszych, której to mozolnej pracy podjął się hr. J. Szembek. Czytali na posiedzeniach komisji: czł. K. Hoszowski: *O domach Długosza w Krakowie*, p. M. Sokołowski: *O pracy Mierzyńskiego: Danae i Perseusz w Ermitażu petersburskim*.

Komisja historyczna, pracująca w dwóch ogniskach, bo we Lwowie pod przewodnictwem A. Bielowskiego zbiera się co miesiąc jej oddział, bardzo licznych mający pracowników; powiększyła tego roku znacznie zastęp sił swoich za skazówkami, przywiezionymi z podróży naukowej po archiwach wielkopolskich i pruskich przez Dr. St. Smolkę. Zdołała ona dotąd pozyskać pomoc lub pracowników przy archiwach zagranicznych w Paryżu, Wiedniu, Florencyi, Monachium, Dreźnie, Królewcu, Gdańsku, Braunsberdze. O archiwach i zbiorach inflanckich zdawał jej sprawę w roku zeszłym p. Klemens Kantecki. Od zbiorów polskich wszędzie chętniej doznawała pomocy: użyczone przez ks. W. Czartoryskiego Teki Naruszewicza, wyzyskiwane bardzo starannie i wielostronnie przyczyniły się niemało do skutecznego jej ruchu. W ciągu roku wydała: księgę pamiętniczą Stefana z Proszcza Medekszy,

będącą niejako uzupełnieniem, wydanej przez Tow. nauk. krak. księgi pamiętniczój Jakóba Michałowskiego. Wydaniem zajął się Dr. Władysław Seredyński, kustosz Akademii. W skład jēj wydawnictwa wszedł także IV tom Prawa polskiego pomników, mieszczący Synodyki krakowskie XIV w. wydane w połączeniu z Synodykami M. Trąby przez czł. prof. Ul. Heyzmanna. Tak spełnionym został plan nakreślony wołą Z. A. Helcla wyrażoną w przedmowie do II tomu Pomników; wszakże wydawnictwo nieustaje, przechodzi tylko odtąd na komisyję prawniczą, która je dalej prowadzić nieomieszka. Na ukończeniu jest *Kodeks małopolski* mieszczący 371 dyplomatów od r. 1178 do 1386, staraniem p. Dr. Fr. Piekosińskiego wydany, zebrany z dokumentów klasztornych, starych cennych kopiarzy, Tek Naruszewicza i oblat tutejszego archiwum. Stoi on równolegle z kodeksem kapitulnym przez Akademię wydanym i tyńieckim, który niebawem Zakład Imienia Ossolińskich w świat puści: gdy téż w najbliższych latach wyjdą nowe zbiory dyplomów od najstarszych poczynające: kodeks wielkopolski (staraniem Tow. przyj. nauk. w Poznaniu) i mazowiecki (przyw. nakładem w Warszawie) a Akademia przystąpi do wydania I tomu kodeksu miasta Krakowa (już zebranego) spodziewać się należy, że na gruncie tak przygotowanym, historyja nasza po rok 1386 zyska ten konieczny grunt dyplomatyczny, który posiadają postronne a który u nas bywał dotąd bardzo niejednostajnym i niedostatecznym. Niemniejszą była staranność komisji o wieki Jagiellońskie mianowicie o XV, dla którego zbiór aktów politycznej natury pod redakcyją pp. Szujskiego i Sokołowskiego jest już w połowie wydrukowany a zbiory

do Jana Albrechta i Aleksandra, docierające do epoki Tomicyjanów w przyszłym zapewne roku pójdą pod prasę.

Inne ważne prace komisji zbiegły się około trzech rocznic, które w najbliższych latach Akademia obchodzić zamierza. Na rok 1880 przypada czterechsetna rocznica śmierci Długosza, najznamienitszego historyka Polski a obok Machiawella i Europy wieku XV, którego pamięć wspólnie z archeologami naszymi postanowiono uczcić, odnowieniem grobowca na Skalce i książką zawierającą Regesta jego życia, o ile po pięknej pracy naszego członka Zeissberga jeszcze uzupełnić się dadzą. Sejm krajowy, przeznaczając subwencyję na restauracyę pomników, umieścił ów grobowiec między najpilniejsze restauracyje przyszłego roku.

Druga rocznica na r. 1879 przypadająca, przypomina wielkiego męża krakowskiego grodu, jednego z najnakomitszych książąt kościoła XVI wieku, prawdziwie europejskiego człowieka K. St. Hozyusza. Za porozumieniem z Tow. hist. Warmińskiem przygotowuje też komisja na ten rok: historyczną korespondencyję Hozyjusza, dzieło wielkich rozmiarów, zdolne rzucić wiele nowego światła na epokę reformacyi nietylko w Polsce samój, ale wszędzie, gdzie sięgały szerokie wpływy kardynała. Praca znacznego wymagająca nakładu jest w toku i cieszy się już dzisiaj żywym udziałem obcych. Przewodniczy komitetowi do Hozyjanów uproszony przez komisję X. kanonik Golian, pracę przygotowawczą objął głównie prof. Wincenty Zakrzewski.

Trzecią nareszcie rocznicą jest 1883 r., jako dwóchsetletni jubileusz wielkiego czynu ostatniego naszego pełnego chwały króla: Jana III. Obchodzić go będziemy da Bóg wydawnictwem: *Acta Regis Joannis III.* Bogatemi

zasobami biblijoteki Willanowskiej do tego panowania trudni się członek komisji p. Fr. Kluczycki — w archiwum spraw zagranicznych paryskim pracuje p. Kazimierz Waliszewski, który dokonał już wyzyskania znacznej części, bo 17 ksiąg archiwalnych do stósunków francusko-polskich tego czasu.

Zwracając uwagę na te przygotowawcze prace, których wspomnienie tutaj, może przysporzyć nam pomocy w poszukiwaniach, wspomnę z gotowych do druku manuskryptów komisji, czekających wydania, tylko: Najstarsze księgi miejskie krakowskie r. 1362 a więc czasów Kazimierza W. sięgające, Listy A. Zebrzydowskiego, znalezione przez Dr. Wisłockiego; Historję zakonu Jezuitów i Polski od 1579 — 1639 r. J. Wielewickiego w trzeciej części już do druku gotową. Kończymy zaś podzieleniem się najważniejszą wiadomością, że tom III Monumentów historii polskiej, objąc mający dalszy ciąg Annalów, żywoty św. Stanisława, św. Jacka, św. Jolanty— pod redakcją A. Bielowskiego a za współdziałaniem grona lwowskiego, rozpoczęto już drukować we Lwowie kosztem Akademii, do której to najpoważniejsze i najmonumentalniejsze wydawnictwo historyczne polskie z prawa należało, a pod której opiekę oddanem zostało przez najszanowniejszego wydawcę i jego kolegów.

Komisja prawnicza obejmując odtąd po historycznej dalsze wydawnictwo starożytnych prawa polskiego pomników, zakreśliła sobie prócz tego dwa zadania. Jednym jest zbieranie prawa zwyczajowego przysłów i wyrazów prawnych w Polsce, na wzór owego, które prof. Bogiszczy z Akademią Zagrzebską przedsięwziął; drugim podejmowanie naukowe, teoretyczne kwestyj z zakresu prawa i nauk poli-

tycznych, będących w kraju na porządku dziennym.— Podjęli nadto członkowie komisji prawniczej wspólnymi siłami, z wezwaniem sił zamiejscowych, pracę około wydania Encyklopedyi nauk prawnych w języku polskim, które to przedsięwzięcie, dogadzające zarówno naukowej jak praktycznej potrzebie, licząc wszakże na tę ostatnią, nie wchodzi w ramy przyszłych wydawnictw Akademii.

Bezpośrednio po ukończeniu Biblijografii XVI wieku K. Estreichera, która w świecie uczonym, jako niezbędna towarzyska badania tak przyjaźnie powitaną została, poczyniła komisya biblijograficzna starania i nakłady do prac nad XVII i XVIII wiekiem pod względem biblijograficznym. Prace te postępują rażno pod okiem przewodniczącego. Znaczną około nich zasługę ma czł. kom. p. Mieczysław Pawlikowski. Biblijografija XIX wieku z współdziałaniem Akademii wydawana doszła do litery P.

Dokonano organizaeyi komisji dla zadań w zakresie historii literatury i oświaty w Polsce. Przewodnictwo objął czł. Tarnowski, sekretarstwo Dr. Wł. Wisłocki. W rozpoczęciu prac bardzo obszerny plan wypełnić mających, podjęto zbadanie aktów i listów po Kołłątaju, dotyczących się jego działalności w sprawach naukowych, niemniej archiwum prywatnego, mieszczącego znakomite materiały do dziejów komisji edukacyjnej. Rozpoczęcie wydawnictwa komisji, zamierzającej wydawać rzadkości literackie i rękopiśmienne zabytki literatury, jak niemniej materiały do historii oświaty w Polsce odłożono do jej przyszłego uposażenia.

Komisya historii sztuki, która umieściła w bieżącym Pamiętniku obszerne rozprawy czł. Łuszczkiewicza i p. Maryjana Sokołowskiego z podróży Wielkopolskiej

przywiezione, zarządziła w ubiegłym roku wycieczkę w okolicy Proszowic, poświęconą w szczególności badaniu romańskiego kościoła w Kościelcu. Dokonał tego badania czł. Łuszczkiewicz. Czł. kom. p. Gebauer ofiarował jej mnóstwo architektonicznych rysunków z swoich po kraju podróży, które w połączeniu z wielkim zasobem rysunków z budowli, obrazów i ornamentyki, przez czł. W. Łuszczkiewicza wykonanych lub zarządzonych, wystarczyłyby już dzisiaj na utrzymanie pisma obrazkowego, historii sztuki poświęconego, którego nakład wszakże na przyszłorocznym budżecie dopiero znaleźć się może.

Z przeszłorocznych sprawozdań wiadomo o podjęciu wielkiej słownikowej pracy przez komisję językową. W wykonaniu częściowym tego planu, przystąpiono do opracowania słownika języka staropolskiego aż po wystąpienie literackie pierwszego znaczniejszego pisarza w języku polskim Mik. Reja. Rozesłano stosowne instrukcje: jakoż niebrakło pierwszych pracy owoców. Zgłaszali się z dostarczeniem materiałów bądź słownikarskich, bądź zbiorów prowincjonalizmów: prof. Rymarkiewicz, p. Parylak Z. Gloger, W. Wisłocki, p. Witkowski, p. Kosiński. Przewodniczący odczytywał dalszy ciąg swoich uwag: O skazaniu języka polskiego. Od p. Jana Karłowicza otrzymała komisya niewydaną gramatykę języka litewskiego, przez X. Jana Czułdę. Wydawnictwo średniowiecznych zabytków językowych komisji, jak niemniej innych materiałów rozpocznie się w roku przyszłym, uprzedzając i służąc za przygotowanie do wielkiej pracy słownika, wymagającej długich lat do ukończenia.

Takim jest krótki rys prac akademickich w ciągu ostatniego roku dokonanych lub w toku będących. Potwier-

dzać on się zdaje to, cośmy powiedzieli na początku, fakt wzmagającego się ruchu Akademii wśród rosnącego powszechnego ruchu umysłowego. Jedno i drugie jest tém bardziej uznania godném, że wychodzi zwycięzko z walki z dość mnogimi nieprzyjaznymi żywioły. W ślad za wielkimi nieszczęściami narodowemi, wbrew hasłom, które nawołują do pracy w kraju i dla kraju, objawiają się zwykle w nieuchronnej kolei centryfugalne dążenia, rozpaczające eicho o możności i skuteczności téj pracy, padające téż ofiarą obcych myśli i obcych wpływów. Są inne w najlepszej często wierze, obawiające się twardej przedmiotowości naukowego badania, aby nie naruszyć ideałów, aby nie dotknąć illuzyj pozostałych, aby nie wyjść po za przykrojoną miarę narodowej tendencji. Są inne jeszcze, które wymagając dziwnie niezdrowego ascetycznego patryjotyzmu, jak w polityce obawiają się wszelkiego paktu z władzą, tak w nauce pomocy téj władzy i pracy w danych, chociażby przyjaznych warunkach. Są nareszcie różne rodzaje ubierającego się w szaty narodowe warcholstwa, które z instynktu, przeczuwającego własną śmierć w podniesieniu umysłowego poziomu społeczeństwa, gotowe zawsze szamotać się bezsilnie przeciw spokojnej i świadomej sobie pracy.

Droga nasza i tym roku prowadziła wśród licznych takich przeciwności, *per ignes, suppositos cineri doloso*. Stawiała nas wielokrotnie pod pręgierzem rzekoma królowa opinija, za winy, którym winni nie byliśmy, za strzeżenie granic naszego działania, które aby skuteczném było, od bieżących spraw politycznych najskrzętniej stronić powinno. Chciano nas wielokrotnie wyciągnąć z zachowawczej neutralności naszej, która się oplaca krajowi coroczną daniną ty-

siąca nowych zdobyczy dla wiedzy o jego naturze, o jego ludności, o jego dziejach, o jego umysłowym życiu. Pociągano nas do odpowiedzialności nawet za oszczędność dla celów naukowych, nas, którzyśmy abnegacyję z koniecznych potrzeb, abnegacyję z wystawności i wygody, doprowadzili do ostatnich granic, a jeżeli rozszéramy budynek nasz, to dla leżących w pakach ksiązek i wypiętrzonych muzealnych zabytków. Minęło to wszystko, nie na długo zapewne, bo każda nowa droga w społeczeństwie już dla tego samego bezpieczną być nie może, że nie od razu staje się powszechnie zrozumiałą. Tém miléj téż, przynajmniej raz do roku, widzieć napelnioną tę salę dostojnymi i przychylnymi gośćmi, których sprowadza rzetelny dla Instytucyi naszéj interes. Tém miléj zdać im sprawę z czynności naszych i wypowiedzieć w tym gmachu, poświęconym badaniu ludzkiéj prawdy, wielką obietnicę i prawdę Bożą: *Et Veritas liberabit vos!* Dalecy jesteśmy od zarozumiałego twierdzenia, jakoby służba nauce i popieranie naukowych celów było jedyném i wyłączném polem, którego uprawy domaga się dobrze zrozumiany interes zachowawczy narodu, dalecy również od twierdzenia, aby nauka, chociaż najbardziej kwitnąca, zdolną była dać tę energiję woli społeczeństwu, które poznawszy co dobre i prawdziwe, chce tego dobra i prawdy: pomiędzy wiedzą i wolą może być otchłań, a wiedza może być ową wiedzą, która wedle słów wielkiego greckiego tragika: nie pomaga wiedzącemu. Ale w téj wielkiéj całości indywidualnych, społecznych i narodowych zadań, które trzeba spełnić, chcąc żyć jako człowiek, obywatel i syn historycznego narodu, w téj walce o warunki życia materialnego i moralnego, nigdy człowiek, społeczeństwo, naród,

któremu dziwne jakieś zaślepienie nie odebrało resztek bożego daru mądrości, nie odepchnął od siebie wiedzy i nauki, nie odepchnął środków rozszerzenia swego widnokągu umysłowego, środków badawczych poznania siebie i porównania się z innymi. My zaś potrzebujemy tego środka więcej niż inne narody. Potrzebujemy, aby nie być martwą falą poruszaną biernie sprzecznymi prądami wykształconego wyżej zachodu, potrzebujemy, aby umieć wybrać z pełni jego życia, to co prawdziwe, zdrowe i pożyteczne, a odrzucić co zgubne i fałszywe; potrzebujemy, aby niestawać się pastwą wyższości jego wiedzy i pracy, my, którym Bóg nie skąpił nigdy talentów i przyrodzonej twórczości ducha, potrzebujemy, aby się otrząść z partykularyzmu, chociażby to był nawet partykularyzm cierpienia i nieszczęścia. Twarde Opatrzność zesłała na nas lata, bądźmy twardymi, powiedzmy sobie, coby nam mogli powiedzieć inni, a po latach pracy i wytrwania, może powiemy kiedyś innym, obcym, czego oni sobie nie powiedzieli. Obszar wiedzy i badania jest niezmierny, niby struny na olbrzymiej harfie od ziemi do niebios sięgającej, duchy narodów grają na niej kolejno pieśni, do jakich je nastroiła szkoła wiekowych doświadczeń, nasza struna, która tak wspaniale odezwała się w poezji i sztuce, nie skończyła jeszcze psalmu, wysnutego z naszych z losem i światem zapasów. I tutaj, w tym niepokonanym dążeniu do prawdy i pracy, tutaj, jakimikolwiek byłyby nasze losy, spoczywa rękojmia naszej niespożytości. Daje ona się czuć żywiej w rocznicę pamiętnego dnia u schyłku politycznych dziejów naszych, w których ustanowieniem prawdziwych warunków istnienia państwa uderzono w dwuwiekową anarchię, do zależności i upadku prowadzącą. Jak

w ówczas, tak dzisiaj szukanie podstawy prawdy, twarde rachowanie się z rzeczywistością są hasłem zbawienia, w ówczas, aby odżyć w nowych warunkach, dzisiaj, aby przetrwać, wygrzebać się z ruin, utrzymać między żyjącymi. A prawdzie i pracy nigdy Bóg nie odmówił przyszłości.

DODATKI

do wykazu prac ogłoszonych przez Członków nadzwyczajnych Akademii według wiadomości później nadesłanych.

Baraniecki Adryjan..

5. O materyjalach do Topografii i Statystyki lékarskiej Podola. Petersburg 1862.
6. O badaniach topograficzno-lékarskich, jako jedném z głównych zajęć Towarzystwa lékarzy Podolskich rozprawka odczytana na publiczném zgromadzeniu Towarzystwa, ogłoszona drukiem w „Przyjacielu zdrowia“ 1862 r.
7. Przyczynek do Notatek o historyi akuszeryi w Polsce Dra Zielennewskiego, drukowany w Tygodniku lékarskim wyd. w Warszawie (1861 Nr. 43).
8. Notatka biblijograficzna o pracach lékarzy polskich stale lub czasowo zamieszkałych we Francyi od roku 1861 do 1868; umieszczona w roczniku Tow. paryskiego lékarzy polskich. T. III. 1868 r.

Brandowski Alfred.

10. Rozbiór krytyczny Gramatyki łacińskiej Zygmunta Samolewicza. Lwów 1876.

Chrzanowski Leon.

11. O dążeniach i polityce Moskwy na Wschodzie. Kraków 1866.
12. Pisma wojskowo-polityczne podawane rządowi polskiemu, angielskiemu, francuskiemu, tureckiemu i pimonckiemu przez generała Wojciecha Chrzanowskiego w okresie od r. 1830 do 1856; wydał i objaśnił zarysami społecznych zdarzeń Leon Chrzanowski. Tom I. Kraków 1872.
13. „Pułascy“, powieść historyczna, dwa tomy. Kraków 1872.
14. „Przyszłość“, poemat dramatyczny. Kraków 1873.

Prace redakcyjne.

1. Stała współredakcja dziennika „Czas“ od r. 1853 do 1864.
2. Redakcja dziennika „Wiek“, wychodzącego w Krakowie w r. 1864.
3. Trwała korespondencyja polityczna z Wiednia do dzienników: „Czas“ (1867—1870, 1875—1876), „Dziennik poznański“ (1865—1867, 1873—1876 r.).
4. Artykuły literackie, listy treści politycznej w różnych czasopismach i dziennikach, jako to: w krakowskim „Przeglądzie naukowym“ (1850 r.), w poznańskim „Krzyż a Miecz“ (185?), w krakowskim „Przeglądzie polskim“ (1866—1869 r.), w wiedeńskich „Neueste Nachrichten“ (1861—1863), w frankfurtekiej „Europe“ (1863), w paryskiej „Opinion Nationale“ (1861—1862), „Messenger d'Orient“ (1874) i t. d.

Kremer Aleksander.

6. O zastosowaniu słuchu do rozpoznawania chorób. Kraków, nakładem A. W. Fusieckiego, druk Gieszkowski. 1841, str. IV, VI i 230.
7. O znaczeniu drzew pod względem gospodarstwa krajowego i zdrowia publicznego, (odb. z Przegl. léc. Kraków, druk Uniwers. bez roku (1872) w 8ce, stron 8.
8. Żywoty przyrodników krajowych. Żywot Ant. Andrzejewskiego (odbicie ze Sprawoz. kom. fizyjoğr. za r. 1868.
9. Żywot i pisma Ludwika Zeisznera (odbitka ze Sprawozdań kom. fizyjoğr.
10. Kremer i Rolle Józef. Materyjały do topografii léc. i higieny Podola. Cz. I. Kamieniec, place i ulice, kanały i ścieki.
11. Cuvier. Hist. nauk przyrodzonych podług ustnego wykładu ... ułożona i uzupełniona przez Madelon de St. Aży na język polski przełożyli i dodatkami do piśmiennictwa polskiego odnoszącemi się wzbogacili Gustaw Belke i Aleksander Kremer; z dodatkiem Hist. anatomii w Polsce i Litwie przez prof. Adamowicza. 5 Tom. w 6ciu Zesz. Wilno, Zawadzki, 1854—1855, w 8ce.
12. Huc. Wspomnienia z podróży po Tartaryi, Tybecie i Chinach w latach 1844—45—46 odbytej przez ks. .... Misyjonarza łazarzystę, z franc. przełożył Dr. Med. Aleks. Kremer. Warszawa, Orgelbrand, 1859, w 8ce, str. 623.

BIURO

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.

(Według §. 25 Stat Biuro Akademii zostaje pod wyższym nadzorem Prezesa, a bezpośrednim zarządem Sekretarza Jeneralnego).

S k ł a d.

Kustasz Muzeum i Biblijotekarz Prof. Dr. Wł. Seredyński.

Podskarbi Prof. Dr. St. Janikowski.

Pomocnik kancelaryjny Napol. Ekielski.

Woźny zarazem gospodarz domu. Jak. Kałuziński.

BÜRO

VEREINIGTE KÖNIGREICH VON SCHWEDEN

Das Reich der Königin Maria Theresia
in Wien, am 15ten März 1780.

Platz

Die Königin Maria Theresia
in Wien, am 15ten März 1780.

